

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ПО НАРКОТИЧНИ
ВЕЩЕСТВА
ПРЕВАНТИВНО –
ИНФОРМАЦИОНЕН
ЦЕНТЪР

ОТЧЕТ

2017 година

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Общински съвет по наркотични вещества /ОбСНВ/ към Община Габрово е създаден през 2002 г., като орган за осъществяване на националната и местна политика в областта на злоупотребата с наркотици. В ОбСНВ влизат представители на Община Габрово, Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/, ОД на МВР, РЗИ, Районен съд, Районна прокуратура, Митническо бюро – Габрово, Окръжен следствен отдел в Окръжна прокуратура, РУО – Габрово, Дирекция „Социално подпомагане“, Център за обществена подкрепа към Община Габрово.

Основна задача на ОбСНВ е осъществяване на координация, ефективно взаимодействие и сътрудничество между институциите, НПО, младежки сдружения и медии в усилията им за ограничаване на разпространението и употребата на психоактивни вещества. Съветите по наркотични вещества разработват, осигуряват и координират изпълнението на общинските програми за борба срещу злоупотребата с наркотични вещества. На базата на данните, получени от различните източници на информация, те правят оценка на нуждите в съответната община – от превенция, лечение, рехабилитация.

Превантивно-информационният център /ПИЦ/ към Община Габрово е създаден през 2006 г. и осъществява превантивни дейности и програми на общинско ниво. ПИЦ отговаря за събиране, съхраняване и анализиране на информация от различни институции, работещи по проблема „наркомании“, която е необходима за изготвянето, изпълнението и координирането на общински програми за борба срещу злоупотребата с наркотици.

Главни насоки в работата на ПИЦ – Габрово са превантивно-информационна, обучителна и консултативна – разработване и осъществяване на превантивни дейности и програми сред различни целеви групи; предлагане на алтернативни форми за осмисляне на свободното време на младите хора; обучения на мултидисциплинарни екипи за превенция употребата на психоактивни вещества; разработване, издаване и разпространение на превантивни и здравно-образователни материали; провеждане на информационни кампании; консултиране на млади хора и родители по въпроси, свързани с наркотиците и зависимостите.

ОбСНВ и ПИЦ работят в партньорство с ръководствата на учебните заведения в града, педагогическите съветници и психолози в училищата, инспекторите от Детска педагогическа стая, Отдел „Закрила на детето“, МКБППМН, РЗИ, БЧК, младежки и неправителствени организации.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА НА МЕСТНО НИВО

Една от задачите на ОбСНВ и ПИЦ - Габрово е осигуряването на адекватна информация относно ситуацията с употребата на наркотични вещества на територията на Община Габрово, с оглед по-прецизното планиране и осъществяване на превантивни дейности. Ежегодно ОбСНВ подготвя и представя в Националния съвет по наркотични вещества към Министерство на здравеопазването и Националния център по наркомании Годишен доклад относно ситуацията, свързана с наркотиците в гр. Габрово. Структурата на

този доклад е заимствана от проекта "Мулти – сити мрежа", Група "Помпиду" към Съвета на Европа.

Информация за реализираните превантивни дейности през предходната година и актуални данни за цените на наркотиците на улично ниво се подават от ОБСНВ и ПИЦ към НСНВ, НЦН и НФЦ за наркотици и наркомании, които се използват при подготовката на Годишен доклад към Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании в Лисабон за интегриране в Европейския доклад.

ОБСНВ - Габрово работи в много добро сътрудничество с институциите, които предоставят информация, свързана с наркоманиите – ОД на МВР, Окръжен съд, Окръжна прокуратура, РЗИ. Ценна и актуална информация относно пазара и употребата на наркотици в община Габрово се получава от младите хора и родители, които търсят помощта на специалистите в ОБСНВ, както и от учениците - доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества.

1. Проведени анкетни проучвания

➤ Анкетно проучване от Национален център по наркомании – София.

През 2016 г. социологическа агенция, избрана след конкурс, проведен от Национален център по наркомании, проведе анкетно проучване сред ученици от 9-12 клас на габровските училища. Проучването се отнася за аспекти от здравното поведение, оценки и нагласи сред подрастващите и има за задача да провери степента на запознатост, разпространение и използване на вещества, които могат да окажат негативно влияние върху живота и развитието на младите хора. Проучването следваше да подпомогне оформянето на адекватна картина на социално значими проблеми и явления и по-специално употребата на цигари, алкохол и други психоактивни вещества сред учениците, както и тяхното отношение и информираност относно наркоманиите. Данните от проучването бяха изпратени на ОБСНВ и ПИЦ – Габрово, които изготвиха доклад по получените резултати - Приложение 1.

Забележка!!!

Въпреки изготвения анализ, Общински съвет по наркотични вещества - Габрово не приема за достоверни данните, получени от анкетата. От информация, която бе получена от ученици, попълвали анкетата, същата е била направена в противоречие с всички задължителни условия за коректно провеждане на проучването – анкетните карти са били предоставяне на класните ръководители, които са ги раздавали за попълване в часовете на класа и са ги връщали след това на социологическата агенция. Това е абсолютно недопустимо и компрометира изцяло проведеното анкетно проучване.

➤ Анкетно проучване в рамките на проект „ОРБИТА – Образование за Развитие – за Бъдеще, Израстване, Толерантност и Активност“

В периода май-октомври 2017 година Общински съвет по наркотични вещества към Община Габрово реализира проект „ОРБИТА – Образование за Развитие – за Бъдеще, Израстване, Толерантност и Активност“, финансиран по мини грантова схема на проект LADDER, изпълняван от Националното сдружение на общините в Република България.

Проектът „ОРБИТА“ е насочен към ограничаване на проблема с употребата и злоупотребата с наркотични вещества, чрез изготвяне и реализиране на превантивна образователна програма, прилагаща на практика концепцията DEAR (Development Education and Awareness Raising – Обучение за развитие и повишаване на познанието). Превантивната програма се реализира от представители на ОБСНВ и ПИЦ към Община Габрово, Фондация „Стефан Батори“, Полша, Сдружение „Майки срещу дрогата“ и Фондация „Ново начало“.

В рамките на заложените дейности бе проведено анкетно проучване сред ученици на възраст 14-18 г. от ПМГ „Академик Иван Гюзелев“. Анкетната форма е разработена в рамките на дипломна работа на Желяз Турлаков – ръководител на общност „Ново начало“, партньор по проект „ОРБИТА“.

Проучването обхваща 258 ученици, а въпросите, зададени в анкетата бяха ориентирани главно към техните познанията относно психоактивните вещества, личните им нагласи и тези на техните връстници спрямо употребата на наркотици, както и за причините за този вид рисково поведение.

Доклад от проучването – Приложение 2.

Въпреки двете проведени проучвания и изготвените доклади през 2017 г., не би могло да се направи сравнение с предишното анкетно проучване в Габрово, проведено през 2011 г. и не е коректно да се правят изводи за тенденциите, относно употребата на психоактивни вещества сред учениците. Причините са две:

- Проучването, проведено през 2016 г. от социологическа агенция, не е извършено по начин, който да гарантира достоверността на получените данни. И въпреки, че използваната анкетна карта е сходна с анкетната карта от 2011 г., начина на провеждане на проучване е изцяло компрометиран и не може да послужи за основа на анализ и сравняване на резултати.
- Анкетното проучване, извършено в рамките на проект „ОРБИТА“, е по съвсем различна методология и обхваща ученици само от едно училище, което прави несъстоятелно сравняването с данните, получени през 2011 г.

На база на някои резултати, получени от проведените анкетни проучвания и най-вече въз основа на срещите с ученици, провеждани от специалисти на ОБСНВ/ПИЦ по време на обучителни тренинги в училищата, биха могли да се очертаят някои основни моменти, свързани с проблема „употреба на наркотици“ сред младите хора:

- **Най-често употребяваният наркотик е канабиса**

Същевременно младежите масово negliжират рисковете от употреба на марихуана, а нивото на толерантност към употребата е висока. Сред учениците съществуват опасни митове относно ефектите и последиците от употреба на канабисови продукти. Основна причина за това отношение към марихуаната е фактът, че във все повече страни по света се облекчава режима на използването ѝ, на някои места тя вече е легализирана, на други – декриминализирана. Употребата на канабис за медицински цели е разрешена в много държави и цялата тази информация съвсем логично води до убеждението в голяма част от младежите, че използването на „трева“ не може да толкова вредно.

- **Продължават да са популярни и т.н. „дизайнерски“ наркотици**

При срещи с ученици на представители от ОБСНВ/ПИЦ прави впечатление, че децата и младежите почти винаги заявяват, че не са чували за „дизайнерски наркотици“, но

прекрасно знаят за „чай“, „весел чай“, „билка“, „билков тамян“ и т.н., които всъщност са жаргонни имена на изключително опасните „дизайнерски“ наркотици – химически съединения, които имат подобни ефекти като други незаконни наркотици, например кокаин, амфетамин или канабис, създадени чрез модифициране на съществуваща химическа структура с цел заобикаляне на мерките за контрол на наркотиците и засилване на ефекта на веществото.

Употребата на тези видове наркотични вещества е често срещана при учениците и крие огромни рискове за здравето и живота им.

- **Стимулантите се използват по-рядко, но с много по-големи рискове и негативни ефекти**

За разлика от употребата на марихуана, относно употребата на различни видове стимуланти /амфетамини, метамфетамини, кокаин/ отношението на по-голямата част от учениците е негативно. Често те ги наричат и с общото име „химии“ и за тях знаят много повече относно негативните ефекти и последици.

Фактът обаче, че през последната година се увеличиха случаите на родители на младежи на възраст около 30 години, които се обърнаха за помощ и съдействие към специалисти от ОБСНВ/ПИЦ по повод рискова употреба на стимуланти, показва, че проблемът съществува, но в повечето случаи при млади хора в извънучилищна възраст.

- **Пушене на наргиле от ранна училищна възраст**

Въпреки, че през последната година се осъществи масирана национална кампания за вредите от пушене на наргиле, неговата употреба продължава да е популярна сред подрастващите. Особено притеснително е, че ученици на възраст 10-13 години, при нашите срещи в училищата, заявяват, че са опитвали наргиле.

2. Данни от органи, работещи по проблемите на наркоманиите

За 2017 г. на територията на ОД на МВР Габрово са задържани 146 лица за нарушения, свързани с наркотици, от които 20 за производство, 126 за притежание и 12 за разпространение. Голяма част от задържаните са с повече от един вид нарушение /производство, притежание, употреба, разпространение/. Заловените количества наркотици в област Габрово са: канабис /суха маса/ - 16,71628 кг., канабис насаждения – 137 броя насаждения, амфетамини на прах – 1,84482 кг., амфетамини на таблетки – 1 бр., метамфетамини – 10,1 г., метамфетамин на таблетки – 4 броя, екстази – 12,8 гр. В сравнение с 2017 г. се наблюдава увеличаване на задържаните лица с нарушение, свързани с наркотиците, както и на количеството заловени наркотични вещества. Особено значително е увеличението на заловените количества канабис - суха маса / 1,719 кг през 2016 г./ За разлика от 2016 г., в региона не е заловен кокаин, но има заловени количества екстази.

Заловените количества наркотици на територията на ОД на МВР съвпада с наблюдаваните процеси, свързани с употребата на наркотици в региона – почти прекратена употреба на хероин, увеличаване търсенето на канабисови продукти и синтетични психоактивни вещества /амфетамини, метамфетамини, екстази/.

Запазва се и тенденцията, свързана с употребата на т.н. дизайнерски наркотици, които се разпространяват сред учениците и младежите най-често под името „чай“, „билка“, „билков тамян“. Това са силно токсични синтетични наркотици, които имат непредвидим

ефект и могат да доведат до тежки последици дори и след един единствен прием. Тези дроги се разпространяват легално, достъпни са и са изключително модерни сред тийнейджърите в цялата страна, включително и в Габрово.

На проведената през месец юни 2017 г. Национална конференция по проблемите на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, бе взето решение ОД на МВР в страната ежесечно да информират Общинските съвети по наркотични вещества за установени водачи на МПС, управляващи под въздействие на наркотични вещества или техни аналози.

По данни на Пътна полиция, в периода юли-декември 2017 г. на територията на община Габрово са извършени проверки за употреба на наркотични вещества с техническо средство орален тест „DrugTest 5000” и са установени 34 /тридесет и четири/ водача с отчетен положителен резултат за шофиране след употреба на:

- Канабис – 8 водача на МПС;
- Амфетамини – 1 водач на МПС;
- Метамфетамини – 4 водача на МПС;
- Амфетамини + Метамфетамини – 7 водача на МПС;
- Метамфетамини + Канабис – 6 водача на МПС;
- Амфетамини + Метамфетамини + Канабис – 8 водача на МПС.

През 2017 г. прокурорите от Габровски съдебен регион са образували 121 нови досъдебни производства с предмет „наркотични вещества” /при 104 през 2016 г./. Осъдени с влязла сила присъда са 62 лица по 58 осъдителни присъди. Прекратени и спрени са 43 броя досъдебни производства. 54 обвинителни акта, споразумения и постановления по 78а от НК са внесени в съда.

През 2017 г. в Окръжен и Районен съд – Габрово са водени 49 наказателни дела, свързани с наркотици, от които 42 дела са приключили. Осъдени са 45 лица, като са постановени са 8 броя ефективни присъди /затвор/, 33 броя условни присъди и 4 броя глоби.

За 2017 г. в Центъра за спешна медицинска помощ са регистрирани общо 13 спешни случаи, свързани с наркотици – като 4 от тях са свързани със свръхдоза след употреба на опиати, 6 - със свръхдоза след употреба на други наркотици, 2 случая са свързани с остра реакция след употреба на наркотици и 1 случай на абстинентен синдром, свързан с употреба на наркотици. За сравнение, спешните случаи, свързани с употреба на наркотици през 2016 са били 8.

През 2017 г. в МБАЛ „Д-р Тота Венкова” АД са регистрирани 6 пациенти с нефатални спешни случаи, свързани с употреба на наркотици /през 2016 г. случаите са 2/.

В областта на лечението на зависимости към наркотични вещества, детоксикация на зависими в региона се провежда в Отделение за зависимости към Държавна психиатрична болница – Севлиево. От януари 2009 г. към ИПСМП „Кабинет за психично здраве Д-р Господинова” – гр. Габрово бе разкрит Център за лечение на зависимости, предлагащ Програма за лечение с агонисти и агонист-антагонисти /Метадон и Субститол/, която през 2017 г. бе закрыта поради липса на пациенти с хероинова зависимост. По данни на болницата в гр. Севлиево, през 2016 г. лечение са потърсили 15 лица с проблемна употреба на психоактивни вещества – 13 мъже и две жени, на средна възраст 23 години. Трима от тях са с проблемна употребата на хероин, петима – с проблемна употреба на стимуланти и седем – с проблемна употреба на канабис. В Програмата за лечение с Метадон през 2017 г., преди нейното закриване, са били включени 2 лица – един мъже и една жена, на средна възраст 33 години.

III. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ

И през 2017 година основните усилия на ОбСНВ и ПИЦ бяха насочени към превенция употребата на наркотици, чрез активното и целенасочено включване на училището и младите хора в дейности за информиране относно рисковете от употреба на психоактивни вещества, развиване на социални умения и компетенции, формиране на нагласи за здравословен начин на живот, повишаване на гражданската активност, както и предлагане на алтернативна ангажираност за свободното време.

РЕАЛИЗИРАНИ ДЕЙНОСТИ

1. **Проекти, инициативи и програми, разработени и реализирани от Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център по зависимости към Община Габрово**

1.1. ПРОЕКТИ

1.1.1. ПРОЕКТ „ОРБИТА – ОБРАЗОВАНИЕ ЗА РАЗВИТИЕ – ЗА БЪДЕЩЕ, ИЗРАСТВАНЕ, ТОЛЕРАНТНОСТ И АКТИВНОСТ“

В периода май-октомври 2017 г. Общински съвет по наркотични вещества реализира проект „ОРБИТА – Образование за Развитие – за Бъдеще, Израстване, Толерантност и Активност“ - одобрена за финансиране по мини грантова схема на проект LADDER /„Local Associations as Drivers for Development and Education Raising“ – „Местните власти като двигатели на развитието и повишаване на познанието“/, изпълняван от Националното сдружение на общините в Република България.

Проектът се осъществи в партньорство с Фондация „Общност Ново начало“ и Сдружение „Майки срещу дрогата“. Подкрепа за осъществяване на проекта оказаха специалисти от Фондация „Стефан Батори“ и Полското дружество за противодействие срещу наркоманиите.

ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“ е училището, в което пилотно стартира прилагането на разработената в рамките на проекта превантивна програма.

Основна цел на проекта: ограничаване на проблема с употребата и злоупотребата с наркотични вещества, чрез изготвяне и реализиране на превантивна образователна програма, прилаганца на практика концепцията DEAR (Development Education and Awareness Raising – Обучение за развитие и повишаване на познанието).

Специфични цели на проекта:

- Изготвяне и реализиране на ефективна и иновативна образователна програма, насочена към превенция на рисковото поведение на подрастващите;
- Споделяне и обмяна на опит, знания и добри практики между представители на различни институции и организации чрез създаване на мрежа от специалисти работещи в сферата на превенцията, лечението, рехабилитацията и родителската подкрепа на зависимите;
- Предоставяне на знания, утвърждаване на ценности, развиване на умения и формиране на нагласи за здравословен начин на живот сред младите хора;

- Развиване у родителите на умения за общуване с децата и умения за разпознаване на проблеми, свързани с употребата на наркотици;
- Привличане на родители и медии за партньори и активни участници в процеса на превенция употребата на наркотични вещества сред младите хора;
- Повишаване на обществената осведоменост и толерантност в обществото, с цел промяна в обществените нагласи по отношение на наркотиците и зависимостите;
- Стимулиране на гражданската активност на младите хора и популяризиране на доброволчеството в МСНВ към Община Габрово.

Реализирани проектни дейности:

- **Проведено представително анкетно проучване сред ученици относно употребата на наркотични вещества и изготвяне на анализ**

В рамките на проект „ОРБИТА“ бе проведено анкетно проучване сред ученици 9-12 клас относно причините за употребата на психоактивни вещества и последствията в здравословен, психологически и социален аспект.

За целева група на проучването бяха избрани ученици от ПМГ „Академик Иван Гюзелев“, град Габрово. Анкетата бе проведена напълно анонимно и конфиденциално сред 258 участници.

Резултатите от анкетите бяха обобщени и бе изготвен анализ, който послужи за основа при разработването на превантивна програма „ОРБИТА“.

- **Сформиран мултидисциплинарен екип за разработване на превантивна образователна програма**

В рамките на проект „ОРБИТА“ бе формиран екип от експерти, които да подготвят иновативна образователна програма за превенция на рисковото поведение. В екипа влязоха представители на партньорските организации по проекта – Фондация „Ново начало“, Сдружение „Майки срещу дрогата“. С експертна подкрепа в разработването на превантивната програма се включиха и двамата обучители от Полша – Аня Швед и Анджей Майхер – психотерапевти с богат опит в прилагане на иновативен модел превантивна дейност в полските училища.

- **Разработена програма за превенция на рисковото поведение „ОРБИТА“.**

За разработване на превантивната програма е използван модела за съвременна профилактика на рисковото поведение сред младежите на Полското дружество за противодействие срещу наркоманиите, основаващ се на принципите на „позитивната профилактика“.

Превантивна програма „ОРБИТА“ включва дейности по профилактика на рисковото поведение, насочени към ученици, учители и родители.

- **Проведено обучение за прилагане на превантивна програма „ОРБИТА“ на ученици и доброволци от Младежкия съвет по наркотични вещества от ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“.**

В периода 30 май – 1 юни 2017 г. бе проведено първото тридневно обучение за 17 доброволци от Младежкия съвет по наркотични вещества към Община Габрово и ученици от ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“. Основна цел на обучението бе да подготви учениците за работа по образователна превантивна програма „ОРБИТА“, която пилотно ще се осъществи в тяхната гимназия. Обучението се реализира чрез използване на интерактивни методи на обучение – работа в малки групи, ролеви игри, решаване на казуси, мозъчни атаки, дискусии-

различни методи, развиващи креативното и творческо мислене на учениците, най-вече по отношение предлагането на алтернативи на рисковото поведение на младите хора.

По покана на Община Габрово лектори на обучението бяха Аня Швед и Анджей Майхер – психотерапевти и инструктори от Фондация „Стефан Батори“, Полша, които предадоха на габровските ученици полския опит в сферата на превенция на рисковото поведение сред младите хора.

- **Провеждане на обучение за прилагане на превантивна програма „ОРБИТА“ на учители от ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“.**

В периода 2-3 юни 2017 г. бе проведено обучение на 25 педагози от ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“ за работа по превантивна програма „ОРБИТА“ в училищна среда. Водещи на обучението бяха Аня Швед и Анджей Майхер – психотерапевти и инструктори от Фондация „Стефан Батори“, Полша.

В резултат на проведеното обучение ръководството на ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“ потвърди готовността си да работи по иновативната програма и да съдейства изцяло за реализацията на проектните цели.

- **Прилагане на превантивната образователна програма в ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“. Сформиран лидерски младежки екип „ОРБИТА“. Стартиране на дейности за промоция на здравословен начин на живот в ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“.**

През м. юни 2017 г. стартираха първите дейности по съвременна профилактика и позитивна превенция в ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“. Обучените младежи сформираха лидерски екип - клуб „ОРБИТА“ и до края на учебната 2016/2017 г. проведоха тренинги за превенция на рисковото поведение в своите паралелки.

Във връзка със 26 юни - Международният ден за борба с наркоманиите и нелегалния трафик на наркотици, учениците от клуб „Орбита“ организираха информационен куиз под надслов „Доза истина“, с който избраха да стартират и дейностите на своя новосъздаден лидерски клуб.

В инициативата взеха участие 40 ученика от 9 и 10 клас, които сформираха 8 отбора по 5 човека от клас и се надпреварваха със знания и логика, за да спечелят приза за най-информиран клас по проблемите и рисковете от употребата на психоактивни вещества.

- **Среща с родители на ученици от ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“ с екипа по проекта и партньорите – Фондация „Ново начало“ и Сдружение „Майки срещу дрогата“ – за представяне на целите и дейностите по програма „ОРБИТА“ и дискусия на тема „Младите хора и наркотиците“.**

В рамките на проект „Орбита“, на 12 юни 2017 г. в ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“ бе организирана родителска среща по проблемите на зависимостите и рисковото поведение сред подрастващите. Като лектори бяха поканени Веселина Божилова – председател на Сдружение „Майки срещу дрогата“ – Пловдив, Желяз Турлаков – психотерапевт, председател на Фондация „Общност Ново Начало“ и основател на Терапевтична общност „Ново начало“, Калин Петков – психотерапевт и ръководител на ТО „Ново начало“, както и младежи – консултанти с личен опит към ТО „Ново начало“.

Гостите представиха личния си опит с деца и младежи, имащи проблем с употребата на психоактивни вещества и методите, с които работят за корекция на поведението им. Веселина Божилова даде ценни съвети за родителите – как могат да разпознаят евентуален проблем, свързан с употреба на дроги и каква трябва да бъде адекватната реакция на семейството.

Родителите бяха запознати и с новата превантивна програма „Орбита“, която ще се реализира пилотно в ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“.

Родителите, участващи в срещата, приветстваха прилагането на новата програма за профилактика на рисковото поведение и изразиха желание за сътрудничество и подкрепа за нейното успешно реализиране.

- **Реализиране на медийна кампания за повишаване на обществената осведоменост по проблемите на рисковото поведение на младите хора, в частност – проблеми, свързани с употребата и злоупотребата на психоактивни вещества.**

На 29.05.2017 г. бе организирана и осъществена работна среща с представители на регионалните медии в Габрово, за представяне на проект „ОРБИТА“ – планирани дейности, цели, целеви групи. На срещата присъстваха и двамата експерти – обучители от Полша, които споделиха своя опит в реализирането на програми за превенция на рисковото поведение сред полските младежи.

Реализирането на проект „ОРБИТА“, проблемите на младите хора, свързани с употребата и злоупотребата с наркотични вещества бе широко отразена в печатни и електронни медии с репортажи, новини и интервюта. Интернет телевизията seti.tv засне интересни материали и моменти от осъществяването на проекта, интервюта с експерти и подготви предаване в рамките на 1 час и 20 мин, изцяло посветено на проект „ОРБИТА“.

Публикации на сайта на Община Габрово:

Учители от ПМГ стажуваха във Варшава

Разговори от първо лице за риска от наркотиците трогнаха родители и ученици от ПМГ

Ученици и учители от ПМГ се обучиха да прилагат програма срещу рисково поведение

Обучават ученици и родители за риска от наркотиците

Публикации във вестник „100 вести“:

Калин Петков: „Ние се учим, че любовта, която получавам, е равна на тази, която давам“ – Надежда Тихова, в. „100 Вести“ /бр. 136/16.06.2017, стр. 8/

Веселина Божилова: „Има и щастливи развръзки при наркотиците, но много трудно се постигат“ – Надежда Тихова, в. „100 Вести“ /бр. 135/15.06.2017, стр. 2/

Програма за профилактика на рисковото поведение за пръв път ще се прилага в ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“ – Надежда Тихова, в. „100 Вести“ /бр. 121/30.05.2017, стр. 8/

Публикации в електронни медии:

Създават образователна програма за предотвратяване употребата на наркотици от младежи – Тихомир Църов, „Дарик радио“, 30.05.2017 г.

„Доза истина“ с ученици от ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“ – „Габрово Нюз“, 28.06.2017 г.

Телевизионно предаване: <https://www.youtube.com/watch?v=PXFBek3j8aM> – Seti.tv

Линк към секцията с всички новини по проекта на сайта на Община Габрово:

<https://gabrovo.bg/bg/article/5503>

- Участие на двама педагози в стажантска програма за обмяна на опит при прилагане на превантивна програма „ОРБИТА“ във Варшава, Полша.

Благодарение на установените партньорски взаимоотношения между Общински съвет по наркотични вещества към Община Габрово и Фондация „Стефан Батори“ – Полша, в началото на месец септември 2017 г. двама педагози от ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“ имаха възможността да участват в двуседмична стажантска програма във Варшава, финансирана изцяло от Фондацията „Стефан Батори“.

Целта на стажа бе учителите от гимназия да се запознаят на място с реализирането на програма за съвременна превенция на рисковото поведение, разработена от Полското дружество за противодействие срещу наркоманиите. Те се включиха в практически дейности с младежи, участваха в семинари с деца и родители и в обучение на младежки лидери.

Прилагането на този тип превенция, основаваща се на принципите на позитивната профилактика, е основна задача на проект „ОРБИТА“.

След преминалият стаж, двамата педагози поеха ролята на ментори на лидерския екип в ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“.

Стойност на проекта – 7 500 лв., от които:

6 375 лв. – безвъзмездна финансова помощ – 85%

1 125 лв. – съфинансиране на бенефициента /Община Габрово/ – 15%

Оценка на ефективността:

Поради факта, че проект „ОРБИТА“ не се осъществи в рамките на цяла учебна година, е невъзможно да се направи цялостна оценка на ефективността му. Дейностите, осъществени в рамките на проекта, обратните връзки, получени след обученията на учители и ученици, както и споделените мнения на родители, ни дават възможност да оценим постигнатото до момента като едно изключително полезно и ефективно начало.

Желанието на обучените младежи да сформират свой лидерски клуб „ОРБИТА“, който да работи за превенция на рисковото поведение сред връстниците, е факт, доказващ тяхната мотивация за работа. Макар и в края на учебната 2016/2017 г., те успяха да проведат няколко тренинга на свои съученици и да организират инициатива за цялата училищна общност по случай Световния ден за борба с наркоманиите.

Доброволното участие на двама педагози в обучителен стаж в Полша, който да им помогне за работата в подкрепа на лидерския екип, също показва желанието им да променят училищната среда и да бъдат от полза за младите хора.

Срещата с родителите също беше повод да оценим положителния ефект от преминалите обучения на учители и ученици, да получим пълната им подкрепа за целите и задачите, които си поставя реализацията на превантивна програма „ОРБИТА“.

1.1.2. ПРОЕКТ „ЗАЕДНО ИЗВЪН ЧАС“

През месеците април и май 2017 година доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества към Община Габрово реализираха проект „Заедно извън час“, с финансовата подкрепа на Младежка банка Габрово. Проектът се осъществи в партньорство с ФК „Чардафон 1919“ и бе насочен към младежи от Габрово на възраст 13-19 години.

Основните цели на проекта са формиране на нагласи здравословен начин на живот, повишаване на мотивацията на участниците за активна и системна грижа за здравето чрез спорт, туризъм и положителни емоции, развиване на социалните и личностни умения на младежите, насърчаване на контактите и общуването между тях и предоставяне на възможности за осмисляне на свободното им от учене време.

В рамките на проекта бяха реализирани 3 еднодневни лагера в местности около Габрово. Лагерите се проведеха в дните, в които се провеждаха зрелостни изпити и учениците от 8-11 клас нямаха учебни занятия:

➤ 11.04.2017 г. – Соколски манастир, с участието на 20 младежи 15-19 г.:

- Модул 1: Културно- исторически - Модулът се осъществи се в партньорство с ПП „Българка“.
- Модул 2: Спортен - Модулът включи - пешеходен преход от Етъра до Соколски манастир през местността Бойчетата и спортни игри със състезателен характер, организирани от младежите от ФК „Чардафон 1919“.
- Модул 3: Развиване на социални и личностни умения - Проведеха се интерактивни игри и упражнения за развиване на уменията на младежите за себепредставяне, екипност, доверие, комуникативност, емпатия и толерантност.
- Модул 4: Изкуства - Модулът включваше изработване на рисунка по зададена тема и познавателна игра „Карта на съкровището“.

➤ 19.05.2017 г. – местността Градище, с участието на 22 младежи 15-18 г.

- Модул 1: Културно- исторически - За участниците бе организирано посещение на Астрономическата обсерватория и планетариум.
- Модул 2: Спортен - Модулът включи - пешеходен преход до поляната на Градище и обратно до града, провеждане на игри със спортен и състезателен характер, организирани от юношите на ФК „Чардафон 1919“.
- Модул 3: Развиване на социални и личностни умения - Доброволците от МСНВ организираха за участниците разнообразни игри за екипност и доверие, както и упражнения, насочени към повишаване на информираността на младежите по отношение на рисковете от употреба на психоактивни вещества.
- Модул 4: Изкуства - На участниците бе предоставена възможност да изразят своето моментно емоционално състояние чрез фотография.

➤ 22.05.2017 г. – местността Узана, с участието на 23 младежи 15-18 г.

- Модул 1: Културно- исторически - Модулът се реализира в партньорство с ПИЦ – Узана.
- Модул 2: Спортен - Проведен е пешеходен преход от ПИЦ – Узана до Географския център на България и обратно и са организирани спортни състезателни игри.
- Модул 3: Развиване на социални и личностни умения - Проведени са интерактивни игри за изграждане на доверие, екипност и толерантност между участниците.
- Модул 4: Изкуства - В рамките на модула, участниците изработваха фигурки от глина, чрез които трябваше да изразят и покажат на другите младежи своето емоционално състояние – вид обратна връзка от деня.

Проект „Заедно извън час“ на Младежкия съвет по наркотични вещества бе обявен за „Проект на годината“ на Годишната церемония по случай Деня на доброволчеството – 5 декември.

Средства за реализиране на проекта от Младежка банка – Габрово – 500 лв.

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността е осъществена посредством неформални вербални и индивидуални писмени обратни връзки, попълнени от участниците в края на всеки от едnodневните лагери.

Въз основа на получените обратни връзки от младежите, може да се направи извода, че такъв тип дейности са изключително атрактивни и полезни за участниците и дават възможност на специалистите от ОБСНВ/ПИЦ, чрез неформално обучение и общуване, да постигат целите, свързани с популяризиране на здравословния начин на живот сред подрастващите.

През 2018 г., инициативата „Заедно извън час“ ще продължи да се осъществява от ОБСНВ и ПИЦ, с активното съдействие на доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества.

1.2. ИНИЦИАТИВИ

1.2.1. ИНИЦИАТИВА „ПРИЕМИ МЕ НА СЕЛО“

През 2017 г. успешно приключи петото издание на инициативата на Община Габрово „Приеми ме на село“.

С подготовката и осъществяването на „Приеми ме на село“ са ангажирани Центърът за обществена подкрепа /ЦОП/ и Общинският съвет по наркотични вещества /ОБСНВ/ към Община Габрово. „Приеми ме на село“ е програма, която отговаря на едни от основните цели на дейността на посочените общински структури - предоставяне на възможности за включването на децата и младежите в алтернативни дейности за свободното време и превенция на рисковото поведение, чрез:

- придобиване и развиване на социални умения, свързани с общуване с връстници и с възрастни хора, работа в екип, вземане на решения и поемане на отговорности;
- формиране на адекватна ценностна система и устойчиви личностни качества;
- промотиране на здравословен начин на живот.

Дейностите, които се реализират в рамките на инициативата са в няколко основни направления:

- Кулинарно наследство;
- Фолклорни традиции;
- Традиционни занаяти;
- Селски бит.

През 2017 г. в „Приеми ме на село“ се включиха пет габровски села с девет групи участници. 83 деца и младежи от страната и чужбина имаха възможността да станат „внучета назаем“ при „баба и дядо под наем“.

През изминалата година инициативата „Приеми ме на село“ се осъществи под формата на:

- Младежки обмен с участници от Митищи, Русия;
- Дневни лагери „Приеми ме на село“;
- „Приеми ме на село“ – Джуниър;
- „Приеми ме на село“ за младежи над 15 г.

Младежки обмен „Приеми ме на село“

Младежкият обмен се проведе в периода 3-9.07.2017 г. и в него се включиха девет младежи и двама ръководители от Митищи, Русия, както и 5 младежи-доброволци от Младежкия съвет по наркотични вещества към Община Габрово.

Програмата на младежкия обмен включваше изучаване на типични български традиции, характерни обичаи и бит на габровския регион - бране на билки, приготвяне на домашни кулинарни специалитети, работа в градината на „баба“ и „дядо“, арт-ателиета, учене на български фолклорни песни и хора в народни носии, посещения на мандрата в село Кметовци, Боженско ханче в село Съботковци. Гостите от Русия имаха и възможността да посетят културно-исторически обекти в региона – МАИР Боженци, ЕМО „Етьр“, храм-паметника Шипка, Соколски манастир, Интерактивен музей на индустрията, Дом на хумора и сатирата. Габровските младежи от своя страна се запознаха с руските традиции и обичаи, опитаха традиционни руски ястия и изучаваха руски народни танци.

Участниците в обмена се срещнаха с кмета на Габрово Таня Христова и председателя на Общинския съвет Лена Георгиева, както и с ученици и учители от ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“. Създадоха се контакти между габровското учебно заведение и училище в град Митищи, с цел търсене на възможности за партньорство по съвместни проекти, инициативи и младежки обмени.

Дневни лагери „Приеми ме на село“

Дневен лагер „Приеми ме на село“ се осъществява се в рамките на 5 дена, от понеделник до петък и в него могат да се включат деца на възраст 9-14 г. от Габрово.

През 2017 г. се осъществиха три дневни лагера в селата Поповци, Стоевци и Новаковци. В тях се включиха 26 деца, от които седем участника са потребители на социалните услуги в Център за обществена подкрепа към Община Габрово.

„Приеми ме на село“ – Джуниър

„Приеми ме на село“ Джуниър се осъществява в рамките на 7 дена, в които участниците нощуват в домовете на възрастните хора в селата. През 2017 г. се реализираха две смени на „Приеми ме на село“ Джуниър в селата Донино и Беломъжките. Участваха общо 22 деца на възраст 9-14 г. от Габрово, София, Бургас, Пловдив, както две българчета, живеещи в Испания и Англия.

През 2017 г. за първа година за участниците в „Приеми ме на село“ Джуниър бяха организирани посещения за опознаване на традиционния бит и култура на габровския регион в МАИР „Боженци, ЕМО Етъра и с. Съботковци, където децата участваха в занимания, свързани българския бит, фолклор и занаяти.

„Приеми ме на село“ за младежи над 15 г.

Участници в „Приеми ме на село“ за младежи над 15 г. могат да бъдат млади хора до 29 г. от цялата страна, както и живеещи в чужбина български младежи.

През 2017 г. се реализираха три смени за младежи в селата Беломъжките и Новаковци и в тях се включиха 21 участници от София, Ст. Загора, Пловдив, Чирпан, Варна, Велико Търново и Берлин /Германия/.

През м. септември габровски младежи, участвали в „Приеми ме на село“, гостуваха за 3 дни в село Каменово, общ. Нова Загора по покана на Фондация „За Достоен живот“, управляваща Дом за възрастни хора в селото. Габровчетата представиха на жителите на селото филм за „Приеми ме на село“ и разказаха какво се случва в рамките на инициативата в габровските села.

От Фондация „За Достоен живот“ се надяват село Каменово да стане част от „Приеми ме на село“ и през 2018 г. да посрещне „внучета назаем“ от Габрово за цяла седмица при местните „баби и дядовци под наем“.

Краткото гостуване в село Каменово показва една възможност за бъдещо развитие на „Приеми ме на село“ - младежи от Габрово да стават „внучета назаем“ в други части на страната, където да опознават местните обичаи, занаяти и поминък и разбира се – да бъдат в подкрепа на възрастните хора.

Програмата на Община Габрово „Приеми ме на село“ бе избрана за победител на страната ни в екоконкурса „Енерджи Глоуб“ /Energy Globe Award/ за 2017-а година.

„Приеми ме на село“ се състезава в категория „Младеж“ на престижната награда. Българският проект, наред с националните победители от 180 държави, бе представен на световната публика в онлайн платформата на конкурса на 5 юни - Световен ден на околната среда. На тази дата „Енерджи Глоуб“ под патронажа на ЮНЕСКО и Програмата на ООН за околната среда показва най-добрите устойчиви екологични решения. Проектът на Община Габрово „Приеми ме на село“ получи и правото да продължи в следващото ниво за световната награда „World Globe Award“.

През 2017 г. финансирането на „Приеми ме на село“ бе от делегираните средства на ОБСНВ/ПИЦ и ЦОП към Община Габрово:

Средства от ЦОП – 9004,23 лв.

Средства от ОБСНВ/ПИЦ – 5108,35 лв.

Общо: 14 112,58 лв.

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността на инициативата „Приеми ме на село“ се прави на базата на:

- Получени обратни връзки от децата и младежите – участници;
- Получени обратни връзки от родители на деца – участници;
- Увеличаващият се с всяка година брой на желаещите за участие деца и младежи;
- Продължаващите срещи и контакти между участниците и след приключване на инициативата.

Резултатите от оценката показват голяма популярност и желание за участие в инициативата, удовлетворение от реализираните дейности, създаване на трайни контакти и приятелства, емоционално израстване и усвояване на нови знания и умения от участниците

RINA
ISO 9001 - ISO 27001
Certified Systems

1.2.2. КАМПАНИЯ „БЪДИ ДОБРОВОЛЕЦ! ДАРЯВАЙ ЛЮБОВ!“

По повод 14 февруари Младежният съвет по наркотични вещества към Община Габрово подготви и осъществи кампания за привличане на нови доброволци под надслов „Бъди Доброволец! Дарявай любов!“.

За реализация на кампанията бяха организирани творчески работилници, по време на които доброволците изработиха сувенири от глина. Част от инициативата бе и най-новата публична страница в социалната мрежа Фейсбук - „Доброволци срещу дрогата“. Там всеки може да научи повече за дейността на Младежния съвет и да подкрепи каузата на активните и талантиливи доброволци от МСНВ.

Инициативата „Бъди доброволец! Дарявай любов!“ се проведе на 14.02.2017 г. в ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“ и ПГТ „Пенчо Семов“ и провокира учениците с атрактивни и забавни изненади.

1.2.3. „ЗАКОНЪТ И НАРКОТИЦИТЕ“

През 2017 г. ОБСНВ/ПИЦ реализираха дейности за повишаване знанията на доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества относно законодателните мерки, свързани с употребата, производството и разпространението на наркотични вещества.

На 13.10.2017 г. доброволците посетиха областната дирекция на МВР и имаха възможност да се запознаят с работата на полицията по линия „противодействие на престъпленията, свързани с наркотици“.

Експерти от сектор „Криминална полиция“, сектор „Пътна полиция“ и Научно-техническата лаборатория разговаряха с младежите за наказателната отговорност при употребата, производството и разпространението на наркотични вещества, за рисковете при шофирането под въздействието на наркотици и за механизмите, чрез които полицията работи за ограничаването на тези престъпления. Доброволците имаха възможност за кратко да влязат в ролята на експерти и лично да проверят как работят полевите наркотестове, които използва полицията, както и техническите средства, чрез които пътните полицаи установяват водачи, шофирали след употреба на наркотични вещества.

Темата за рисковете при употребата на психотропни вещества е в основата и на превантивна програма, реализираща се от ОБСНВ/ПИЦ и сектор „Пътна полиция“ към ОДМВР – Габрово, която от стартира през учебната 2017/2018 година.

На 26.10.2017 г. доброволци от МСНВ посетиха съдебната палата и разговаряха с прокурори в Деня на отворените врати на Окръжна прокуратура – Габрово.

Младежите се запознаха със структурата на Прокуратурата, с основните функции на прокурора и как се развива едно наказателно производство в двете му фази.

1.2.4. ИНИЦИАТИВА ПО ПОВОД МЕЖДУНАРОДНИЯ ДЕН НА ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА

По повод 1-ви октомври – Международен ден на възрастните хора, представители на Общински съвет по наркотични вещества, заедно с доброволците от Младежния съвет по наркотични вещества, гостуваха на потребителите на Дневен център за стари хора.

Доброволците подготвиха съвместен уъркшоп, в който, заедно с възрастните хора, изработваха колажи на тема „Нашата младост“. С много чувство за хумор бабите от Дневния

център изобрази своя живот на младини, мечтите си в миналото и разликата с днешния живот на младите хора.

Екипът на Дневния център бе подготвил и интересни въпроси за доброволците, с които да разберат доколко са запознати с бита и обичаите в миналото.

За да бъде още по-сладка съвместната среща между поколенията, млади и стари заедно направиха кекс – младежите приготвиха, а бабите даваха наставления.

1.2.5. ИНИЦИАТИВА ПО ПОВОД СВЕТОВНИЯ ДЕН ЗА ВЪЗПОМЕНАНИЕ НА ЖЕРТВИТЕ ОТ ПЪТНО-ТРАНСПОРТНИ ПРОИЗШЕСТВИЯ

По повод 19.11.2017 г. - Световен ден за възпоменание на жертвите от пътно-транспортни произшествия, Министерство на здравеопазването и Министерство на вътрешните работи се обърнаха с призив към Общинските съвети по наркотични вещества в страната да подкрепят с различни активности отбелязването на този ден.

Доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества към Община Габрово изработиха колажи на тема „Жертви на безотговорността“, с които акцентираха върху рисковете от шофиране след употреба на алкохол и наркотични вещества – едни от най-често срещаните причини на пътно-транспортни произшествия с фатални последици.

Колажите бяха поставени на видни места в учебните заведения, в които учат доброволците от МСНВ.

1.2.6. КУИЗ „МОЕТО ЗДРАВЕ Е МОЕ ПРАВО“

На 11.12.2017 г. Общинските съвети по наркотични вещества от Габрово, Стара Загора, Хасково и Кърджали организираха съвместна инициатива за доброволците от Младежките съвети по наркотични вещества от четирите града - КУИЗ под надслов „Моето здраве е мое право“. Домакин на събитието бе Община Ст. Загора.

Повод за организирането на Куиза е отбелязването на Световния ден за борба със СПИН /1-ви декември/ и осъществяването на Национална кампания под същия надслов „Моето здраве е мое право“, както и в чест на Международния ден на доброволеца – 5 декември.

Куизът имаше за цел да повиши информираността на участниците относно полово предаваните болести, ХИВ/СПИН, рисковете от употребата и злоупотребата с психоактивни вещества, както и по теми, свързани с доброволчеството и младежките политики.

1.2.7. ПОСЕЩЕНИЕ НА ДОБРОВОЛЦИ ОТ МСНВ В ТО „НОВО НАЧАЛО“

В навечерието на Коледните празници доброволци от Младежкия съвет по наркотични вещества към Община Габрово посетиха Терапевтична общност „Ново начало“ в гр. Баня и поздравиха младите хора, провеждащи своето лечение от зависимост към психоактивни вещества. С ръчно изработени от тях сувенири, баница с късмети и празнична Коледна торта, доброволците от МСНВ, заедно със специалисти от Общински съвет по наркотични вещества, изразиха своята съпричастност и подкрепа за младежите в трудния им път за възстановяване от зависимостта към психоактивни вещества.

Поздравителен адрес към момичетата и момчетата от „Ново начало“ и екипа, работещ в терапевтичната общност, изпрати и кмета на Община Габрово госпожа Тая Христова.

Доброволците се запознаха с начина, по който е организиран живота на младежите в „Ново начало“, с целите и дейностите, които се осъществяват в Програмата. Личните

истории и преживявания на младите хора, попаднали в плен на дрогата, дадоха стимул и мотивация на доброволците от МСНВ за дейността им, свързана с предпазване на техните връстници от рисковете, носещи употребата и злоупотребата с наркотични вещества.

1.2.8. "КЪСМЕТ ЗА КОЛЕДА"

ОбСНВ и доброволците от МСНВ организираха инициатива „Късмет за Коледа“, насочена към служителите в Община Габрово. В последния работен ден преди Коледа младежите поздравиха за Коледните празници служителите в Община Габрово, като им дадоха възможност за завъртят колело с Коледни късмети и дариха всеки с ръчно изработени от тях сувенири.

1.3. ПРОГРАМИ

1.3.1. ЛИДЕРСКА МЛАДЕЖКА ПРОГРАМА НА ОБСНВ И ПИЦ

Основен партньор в работата на ОбСНВ и ПИЦ е Младежният съвет по наркотични вещества /МСНВ/, в който са включени 17 ученици на възраст 15-19 години от всички габровски училища, както и трима младежи до 25 години.

Съвременните изследвания категорично посочват, че превенцията от връстници е най-ефикасният подход сред превантивните програми. В тийнейджърска възраст обикновено младежите са на етап в емоционалното си развитие, в който изживяват криза на доверието към възрастните /в т.ч. и родителите/ и започват да търсят идентификация в групите от връстници. Поведението и нормативните убеждения на връстниците стават за подрастващите много по-достоверни и атрактивни като модел за собственото поведение.

Това обуславя и важната роля в превантивната дейност на доброволците от МСНВ.

ОбСНВ и ПИЦ имат разработена Лидерска програма, имаща за цел мотивирани млади хора да помагат на други млади хора в усвояването на знания, развиването на умения и формирането на нагласи за здравословни решения и поведенчески избори, чрез организирани или неформални дейности.

Основна цел на програмата:

Създаване на обучен и мотивиран екип от младежки лидери – доброволци към МСНВ, които да помагат на други млади хора в усвояването на знания, развиването на умения и формирането на нагласи за здравословни решения и поведенчески избори, чрез организирани или неформални дейности за превенция на наркоманиите в училищна и извънучилищна среда.

Специфични цели:

- Усвояване на знания за видовете наркотични вещества, тяхното въздействие и последиците от употребата им;
- Изследване и анализиране на причините за употреба на наркотични вещества от младите хора;
- Търсене на здравословни алтернативи на рисковото поведение на подрастващите;
- Развиване на личностни и социални умения за живот:
 - Умения за общуване и междуличностни отношения –изграждане на емпатия, подаване и получаване на обратна връзка, вербална и невербална комуникация, утвърждаване, преговори и справяне с конфликти; асертивност, работа в екип;

- Умения за изграждане на самопознание – идентифициране на силните и слабите страни на личността, позитивно мислене, създаване на имидж и представа за себе си, саморефлексия;
 - Умения за изясняване на ценностните избори – разбиране на различни социални норми и вярвания, връзка между ценности, нагласи и поведение, толерантност, утвърждаване на права и отговорности;
 - Умения за вземане на решения и решаване на проблеми – развиване на критично и творческо мислене, целеполагане, събиране и оценка на информация, откриване на алтернативи, оценка на риска;
 - Умения за справяне и овладяване на стреса – самоконтрол, справяне с тревожността, справяне с трудни ситуации, искане на помощ и подкрепа.
- Развиване на специфични умения за работа по подхода „връстници обучават връстници“;
 - Развиване на умения за консултиране на връстници;
 - Развиване на умения за планиране и реализиране на доброволчески инициативи;
 - Повишаване на активната гражданска активност по проблем от изключителна важност за цялото ни общество – ограничаване употребата на наркотици сред младите хора в страната.

Реализирането на Лидерска програма спомага за:

- Интегриране и активизиране на училищната среда;
 - Пропагандиране на здравословния стил на живот;
 - Ранно разпознаване на проблемите на младежите, свързани с рисково поведение: употреба на психоактивни вещества, агресия, насилие и др. и тяхното решаване;
 - Изравняване на шансовете за участие в живота на училищната общност на учениците от рискови групи – с дисфункционални семейства, с риск от отпадане от образователната система, слаба мотивация за учене, ниска успеваемост, участие в неформални групи с противообществени прояви и т.н.;
- Откриване, активизиране и развиване на собствения потенциал на младия човек.

Лидерската програма се осъществява посредством:

- Собствен опит и преживяване на участниците /интерактивни методи и подходи/;
- Активно участие на децата и младежите;
- Стимулиране на творческия потенциал на подрастващите;
- Откриване и поощряване на положителните качества на децата и младежите;
- Насочване на търсенията на собствените ценности на младия човек;
- Реализиране на алтернативни дейности и конструктивно организиране на свободното време на децата и младежите.

Лидерската програма създава реално действаща и трайна система за взаимопомощ, подкрепа и комуникация между младите хора и механизъм за ограничаване на негативните явления сред младежите в училищна и извънучилищна среда.

Основните насоки, по които работят доброволците от МСНВ, са: повишаване информираността на младите хора по отношение на рисковете от употреба на психоактивни вещества; консултиране на връстници и провеждане на тренинг-обучения по подхода „връстници обучават връстници“; организиране и провеждане на различни младежки инициативи, насочени към предоставяне на алтернативи за свободното време и промоция на здравословен начин на живот; организиране на кампании за превенция на наркоманиите.

Дейността на младежите от МСНВ бе високо оценена на церемонията за връчване на годишните награди „Доброволец на годината“ в област Габрово за 2017 г. В категория „превенция на рисковото поведение сред младите хора и употребата на наркотични вещества“ наградата спечелиха Виктория Колева и Петър Йосифов, ученици от ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“ и доброволци в Младежки съвет за наркотични вещества.

„Проект на годината, привлякъл най-много доброволци“ стана проектът на Младежкия съвет по наркотични вещества „Заедно извън час“, реализиран в партньорство с ФК „Чардафон 1919“.

В осъществяване на част от превантивните дейности, ОБСНВ, ПИЦ и МСНВ си сътрудничат с доброволци от други младежки организации – ИМКА – Габрово, БМЧК, НЧ „Христо Смирненски 1949“.

През 2017 г. бе положено началото на сътрудничество със СК „Некст“, продължиха и съвместните дейности с младежи от ФК „Чардафон 1919“ в областта на превенцията на рисковото поведение и стимулиране на здравословния начин на живот на младите хора чрез спорта и физическата активност.

В електронния бюлетин на Регионалната програма „Alcohol & Drug“ на полската Фондация „Стефан Батори“ /брой 14, 2016/2017 г./ е представен опитът на Общинския съвет по наркотични вещества (ОБСНВ) към Община Габрово. Изданието, което излиза и на български език, разказва в две статии за младежката структура от доброволци към ОБСНВ – Младежки съвет по наркотични вещества - <https://arka-bg.com/index.php/14-2017/2017-09-16-18-14-10>, както и за един от успешно реализираните им проекти през 2016 г. - „Гореща точка - ГМО - Граждански Мобилен Отряд“ - <https://arka-bg.com/index.php/14-2017/2017-09-16-18-16-16>.

В двете статии дейността на Младежкия съвет по наркотични вещества към Община Габрово е оценена като много положителен пример и добра практика за работа с млади хора и популяризиране на доброволчеството.

Реализирани дейности в рамките на Лидерската програма през 2107 г.:

➤ Обучение на доброволците по превантивна програма „Мрежата 5“

Доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества към Община Габрово взеха участие в тридневен обучителен семинар на тема „Личностно развитие - учене чрез опит, обмяна на добри практики за ефективна превенция“. Семинарът се проведе в периода 7 - 9 април 2017 г. в град Стара Загора, с участието на доброволци от Младежките съвети по наркотични вещества от Габрово, Ямбол, Кърджали, Хасково, Разград и Стара Загора.

Семинарът включваше тренинги за превенция употребата и злоупотребата с психоактивни вещества, както и представяне на превантивни дейности в училищна и извънучилищна среда от всеки град – участник.

Габровските младежи показаха интересни интерактивни методи и техники за превенция на рисковото поведение, включени в превантивна програма „Информираният избор“ на Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център – Габрово.

Превантивна програма „Мрежата срещу дрогата“ е одобрена и се финансира от Министерство на здравеопазването.

➤ Обучение на младежите от МСНВ в методи и техники за привличане на нови доброволци

През 2017 г. ОБСНВ и ПИЦ организираха обучение за доброволците от МСНВ за надграждане на капацитета им за работа сред връстници във формална и неформална среда – развиване на умения за себепредставяне, презентирание и комуникация. Разработени бяха модели на тренинг, който доброволците да провеждат в часове на класа, с цел популяризиране на дейността на МСНВ и привличане на нови ученици към дейности, свързани с превенция на рисковото поведение сред младите хора.

В обучението се включиха и младежи от юношеския отбор на ФК „Чардафон 1919“.

➤ „Обучение в парка“

В началото на всяка учебна година, за доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества стана традиция да провеждат първата си среща на открито, в парк Маркотей.

На 20 септември 2017 г. младежите се събраха в Маркотей и заедно със специалистите от ОБСНВ/ПИЦ проведоха тренинг за апробиране на нови техники и методи за превантивна работа сред връстници. Всеки доброволец сподели и своите очаквания за дейността на МСНВ през новата учебна година. Планираха се и дейностите на младежкия съвет до края на календарната 2017 г.

➤ Обучение на доброволци по полския модел за превенция на рисковото поведение

На 01.11.2017 г. ученици от клуб „Орбита“ към природо-математическата гимназия в Габрово и доброволци от Младежкия съвет по наркотични вещества към Община Габрово проведоха обучение за превенция на зависимости по подхода „връстници обучават връстници“. Педагожките от ПМГ „Акад. Ив. Гюзелев“ Калина Ботева и Габриела Стоянова предадоха опита си, свързан с превенция на рисковото поведение сред ученици, който натрупаха след участието си в двуседмичен стаж във Варшава. Те представиха иновативни методи и техники за работа с младежи, прилагани в Полша от Полското дружество за противодействие срещу наркоманиите, в основата на които стоят принципите на позитивната профилактика.

На проведеното на 1-ви ноември обучение бяха планирани и първите инициативи на клуб „Орбита“, които младежите имат желание да осъществят до края на годината.

➤ Обучение за превенция трафика на хора

На 24.11.2017 г. 20 доброволци от МСНВ /ученици от ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“, Национална Априловска гимназия, ПГТ „Пенчо Семов“ и ПГТ „Д-р Никола Василиади“/ преминаха обучение за превенция на трафика на хора по подхода „връстници обучават връстници“.

Обучението бе организирано от Общински съвет по наркотични вещества, а водещи бяха представители на „А 21“ - световна неправителствена организация, бореща се срещу трафика на хора.

Целта на обучението бе учениците да се запознаят с темата „Трафик на хора“, с възможностите за превенция и да се подготвят да представят наученото в своята общност - училище, клас, приятелска среда и т.н.

Всички участници получиха разработени обучителни и визуални материали, с които да реализират обучения в часовете на класа. Училищният тренинг се състои от 45-50 минутно интерактивно представяне - какво е трафик на хора и как младите хора да се предпазят, за да не станат жертва на трафик.

➤ Система за признаване на доброволческия труд на членовете на МСНВ

Мотивирането и оценяването на доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества е изключително важна част от лидерската програма на ОбСНВ и ПИЦ. Разработена е система за признание на доброволческия труд на младите хора – включване в международни младежки обмени, конференции и семинари, обучения за повишаване на личностни и социални компетенции, награди, издаване на сертификати, благодарствени писма, организиране на празненства.

През 2017 г., като част от системата за признаване на доброволческия труд, са осъществени следните дейности:

• **Изпращане на доброволци – зрелостници**

През м. май 2017 г. ОбСНВ/ПИЦ организираха символично „изпращане“ на седем доброволци, завършващи 12 клас и отиващи да учат в други градове и в чужбина. Всички те получиха благодарствени писма за дейността в МСНВ от кмета на Община Габрово, колаж със снимки от участието им в различни инициативи и сувенир – подарък.

• **Участие в младежки обмени**

- Петима доброволци от МСНВ взеха участие в младежкия обмен с техни връстници от гр. Митици, който се проведе през м. юли в село Беломъжките, в рамките на инициативата „Приеми ме на село“;
- Един доброволец от МСНВ се включи в петия пореден младежкия обмен, с участието на младежи от Габрово и Аалст, Белгия, в периода 21 – 27 август 2017 г. Темите, обсъдени по време на дискусиите и работните семинари, бяха свързани с част от горещите проблеми на ЕС като бежанската криза и интеграцията на имигранти, младежката безработица, гражданско образование и формиране на граждански компетенции, медии и медийно потребление.
- Доброволци от МСНВ бяха част от екипа на габровските младежи – домакини, които посрещнаха на 25 август в Габрово 52 руски деца, участващи в II Международен поход с каяци и пеша по реки и градове в България. Събитието бе част от Националната програма за честване на 140- годишнината от Шипченската епопея под егидата на Президента.

• **Коледно тържество**

В края на 2017 г. доброволците от МСНВ, с подкрепата на екипа на ОбСНВ/ПИЦ организираха Коледно тържество с включени различни забавни и състезателни игри и музикален Куиз. Общинският съвет по наркотични вещества награди доброволците за активната им дейност през 2017 г. със сувенири и благодарствени грамоти.

➤ **Участие на доброволци от МСНВ в семинари, конференции и други младежки инициативи**

- Представители на МСНВ и ПИЦ към Община Габрово взеха участие в Десетата национална младежка среща в Горна Оряховица „Младите – активни граждани“ организирана на 23 - 26.02.2017 г. от Сдружение „Горнооряховски Младежки Парламент“;
- Двама доброволци от МСНВ взеха участие и се класираха на първо място в организираната от ИМКА – Габрово инициатива „Опознай и избери“ – „Мисия гражданин“;

- Доброволци от МСНВ взеха участие във Вторият лагер за иновации в Габрово, провел се под мотото „Оптимистична теория за Габрово ХХІ век. Те се включиха в организираното от „Джуниър Ачийвмънт България“, Община Габрово и Областен информационен център – Габрово Световно кафене и в работата на Кооперация "Образование", в която се обсъди връзката между образованието и бизнеса и се предложиха иновативни решения за развитието на Габрово като град, привлекателен за младите хора;
- Доброволците на МСНВ подпомагат и се включват активно и в събития, организирани от отдел «Култура и туризъм» на Община Габрово – контрол на билети при прожекции на филми, концерти и други културни събития в зала „Възраждане“, запалване светлините на Коледната елха и др.

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността на Лидерската програма, насочена към доброволците от Младежки съвет по наркотични вещества, е направена въз основа на:

- Обратни връзки от обучения;
- Привлечени нови доброволци;
- Осъществени доброволчески инициативи – инициирани и реализирани от младежите.

Всички тези инструменти за оценка на ефективността показват, че Лидерската програма е изключително успешна като модел за превантивна работа сред деца и младежи.

Постигнати резултати:

- Сформиран и активно работещ лидерски екип – Младежки съвет по наркотични вещества към ОБСНВ и ПИЦ – Габрово;
- Проведени обучения за повишаване капацитета на младежите за превантивна работа по подхода „връстници обучават връстници“;
- Привлечени нови доброволци към екипа на МСНВ;
- Създадени възможности за споделяне и обмяна на добри практики между доброволци от различни градове на страната;
- Създадени възможности за включване на младежки лидери в проекти и младежки обмени, осъществени от Община Габрово;
- Действаща система за признаване на доброволческия труд на младежките лидери.

1.3.2. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ИНФОРМИРАНИЯТ ИЗБОР“

Основна задача на ОБСНВ и ПИЦ е да търсят подходящи, атрактивни и иновативни форми и методи, с които да информират за опасностите от употребата на дрога, да развиват личностните и социални умения на подрастващите, да формират нагласи за здравословен начин на живот и предлагат позитивни алтернативни на рисковото поведение.

В дейността си сред младите хора, специалистите от ОБСНВ и ПИЦ се основават на принципите на позитивната превенция, концентрираща се върху засилване на протективните фактори, откриване на потенциала на личността и развиване на позитивните житейски умения у децата и младежите, както и откриване и подпомагане на резервите и потенциала на семейната и училищна среда.

Превенцията на рисковото поведение сред подрастващите, е водена и от разбирането за комплексна/интегративна превенция, предлагаща цялостен поглед върху различните

форми на заплаха в годините на развитие на младия човек и върху подобряване на неговите житейски умения. Различните видове проблемно поведение – употреба на психоактивни вещества, насилие и агресия, престъпност, училищни неуспехи, са свързани помежду си. Причините за тях са сходни и следва да бъдат третирани като различни симптоми с един и същ източник на проблемите при тийнейджърите.

Основавайки се на посочените принципи и подходи, ОБСНВ и ПИЦ разработиха и прилагат мултимодулна превантивна програма „Информираният избор“, насочена към ученици от 1-ви до 12-клас и включваща тренинги за превенция на рисковото поведение и промоция на здравословен начин на живот.

В тази връзка, основна цел на програма „Информираният избор“ е ограничаване на проблема с употребата и злоупотребата с наркотични вещества и рисковото поведение сред младите хора, чрез:

- Предоставяне на необходимите знания за проблемите, свързани с употребата на наркотични вещества;
- Развиване у младите хора на социални и личностни умения, необходими за успешната им реализация в живота:
- Умения за общуване и междуличностни отношения – изграждане на емпатия, подаване и получаване на обратна връзка, вербална и невербална комуникация, утвърждаване, преговори и справяне с конфликти, асертивност, работа в екип;
- Умения за изграждане на самопознание – идентифициране на силните и слабите страни на личността, позитивно мислене, създаване на имидж и представа за себе си, саморефлексия;
- Умения за изясняване на ценностните избори – разбиране на различни социални норми и вярвания, връзка между ценности, нагласи и поведение, толерантност, утвърждаване на права и отговорности;
- Умения за вземане на решения и решаване на проблеми – развиване на критично и творческо мислене, целеполагане, събиране и оценка на информация, откриване на алтернативи, оценка на риска;
- Умения за справяне и овладяване на стреса – самоконтрол, справяне с тревожността, справяне с трудни ситуации, искане на помощ и подкрепа.
- Развиване у учителите и родителите на умения за общуване с децата и умения за разпознаване на проблеми, свързани с употребата на наркотици;
- Формиране на нагласи за здравословен и активен начин на живот у младите хора;
- Утвърждаване на ценности, като чувство за отговорност за собственото здраве, за бъдещето и за възможността, която всеки от младежите има да променя и определя това бъдеще;
- Промяна в нагласите на обществеността по отношение употребата на наркотици и повишаване на толерантността към зависимите лица.

Програма „Информираният избор“ включва следните модули:

1. Тренинги за превенция на рисковото поведение и промоция на здравословен начин на живот

Целева група: ученици 1-4 клас

Теми: „Аз мога да избирам“, „Аз се харесвам“, „Грижи за моето тяло“, „Добри и опасни тайни“, „Кой може да помогне“, „Моите добри качества“, „Моят положителен

RINA
ISO 9001 - ISO 27001
Certified Systems

Габрово, 5300, пл. Възраждане 3, тел: 066 818 400, факс: 066 809 371, www.gabrovo.bg

портрет“, „Правила и отговорности“, „Прикритите чувства“, „Приятелство“, „Семейство“, „Сигурни места, сигурни хора“, „Химичните вещества“, „Чувствата на моето лице“.

2. Тренинги за превенция на наркоманиите и промоция на здравословен начин на живот

Целева група: ученици 5-7 клас

Теми: „Наркотиците – митове и факти“, „Канабис – рискове от употребата на канабисови продукти в юношеска възраст“, „Рискови ситуации, рисково поведение и зависимости“, „Зависимост от интернет – причини и последици“, „Забавление без наркотици“, „Дизайнерски наркотици – видове, употреба, рискове от употребата“, „Групов натиск, конформизъм и асертивно поведение“, „Как да кажем „НЕ“, „Ценности, нагласи и групово влияние“, „Цигари и алкохол – митове и факти“, „Здравословен начин на живот – знаем ли какво е това?“, „Тютюнопушене – причини и рискове“, „Употреба на алкохол – причини и рискове“, „Доброволчество в Младежки съвет по наркотични вещества“.

3. Тренинги за превенция на наркоманиите и промоция на здравословен начин на живот

Целева група: ученици 8-12 клас

Теми: „Рискови ситуации, рисково поведение и зависимости“, „Забавление без наркотици“, „Наркотични вещества – видове, ефекти и последици от употребата“, „Наркотиците – митове и факти“, „Причини и последици от употребата на наркотични вещества“, „Канабис – рискове от употребата на канабисови продукти в юношеска възраст“, „Легализиране на марихуаната – ЗА и ПРОТИВ“, „Пътят на зависимостта“, Лечение на зависимости. Истински истории“, „Дизайнерски наркотици – видове, употреба, рискове от употребата“, „Анаболни стероиди“, „Групов натиск, конформизъм и асертивно поведение“, „Световно кафене – асертивно общуване“, „Ценности, нагласи и групово влияние“, „Помощ и подкрепа при проблеми, свързани с употребата на наркотици“, „Медии и наркотици“, „Доброволчество в Младежки съвет по наркотични вещества“, „Зависимост от интернет – причини и последици“, „Цигари и алкохол – митове и факти“.

Отчитайки важната роля на семейството за предпазване на младите хора от употребата и злоупотребата с наркотици, в превантивна програма „Информираният избор“ са заложени и възможности за обучения и работа с родители:

1. **Информационни срещи** – видове наркотични вещества, ефекти и последици от употребата, признаци за употреба на наркотични вещества, рискови и протективни фактори за злоупотреба с нелегални вещества.
2. **Обучителни семинари** за ролята на семейството в превенция на рисковото поведение сред младите хора.
3. **Индивидуални консултации на родители** по проблеми, свързани с рисково поведение и употреба на наркотици.

Програма „Информираният избор“ е предложена на всички учебни заведения в Габрово и дава възможност на ръководствата на училищата и класните ръководители да планират обучения с участието на специалисти от ОБСНВ и ПИЦ, както и на обучени доброволци от МСНВ.

RINA
ISO 9001 - ISO 27001

През календарната 2017 г. по различни теми, включени в програмата, специалистите от ОБСНВ/ПИЦ са провели обучения сред 2 794 ученици от 1-ви до 12-ти клас, като част от тях са присъствали на повече от един обучителни тренинги.

➤ Проведени тренинги в гр. Габрово по програма „Информираният избор“, по училища и класове:

Училище	№	Тема	Клас	Брой ученици
НУ „Васил Левски“	1.	„Семейство“	3а	20
	2.	„Добри и опасни тайни“	4б	16
	3.	„Приятелство“	1а, 1б, 3а	47
	4.	„Кой може да помогне“	2а, 2б, 3а	62
	5.	„Опасности в интернет“	3а, 4а	37
				Общо: 182
ОУ „Ран Босилек“	1.	„Наркотици – митове и факти“	5а, 5б, 5в	68
	2.	„Тютюнопушене – причини и рискове“	5а (2016/17) 5а, 5б (2017/18)	78
	3.	„Грижи за моето тяло“	4а, 4б	49
	4.	„Цигари и алкохол – митове и факти“	6а, 6б	44
	5.	„Дизайнерска дрога“	6а, 6б (2016/17) 6а, 6б (2017/18)	82
	6.	„Зависимост от интернет“	6а, 7а	32
	7.	„Приятелство“	2б, 3а, 3б	58
	8.	„Химични вещества“	3а, 3б	41
	9.	„Сигурни места, сигурни хора“	1а, 2а, 2б, 4а, 4б	118
	10.	„Здравословен начин на живот“	7а, 7б	37
	11.	„Добри и опасни тайни“	3а, 3б, 3в	54
	12.	„Правила и отговорности“	3в	24
	13.	„Семейство“	4а, 4б	43
				Общо: 728
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	1.	„Рискови ситуации поведения и зависимости“	6 клас	21
	2.	„Конформизъм, групов натиск и асертивно поведение“	6г	18
	3.	„Как да кажем не“	7в	17
	4.	„Грижи за моето тяло“	1б, 1в, 1г, 2а, 2б, 3а, 4а, 4в, 4д	199
	5.	„Опасности в интернет“	1а, 1б, 1в, 1г, 2б, 2г, 3а, 3б, 3г, 4а, 4б, 4в, 4г	293
	6.	„Дизайнерски наркотици“	5а, 5б, 5г, 6а, 7а, 7б, 7г	158
	7.	„Правила и отговорности“	1а, 1б, 1в, 1г, 2а, 2б, 2в, 2г, 3а, 3б, 3в, 3г, 4а, 4б, 4в	336
	8.	„Зависимост от интернет“	5а, 5в, 5г, 6а, 6б, 7а, 7б	161

				Общо: 1 203
ОУ „Цанко Дюстабанов“	1.	„Моите добри качества“	3 клас	10
				Общо: 10
ОУ „Иван Вазов“	1.	„Приятелство“	1 клас	16
	2.	„Познаваш ли наркотик – вместо ИМПРО“	6а	20
	3.	„Дизайнерска дрога“	7а, 7б	32
	4.	„Аз мога да избирам“	2 клас	20
	5.	„Сигурни места, сигурни хора“	4 клас	22
	6.	„Конформизъм, групов натиск и асертивно поведение“	7а, 7б	28
				Общо: 138
ОУ „Христо Ботев“	1.	„Моите добри качества“	1а	17
	2.	„Ценности, нагласи и групово влияние“	5а	23
				Общо: 40
Национална Априловска гимназия	1.	„Лечение на зависимости“ – истински истории	9д	26
				Общо: 26
ПТГ „Д-р Никола Василиади“	1.	„Пътят на зависимостта“	11а	19
	2.	Видео урок	10г	20
	3.	„Как да кажем не“	11а	10
	4.	„Наркотични вещества“	8б	20
	5.	Видео урок	10а	20
	6.	„Дизайнерски наркотици“	12а	11
	7.	„Зависимости – лечение и рехабилитация“	12д	17
	8.	„Конформизъм, групов натиск и асертивно поведение“	10б, 11г	36
				Общо: 153
СУ „Отец Паисий“	1.	„Добри и опасни тайни“	1а, 1б, 2а, 3б, 3в, 4а	122
				Общо: 122
ПТГ „Пенчо Семов“	1.	„Лечение на зависимости“ – истински истории	9в, 11а, 11в	52
	2.	„Наркотични вещества – видове, ефекти и последици от употреба“	8а, 8б, 8в, 9г, 9д, 10в, 10г	105
	3.	„Причини и последици от употребата на ПАВ“	9б	20
	4.	„Дизайнерски наркотици“	11в	15
				Общо: 192

Общо: 2 794 ученици

RINA
ISO 9001 - ISO 27001
Certified Systems

Габрово, 5300, пл. Възраждане 3, тел: 066 818 400, факс: 066 809 371, www.gabrovo.bg

➤ Други обучителни тренинги по програма „Информираният избор“:

• **Обучение за превенция на наркоманиите на деца от СК „НЕКСТ“**

По покана на председателя на СК „НЕКСТ“, специалисти от ОБСНВ и ПИЦ проведоха тренинг за превенция на рисковото поведение, в който участваха деца, трениращи в спортния клуб. Положено бе началото на сътрудничество между клуба и ОБСНВ за обединяване на усилията им в стимулиране и популяризиране на здравословния начин на живот сред децата и младежите.

• **Обучения на ученици от гр. Трявна**

На 3.04. и 24.04. 2017 г., по покана на МКБППМН – гр. Трявна, представители на ОБСНВ/ПИЦ проведоха тренинги за превенция употребата на наркотици в седмите класове на СУ „П.Р.Славейков“ и шести клас на училището в гр. Плачковци.

• **Обучения на ученици от гр. Севлиево**

На 4 и 5 декември 2017 г., по покана на МКБППМН – гр. Севлиево, представители на ОБСНВ/ПИЦ проведоха 2 еднодневни обучения за превенция на рисковото поведение и употребата на наркотици на ученици, представители на ученическите съвети на севлиевските училища.

Оценка на ефективността:

Оценка на ефективността се извършва въз основа на писмени обратни връзки от учениците и учителите, вербална комуникация между участниците и специалистите, реализиращи програмата, като и на увеличаващите се с всяка изминала година покани от училищата към екипа на ОБСНВ/ПИЦ за провеждане на обучения в часа на класа.

Постигнати резултати:

- Предоставена информация и усвоени знания за видовете наркотични вещества, тяхното въздействие и последиците от употребата им;
- Развити личностни и социални умения за живот у децата и младежите: умения за общуване и междуличностни отношения, умения за изграждане на самопознание, умения за изясняване на ценностните избори, умения за вземане на решения и решаване на проблеми, умения за справяне и овладяване на стреса. Формирани нагласи за здравословен и активен начин на живот у младите хора;
- Утвърждаване на ценности, като чувство за отговорност за собственото здраве, за бъдещето и за възможността, която всеки от младежите има да променя и определя това бъдеще.

1.3.3. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ЗДРАВЕЙКО“

ОБСНВ и ПИЦ разработиха и реализират за втора поредна година превантивна програма „Здравейко“, насочена към деца на възраст 7-11 години. Програмата се осъществява в партньорство с ФК „Чардафон 1919“.

Основна цел на програмата е стимулиране на здравословния начин на живот сред подрастващите, развиване на личностни и социалните им умения и формиране на здравна култура, която да стане основа и източник на здравословен начин на живот и предпоставка за ефективна профилактика на рисковото поведение сред юношите, в това число и употребата на наркотични вещества.

„Здравейко“ акцентира върху компонентите на здравословния начин на живот, включващи дневен режим, лична хигиена, здравословно хранене, спорт и туризъм, двигателна култура, запознаване с рисковете от различни зависимости – компютърни игри, телевизия, употреба на алкохол, цигари, наркотични вещества.

Проблемът за здравното възпитание на децата е първостепенен и обучението в здравословен начин на живот се третира като една от основните образователни цели. Здравото на човека и в частност на детето включва три основни компонента, които са неотделими един от друг. Това е физическото здраве, което позволява на детето да играе и да се храни пълноценно; психическо здраве, благодарение на което детето може да мисли, изразява емоциите си и да развива своята личност; социално здраве, което е възможно единствено при общуване с други хора.

Това са и трите основни компонента, заложили в основата на превантивна програма „Здравейко“:

- Здравословно хранене и лична хигиена – първи модул „ЗДРАВЕЙКО–ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ“;
- Спорт и двигателна култура - втори модул – „ЗДРАВЕЙКО СПОРТУВА“;
- Емоционална интелигентност и социално здраве - трети модул – „ПРИЯТЕЛИТЕ НА ЗДРАВЕЙКО“.

Програмата се осъществява в училищна среда, под формата на игри и чрез интерактивни методи и техники, съобразени с целевата група - отборни игри, игри със състезателна и познавателна цел, игри за доверие, екипност, толерантност, креативност и др.

Първи модул – „ЗДРАВЕЙКО – ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ“:

Базисен модул, даващ информация на учениците относно полезните и вредни храни и вещества, здравословния дневен режим и вредните навици.

Втори модул – „ЗДРАВЕЙКО СПОРТУВА“:

Модулът се провежда по време на следобедните занимални за ученици от 1 до 4 клас във физкултурния салон на учебното заведение, с активното участие на доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества и младежи от спортните клубове в гр. Габрово. „Здравейко спортува“ включва спортни и състезателни игри, с информация за различните спортове и ползата от физическа активност на децата.

Трети модул – „ПРИЯТЕЛИТЕ НА ЗДРАВЕЙКО“:

Модул, насочен към психичното здраве на децата, емоционалната интелигентност и социалните умения, важноста на позитивното общуване и изграждането на здравословни взаимоотношения с възрастни и връстници. Обръща се внимание на способността на децата да разпознават чувствата и емоциите си, да се справят с негативните си преживявания и общуват с останалите по сигурен и безопасен за самите тях начин.

На 28 април 2017 г., по време на заключителното събитие на инициативата „Седмица против насилието и тормоза в училище“, организирана от Областна администрация – Габрово, Доброволците от Младежкия съвет по наркотични вещества и юноши от ФК „Чардафон 1919“ представиха публично част от превантивна програма „Здравейко“, като добра практика за превенция на рисковото поведение сред подрастващите. Заедно с млаките ученици от ОУ „Неофит Рилски“, младежите демонстрираха колко полезен за здравето е

спортът и как чрез него можем да създаваме приятелства, да се забавляваме, да се учим на отговорност и дисциплина.

През 2017 г., по покана на ръководствата на училищата, програма „Здравейко“ е осъществена в ОУ „Иван Вазов“, ОУ „Ран Босилек“, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, ОУ „Неофит Рилски“ и НУ „Васил Левски“, като в нея са обхванати общо 514 ученици от 1-ви до 4-ти клас.

Проведени обучения по програма „Здравейко“ по училища и класове:

Училище	№	Тема	Учебна година	Клас	Брой ученици
ОУ „Иван Вазов“	1.	„Здравейко спортува“	2016/2017	4 клас	20
					Общо: 20
ОУ „Ран Босилек“	1.	„Здравейко спортува“	2016/2017	1 - 4 клас	39
					Общо: 39
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	1.	„Здравейко спортува“	2016/2017	1а, 2а, 2б, 2в, 2г, 4б	104
					Общо: 104
ОУ „Неофит Рилски“	1.	„Здравейко спортува“	2016/2017	1 - 4 клас	125
					Общо: 125
НУ „Васил Левски“	1.	„Здравейко спортува“	2016/2017	1 – 4 клас	45
	2.	„Здравейко Чувства и емоции“	2016/2017	1а, 1б, 2а, 2б, 4а, 4б	55
	3.	„Здравейко Здравословен начин на живот“	2017/2018	1а, 1б, 2а, 2б, 4а, 4б	61
	4.	„Здравейко спортува“	2017/2018	1а, 1б, 2а, 2б, 4а, 4б	65
					Общо: 226

Обхванати общо: 514 ученици

Оценка на ефективността:

Оценка на ефективността се извършва въз основа на обратни връзки от участниците и учителите, вербална комуникация между участниците и специалистите, реализиращи програмата, като и на увеличаващите се с всяка изминала година покани от училищата към екипа на ОБСНВ/ПИЦ за провеждане на обучения по програма „Здравейко“.

Постигнати резултати:

- Повишена информираност на целевата група за здравословните навици, отговорността към личната хигиена и здравословния дневен режим, съобразено с възрастта им;
- Формирани умения и нагласи за здравословен начин на живот, в т.ч. двигателна култура, емоционална интелигентност и социално здраве;
- Развити умения за пълноценно общуване с родители и връстници, разпознаване и изразяване на емоции, изграждане на доверие и толерантност, отстояване на собствено мнение и решаване на конфликтни ситуации;
- Повишаване на капацитета на доброволците от МСНВ, чрез включването им като лидери-помощник обучители;
- Развиване на сътрудничеството с ФК „Чардафон 1919“ и популяризиране на спорта сред подрастващите.

1.3.4. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „СПРИ! ДРОГА НА ПЪТЯ“

Общинският съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационният център към Община Габрово, съвместно със служителите от сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР – Габрово, стартираха през учебната 2017/2018 г. превантивна програма за повишаване на информираността на учениците в 11-ти и 12-ти клас относно рисковете при шофиране след употреба на психоактивни вещества.

Повод за провеждане на превантивната кампания е фактът, че през последните месеци се наблюдава увеличаване на случаите, в които млади хора шофират след употреба на наркотици. Сред подрастващите съществуват много митове относно вредата от употребата на дрога и е налице подценяване на рисковете, свързани с шофиране след употреба на алкохол и нелегални наркотични вещества.

В рамките на часовете на класа специалистите от Община Габрово и „Пътна полиция“ запознават учениците с ефектите върху способността за разумна преценка и безопасно шофиране на различните видове психоактивни вещества, с методите за проверките на алкохол и наркотици и какви биха били последиците за лицата, направили такива нарушения.

Основна цел на програмата: Реализиране на програма за универсална превенция сред младежи от възрастова група 17-18 г., насочена към ограничаване на пътно транспортните произшествия, вследствие употребата на психоактивни вещества.

Специфични цели:

- Повишаване знанията на целевата група относно рисковете от употреба и злоупотреба с наркотични вещества, в това число алкохол и психотропни медикаменти.
- Повишаване знанията на учениците относно влиянието на различните психоактивни вещества върху когнитивните способности и в частност върху уменията за шофиране;
- Повишаване знанията на целевата група за рисковете и възможните последиствия от шофиране под въздействието на ПАВ;
- Развиване на умения за преценка на рискови ситуации и вземане на решения относно действия, застрашаващи здравето и живота както на отделния човек, така и на лица от приятелския му кръг;
- Формиране на нагласи за здравословен начин на живот;

- Развиване на партньорство с външни специалисти (служители на сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР - Габрово), с цел по-ефективно и достоверно представяне на проблемите, свързани с рисковете от шофиране след употреба на ПАВ пред целевата група;
- Въздействие върху целевата група по подхода „разказ от първо лице“, чрез използване на видео материали;
- Развиване на личната социална и гражданска отговорност сред учениците, като подход за преодоляване на рисковите фактори от злоупотреба с наркотични вещества и шофирането под въздействие на ПАВ.

До края на календарната 2017 г. са проведени обучения в 16 паралелки от Национална Априловска гимназия, СОУ „Отец Паисий“, ПГТ „Пенчо Семов“ и ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“, като са обхванати общо **269 ученици**.

Проведени обучения по програма „Спри! Дрога на пътя“ по училища и класове:

Училище	Клас	Брой ученици
Национална Априловска гимназия	11а, 11б, 11в 12а, 12б, 12в, 12г, 12д	135
СОУ „Отец Паисий“	11а	15
ПГТ „Пенчо Семов“	12а, 12б, 12в, 12г	57
ПМГ „Акад. Иван Гюзелев“	12а, 12б, 12в	62

Обхванати общо: 269 ученици

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността се извършва въз основа на писмени обратни връзки и вербална комуникация между участниците в програмата и специалистите, реализиращи програмата.

Друг метод за измерване на ефективността е задаването на голям брой допълнителни и доизясняващи въпроси от учениците, пряко свързани с темата на обучението.

Постигнати резултати:

- Предоставени знания на целевата група за рисковете и възможните последствия от употреба и шофиране под въздействието на ПАВ, както и за законовите санкции при залавяне на шофьори, употребили алкохол или наркотични вещества;
- Развита личната социална отговорност на учениците за предотвратяване употребата и злоупотребата с наркотични вещества и шофирането под въздействие на ПАВ;
- Повишена гражданска активност на участниците по проблем от изключителна важност за цялото ни общество – ограничаване на пътно транспортните произшествия, вследствие употребата на психоактивни вещества сред младите хора в страната.

1.3.5. ПРЕВАНТИВНА ПРОГРАМА „ОПАСНОСТИ В ИНТЕРНЕТ“

Превантивна програма „Опасности в интернет“ е разработена от ОБСНВ и ПИЦ и е насочена към ученици от 1-ви до 4-ти клас.

Основна цел:

Програмата цели провеждането на позитивна превенция чрез игри и интеракция, предоставяйки информация относно рисковите страни на киберпространството и опасностите, които застрашават неговите невръстни потребители, насърчавайки здравословния начин на живот и предотвратявайки развиването на интернет зависимост сред децата. Изграждане на самосъзнание у децата относно позитивните и негативните страни на мрежата и създаване на предпоставка за вземането на разумни решения в бъдеще.

Специфични цели:

- Осигуряване на достъпна за участниците информация за опасностите, които ги застрашават пред компютъра и в интернет;
- Търсене на здравословни алтернативи на рисковото поведение на подрастващите;
- Развиване на личностни и социални умения за живот:
 - Умения за общуване и междуличностни отношения в реалността;
 - Изграждане на способност за оценка на информацията и преценка на рискова ситуация, както и формиране на доверителни отношения;
 - Изграждане на емпатия, подаване и получаване на обратна връзка, вербална и невербална комуникация, утвърждаване, преговори и справяне с конфликти, асертивност;
 - Умения за разпознаване на различни опасности и рискове в интернет - педофилски посегателства, детска порнография, различни форми на насилие и онлайн тормоз;
 - Умения за предприемане на конкретни мерки при възникнала рискова ситуация онлайн;
 - Развиване на специфични умения за комуникация „лице в лице“ и споделяне, правилна преценка на рискови ситуации, как да се отделя вярната от невярната информация, разпознаване на истината от лъжата.

Програма „Опасности в интернет“ се реализира по време на летните занимания в всички училища в Габрово и обхваща общо **357 ученика** от 1-ви до 4-ти клас. Като помощник-обучители в програмата активно се включват обучени младежки лидери – доброволци от Младежки съвет по наркотични вещества.

Проведени обучения по програма „Опасности в интернет“ по училища:

Училище	Брой ученици
ОУ „Неофит Рилски“	46
ОУ „Христо Ботев“	45
НУ „Васил Левски“	20
ОУ „Ран Босилек“	60
СУ „Райчо Каролев“	72

ОУ „Цанко Дюстабанов“	4
ОУ „Иван Вазов“	13
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	67
СУ „Отец Паисий“	30

Обхванати общо: 357 ученици

Оценка на ефективността:

Оценката на ефективността е направена въз основа на обратни връзки от участниците, както и въз основа на активното включване на децата в обучителния процес.

Посигнати резултати:

- Повишени знания на децата за:
 - Опасностите в интернет;
 - Разликата между общуването на живо и в мрежата;
- Формирани са предпоставки за:
 - Разумна преценка за вземане на решение в рискова ситуация;
 - Развиване на лични и социални умения, както и формиране на нагласи за здравословен начин на живот;
 - Предпазливо отношение към социалните мрежи;
 - Алтернативни начини за осмисляне на свободното време през лятната ваканция, пряко общуване и изграждане на доверие в отношенията с приятели и връстници.

IV. УЧАСТИЕ НА СПЕЦИАЛИСТИ ОТ ОБСНВ И ПИЦ В ОБУЧЕНИЯ, СЕМИНАРИ, КОНФЕРЕНЦИИ И РАБОТНИ СРЕЩИ, СВЪРЗАНИ С ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА И ПРИДОБИВАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ЗНАНИЯ И УМЕНИЯ:

1. ОБУЧЕНИЯ И СЕМИНАРИ:

1.1. МЕЖДУНАРОДЕН СЕМИНАР ЗА КОНСУЛТАНТИ ПО ЗАВИСИМОСТИ – ВАРШАВА, ПОЛША

В периода 14-19 март 2017 г. представител на ОБСНВ взе участие в Международен семинар за консултанти по зависимости в гр. Варшава. Семинарът се организира от Фондация „Стефан Батори“, организация с дългогодишен опит в разработване и реализиране на програми за превенция и лечение на алкохолни и наркотични зависимости както на територията на Полша, така и в други страни.

В семинара участваха представители на Полша, Украйна, Молдова, Азербайджан, Литва, Латвия и Естония - психиатри, психолози, социални работници и консултанти с личен опит, работещи в сферата на превенцията и лечението на зависимости.

Темите, включени в семинара: Зависимостта като болест; Професията „Консултант по зависимости“; Мотивация за лечение на зависимости; Терапевтична група – методи и техники за работа; Алкохолизъм в семейството. Съзависимото семейство; Модел за лечение на зависимости „Минесота“; Методи за работа със зависими; Програма „12 стъпки“ в лечението на зависимости.

Всички разходи за участие в семинара бяха поети от Фондация „Стефан Батори“.

RINA
ISO 9001 - ISO 27001
Certified Systems

Габрово, 5300, пл. Възраждане 3, тел: 066 818 400, факс: 066 809 371, www.gabrovo.bg

1.2. ОБУЧЕНИЕ „КРАТКИ ИНТЕРВЕНЦИИ И КРАТКОСРОЧНИ ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНИ ПОДХОДИ“

В периода 6-8.12.2017 г. представител на ОБСНВ взе участие в тридневно обучение на тема „Кратки интервенции и краткосрочни психотерапевтични подходи“.

Обучението се проведе в гр. София и бе организирано от Национален център по наркомании за специалисти – психолози от Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационните центрове в страната, работещи в сферата на индикативната превенция на употребата на психоактивни вещества.

Обучението бе в рамките на 16 часа и включваше теория, практически упражнения, решаване на казуси, споделяне на добри практики и представяне на практически модели за работа с лица с проблемна употреба на наркотици - извършване на скрининг при непълнолетни и възрастни, техники за прилагане на кратките интервенции, методи за мотивация за лечение на зависими.

1.3. ОБУЧИТЕЛЕН СЕМИНАР „НАСИЛИЕТО МЕЖДУ ДЕЦА“ – ГР. ДРЯНОВО

На 10.03. 2017 г. представител на ПИЦ взе участие в обучителен семинар по проблемите на агресията и насилието сред децата и младежите, организиран от Община Дряново.

Обучението бе водено от д-р Веселин Христов - психотерапевт и детски психиатър, с богат клиничен опит в областта на детско-юношеската психопатология и терапия и Деница Банчевска - психолог, психотерапевт и клиничен супервизор.

1.4. ОБУЧИТЕЛЕН СЕМИНАР „СЪВРЕМЕННА ПРОФИЛАКТИКА И РАБОТА СЪС СЕМЕЙСТВА НА ЗАВИСИМИ МЛАДЕЖИ“

В периода 15-20 август 2017 г. представител ПИЦ взе участие в международен семинар на тема „Съвременна профилактика и работа със семейства на зависими младежи“, организиран от Фондация „Стефан Батори“, Полша и Асоциация за превенция и работа със зависимости „Само днес“, България.

Семинарът бе проведен под формата на интензивно практическо обучение, състоящо се от уъркшоп и тренинг за работа с родители на юноши с рисково поведение.

Програмата на обучителния семинар включи следните теми: Родителски позиции относно контрола и свободата – влияние върху употребата на вещества от децата; Изграждане на възпитателна компетентност (знания– умения – отношение); Проблеми с децата и проблеми на децата; Проблеми и ресурси – работа с case-study; Минало и бъдеще – промяна на посока; Емоции и комуникация с детето; Родителско отношение – вписване на децата в роли; Дете в ситуация на семеен конфликт.

Водещи на обученията бяха Анна Швед и Анджей Майхер от Полша, специалисти с дългогодишен опит като социотерапевти и обучители в областта на зависимостите, и ко-водещи Милена Петрова и Павел Павлов от България, терапевти по зависимости.

1.5. ОБУЧЕНИЕ ЗА НОВИ СЛУЖИТЕЛИ В ОБСНВ/ПИЦ

В рамките на проведената през м. юни във В. Търново XI Национална конференция по проблемите на превенцията на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, Националният център по наркомании – гр. София, организира еднодневно обучение за нови служители в Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационните центрове в страната.

От ОБСНВ/ПИЦ – Габрово се включиха двама специалисти, които получиха практически насоки за превантивната и информационна дейност, която следва да се осъществява в структурите, в които работят.

Обсъдени бяха и изискванията на Национален център по наркомании за изготвяне и реализиране на превантивни програми и мерките, които следва да се предприемат за провеждане на мониторинг и оценка на ефективността им.

2. КОНФЕРЕНЦИИ И РАБОТНИ СРЕЩИ

2.1. XI НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПРОБЛЕМИТЕ НА ПРЕВЕНЦИЯТА НА УПОТРЕБАТА И ЗЛОУПОТРЕБАТА С НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА – ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Представители на ОБСНВ/ПИЦ взеха участие в XI Национална конференция по проблемите на превенцията на употребата и злоупотребата с наркотични вещества, която се проведе от 7 до 9 юни 2017 г. в гр. Велико Търново.

По време на конференцията бяха представени добри практики от дейността на Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационните центрове в страната.

Обсъдени бяха и основните проблеми в работата на ОБСНВ и ПИЦ в страната – липсата на достатъчен финансов ресурс за реализиране на превантивни програми, голямото текучество на кадри в тези структури - поради ниското заплащане, липсата на възможност за системна превантивна дейност в училищата, трудно ангажиране на родителите с проблемите на зависимостите.

2.2. РАБОТНА СРЕЩА ПО ПРОЕКТ „ОБЩО БЪДЕЩЕ ЧРЕЗ ОБРАЗОВАНИЕ ЗА РАЗВИТИЕ“

През месец октомври 2017 година в Тетевен се състоя работна среща на членовете на Консултативните съвети по въпросите на младежта, представители на младежки организации и експерти по младежките политики като част от заключителните дейности по проект „Общо бъдеще чрез образование за развитие“, чиято главна цел е осигуряване на привлекателна среда за младите хора.

Представител на ПИЦ взе участие в работната среща и представи резултатите от дейностите по проект ОРБИТА – Образование за Развитие - за Бъдеще, Израстване, Толерантност и Активност“, осъществен от Общински съвет по наркотични вещества в рамките на същата мини грантова схема на проект LADDER.

2.3. КОНФЕРЕНЦИЯ НА ТЕМА „ЗА ДА ЖИВЕЕМ И РАБОТИМ В БЪЛГАРИЯ“

На 23.11.2017 г. Областен информационен център – Стара Загора проведе своята шеста регионална годишна конференция на тема „За да живеем и работим в България“. Събитието бе насочено към активни млади хора от региона, които имаха възможност в тематични работни групи да дискутират какво трябва да се промени и какво те самите могат да сторят, за да бъде за тях страната ни по-добро място за живот и работа.

Представител на ОБСНВ/ПИЦ взе участие в конференцията и в груповата работа по панели и дискусиите, които бяха част от цялостната програма на събитието.

2.4. НАЦИОНАЛНА МЛАДЕЖКА КОНФЕРЕНЦИЯ НА ТЕМА „МЛАДИТЕ ХОРА В ЕВРОПА – КАКВО СЛЕДВА?“

През месец декември 2017 година в гр. Варна бе проведена Национална младежка конференция, организирана от Националния младежки форум за Структурен диалог в България на тема „Младите хора в Европа – какво следва?“. Конференцията бе пряко свързана с предстоящото председателство на България на Съвета на Европейския съюз и Европейската младежка стратегия, която е основна отправна точка в политиките за младежта по време на тройното председателство.

Специалист от ОБСНВ взе участие в конференцията в панелна дискусия на тема „Местни младежки политики – добрите примери в България“, където представи добри практики на Община Габрово в сферата на младежките дейности.

2.5. ПРОЕКТ: „МРЕЖА ОТ ОРГАНИЗАЦИИ И ГРАДОВЕ, РАЗВИВАЩИ СЕ ЧРЕЗ АКТИВНО ВКЛЮЧВАНЕ“ (NETWORK OF ORGANIZATIONS AND TOWNS GROWING THROUGH ACTIVE PARTICIPATIONS)

Проект „Мрежа от организации и градове, развиващи се чрез активно включване“ (NOT-GAP) се изпълнява от община Кастриняно дел Капо, Италия в партньорство с 13 организации от 11 държави, в това число и Национално сдружение на общините на Република България. Финансира се от Европейска комисия, по Програма „Европа за гражданите“ 2014-2020.

Проектът има за цел да насърчи дебата за бъдещето на Европа, да увеличи информираността за европейското гражданство, както и за институциите на Европейския съюз (ЕС).

В рамките на проекта са проведени 5 работни срещи за обсъждане на инструментите на представителната демокрация.

В две от тях, през месец април 2017 г. в гр. Ново Место, Словакия и през месец юни 2017 г. в гр. Мале Дворники, Словакия в екипа, представляващ българската делегация, бе включен представител на Превантивно-информационен център по зависимости към Община Габрово. Основна задача на тези участия бе представяне на успешния опит при реализация на различни младежки инициативи, организирани от Общинския съвет по наркотични вещества към Община Габрово.

V. КОНСУЛТАТИВНА ДЕЙНОСТ

ОБСНВ и ПИЦ – Габрово, наред с превантивната и информационна дейност, предлага и консултации на деца и семейства по проблеми, свързани с наркотиците и зависимостите. Консултативната дейност е с няколко основни направления:

- Консултиране за видовете наркотични вещества: въздействие, признаци за употреба, последици от употребата;
- Информиране относно възможности за лечение и рехабилитация на зависимости в страната и в чужбина;
- Съдействие за постъпване в терапевтични общности;
- Консултиране на родители и близки на хора с проблемна употреба на наркотици;
- Оценка тежестта на злоупотреба и мотивационно интервюиране;
- Насочване към доставчици на социални услуги за деца и семейства за дългосрочно консултиране.

ОбСНВ поддържа контакти с всички места за лечение на зависимости в България - Психиатрични болници, Отделения за детокс, Програми за субституиращо и поддържащо лечение с Метадон и Субститол, Терапевтични общности, Дневни центрове за рехабилитация. Голяма подкрепа ОбСНВ и ПИЦ получават от Сдружение „Майки срещу drogата“ – Пловдив, с чието съдействие имат възможност да изпращат младежи за дългосрочно лечение в не само в страната, но и в чужбина.

През 2017 г. 32 младежи и родители са потърсили съдействие в ОбСНВ - Габрово по проблеми, свързани с употребата на психоактивни вещества. От специалистите в центъра те получават информация, консултиране, образователни материали и подходяща литература по проблема.

Силни и слаби страни в превантивната дейност на ОбСНВ и ПИЦ – Габрово

Силни страни:

- Активна дейност на Младежкия съвет по наркотични вещества - доброволците се обучават по подхода „връстници обучават връстници“ и работят съвместно с ОбСНВ по училища, подготвят и осъществяват различни инициативи;
- Добро сътрудничество и координация между ОбСНВ, училищните ръководства и педагогическите съветници и психолози в училищата;
- Разработени са и се прилагат различни превантивни програми сред децата и младежите – „Информираният избор“, „Здравейко“, „Заедно извън час“, „Спри! Дрога на пътя“, „Опасности в интернет“, Лидерска програма за доброволците от МСНВ;
- Развитие на сътрудничеството със спортни клубове - продължава партньорството с ФК „Чардафон 1919“, начало на сътрудничество със СК „Некст“;
- Реализират се превантивни дейности извън територията на община Габрово, благодарение на доброто сътрудничество с МКБППМН в гр. Дряново, гр. Трявна и гр. Севлиево;
- Осъществяват се информационни срещи и дискусии с утвърдени специалисти в сферата на превенцията, лечението и рехабилитацията на зависимости.

Слаби страни:

- Недостатъчно активна работа по отношение на „превенция на средата“ – превантивни дейности в местата, където най-често се употребяват наркотични вещества – барове, клубове, нощни заведения, други места за забавление;
- Недостатъчна инициативност от страна на част от училищните ръководства за реализиране на системни превантивни дейности в училищата;
- Затруднение в намирането на подходящи форми за ангажиране на родителите по проблемите, свързани с превенция употребата на наркотични вещества;
- Липсва ефективно взаимодействие и сътрудничество с Технически университет – Габрово, както по посока превантивни интервенции сред студентите, така и за съвместни дейности със студентите, обучаващи се по специалността „Социални дейности“.

Изготвил:

Габриела Йосифова - председател на ОбСНВ

ДОКЛАД

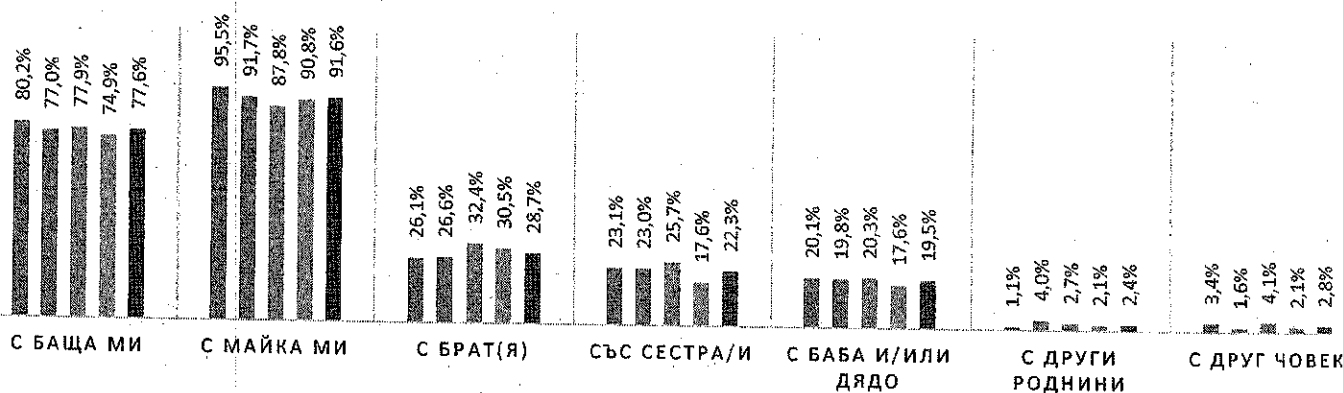
По проучване
на здравното поведение, оценките и нагласите по отношение на психоактивните
вещества сред учениците в гр. Габрово,
проведено през 2016 г.

1. С кои от посочените лица сте живял(а) постоянно в едно жилище през последната година?

Данните показват, че по-голямата част от респондентите, взели участие в анкетата, живеят с родителите си - 72,2%, като от тях с баща - 77,6% ; 91,6 % с майка и 2,4% с други роднини. 2,8% са живели с друг човек, 28 % са живели с брат, а 22,3 % със сестра.

С КОИ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ЛИЦА СТЕ ЖИВЯЛ(А) ПОСТОЯННО В ЕДНО ЖИЛИЩЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА?

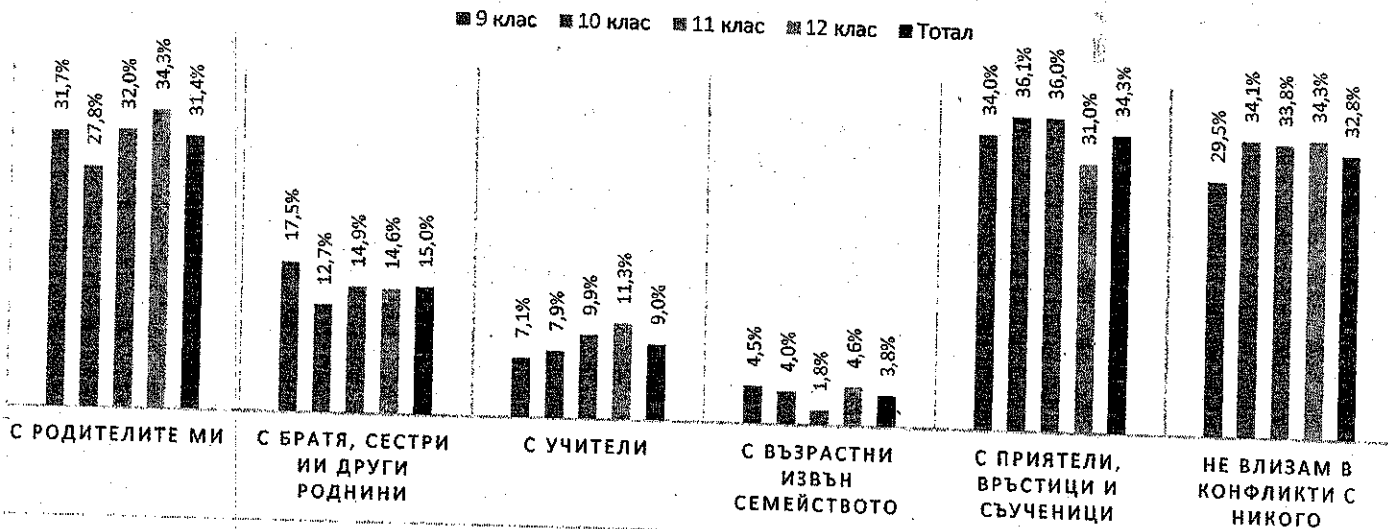
■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Тотал

2. Животът нерядко предлага конфликтни ситуации. Вие с кого най-често влизате в конфликт?

31,4% от всички участващите са отговорили, че влизат в чести конфликти с родителите, като най-често това се случва на учениците в 12 клас – 34,3% от тази възрастова група. По-рядко възникват спорове в общуването им с братя и сестри – 15%, а 32,8% твърдят, че не влизат в такива отношения с никого. Най-висок процент – 34,3%, тук признават, че в най-много конфликтни ситуации изпадат спрямо своите връстници и приятели.

КАК ЧЕСТО ВЛИЗАТЕ В КОНФЛИКТ?

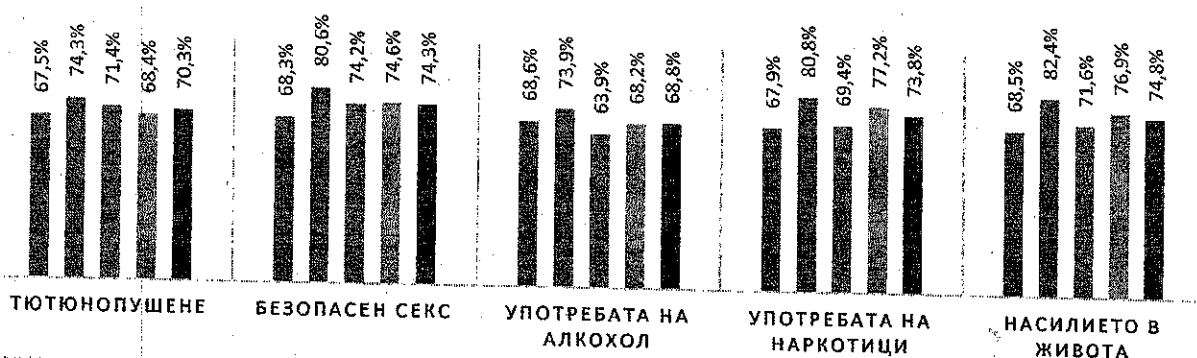

3. Животът нерядко предлага конфликтни ситуации. Вие с кого най-често влизате в конфликт?

По-голяма част от учениците от гимназиалния курс, взели участие в настоящата анкета, са на мнение, че в училище трябва да се разговаря открито по въпроси свързани с употребата на наркотици (73,8%), тютюнопушене (74,3%) и алкохол (68,8%).

СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ В УЧИЛИЩЕ ТРЯБВА ДА СЕ РАЗГОВАРЯ ОТКРИТО ПО ВЪПРОСИТЕ, СВЪРЗАНИ С:

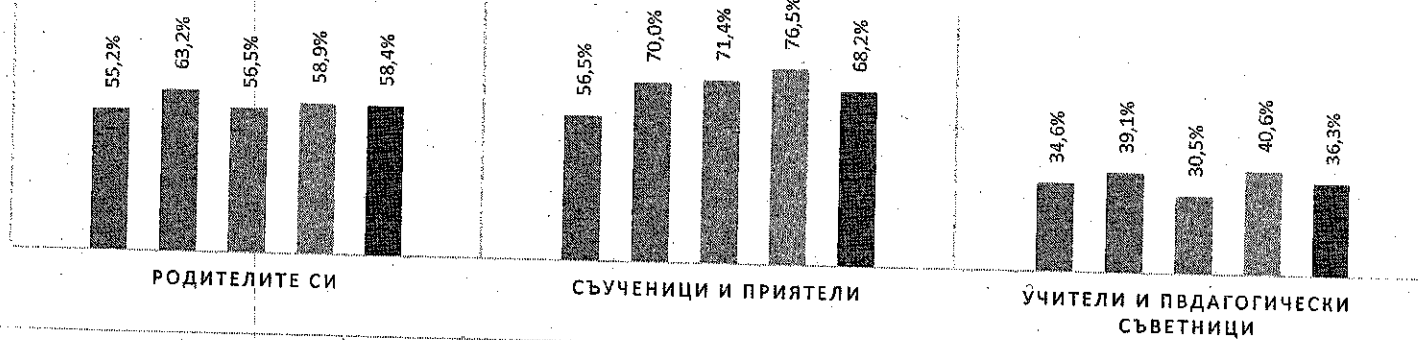
■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Тотал

4. Разговаряте ли по въпросите за употребата на наркотици с:

Според данните, най-често юношите обсъждат теми свързани с дрогата помежду си – 68,2% от отговорилите, като най-високи стойности има сред групата на дванадесетокласниците -76,5%. 58,4% от анкетираните разговарят с родителите си, а 36,3% са посочили, че се допитват до педагогически съветник в училище.

■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Тотал

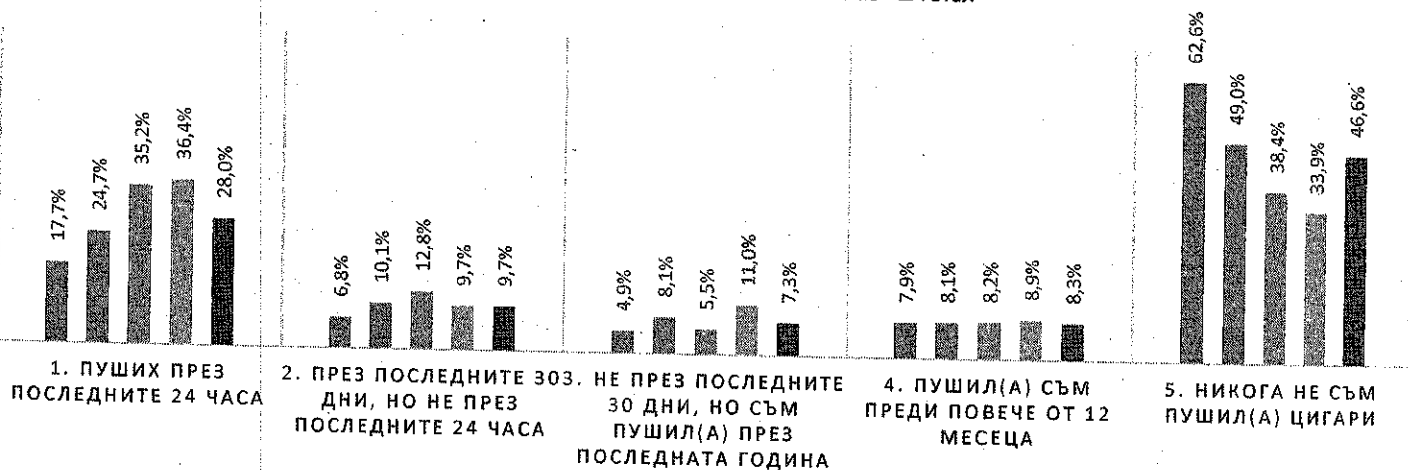

5. Кога за последно сте пушил(а) тютюн (цигари, пури или лула)? В колко дни през последните 12 месеца сте пушил(а) цигари, пури или лула?

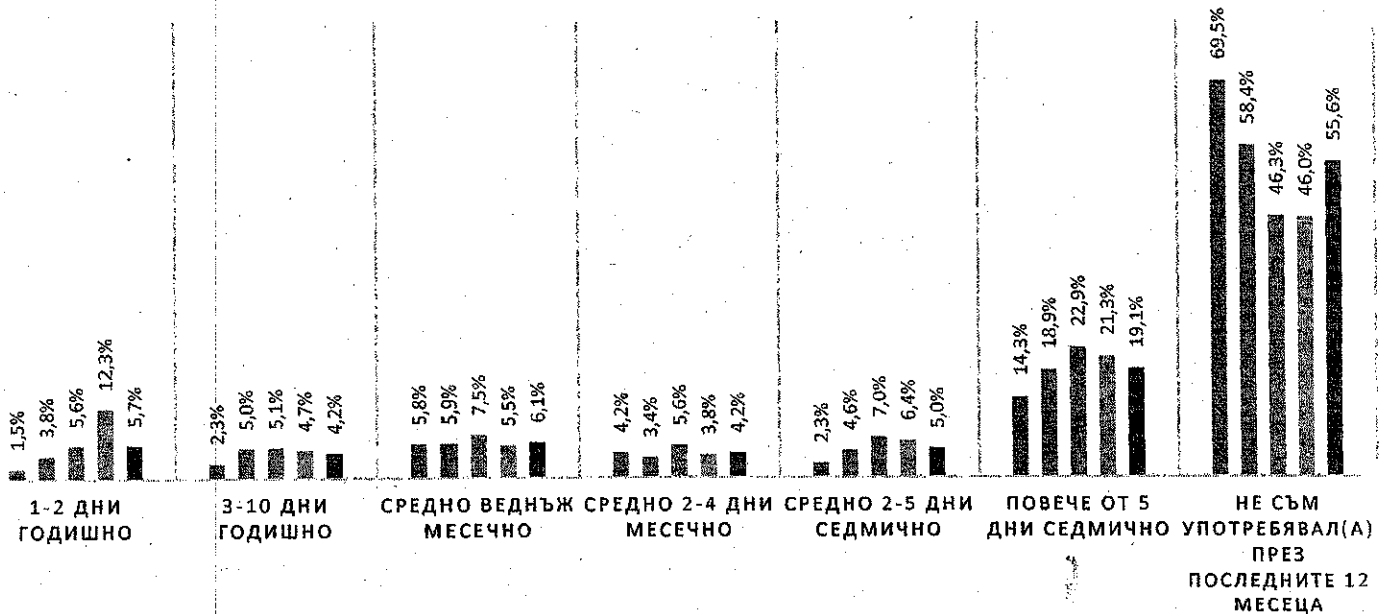
Резултатите показват, че и в четирите възрастови групи има значителен процент пушачи, като най-голям брой са в 11 и 12 клас - съответно 35,2% и 36,4% от тях са пушили в рамките на близките 24 часа до деня на провеждане на анкетата. За периода на изминалите 12 месеца най-голям процент пушачи има сред единадесетокласниците – 22,9%.

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ ПУШИЛ(А) ТЮТЮН (ЦИГАРИ, ПУРИ ИЛИ ЛУЛА)?

■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Тотал

■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Тотал

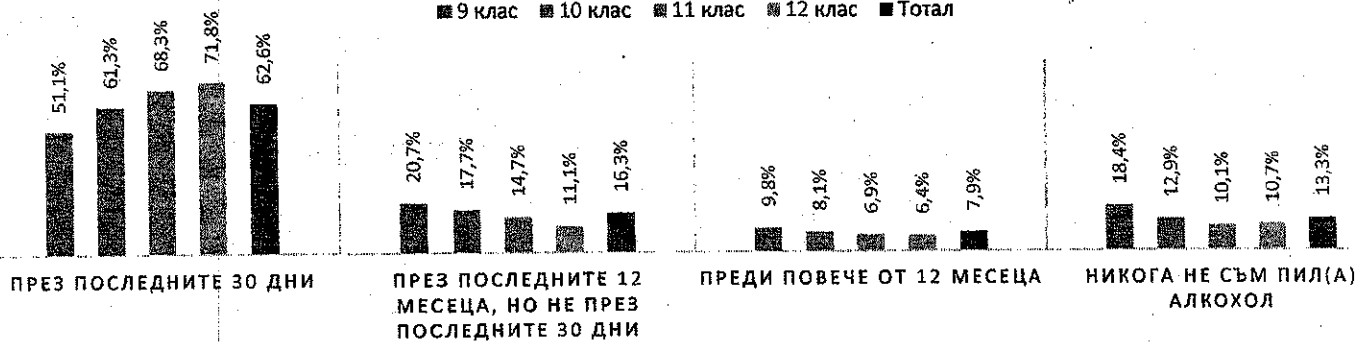
6. Кога за последно сте пил(а) алкохол? В колко дни сте пил(а) алкохолни напитки през последните 12 месеца?

Проучването показва, че алкохолът има по-висок дял популярност сред анкетираните, като тази тенденция се откроява най-силно при учениците от 12 клас – 25,6% от бъдещите абитуриенти признават, че потрбяват алкохол през 2 до 4 дни месечно.

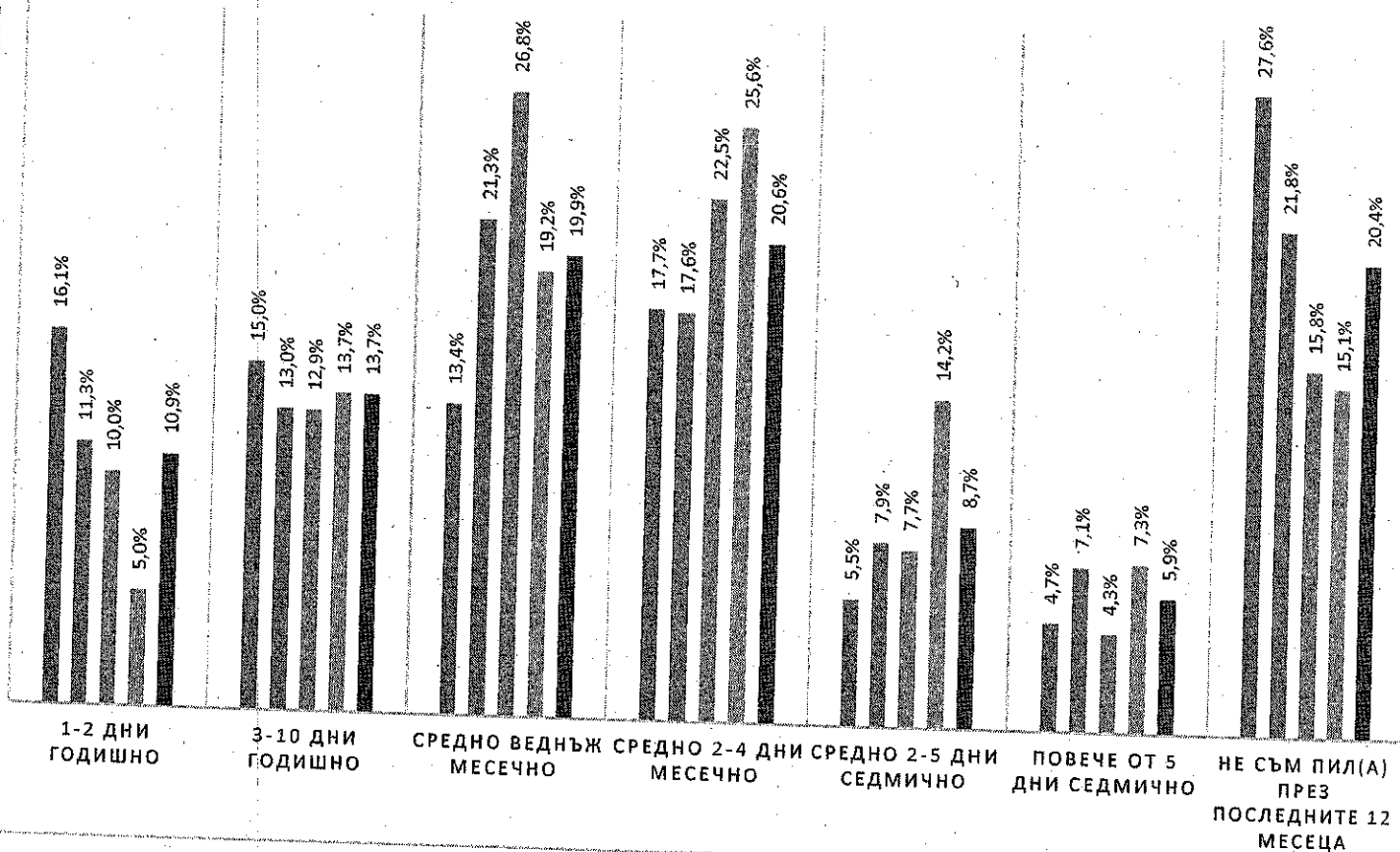
За периода от средно веднъж на месец най-висок процент са единадесетокласниците – 26,8%, а сред отговорилите, че никога не са пили алкохол най-високи стойности се отчитат при учениците от 9 клас – 18,4%.

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ ПИЛ(А) АЛКОХОЛ?

■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Тотал

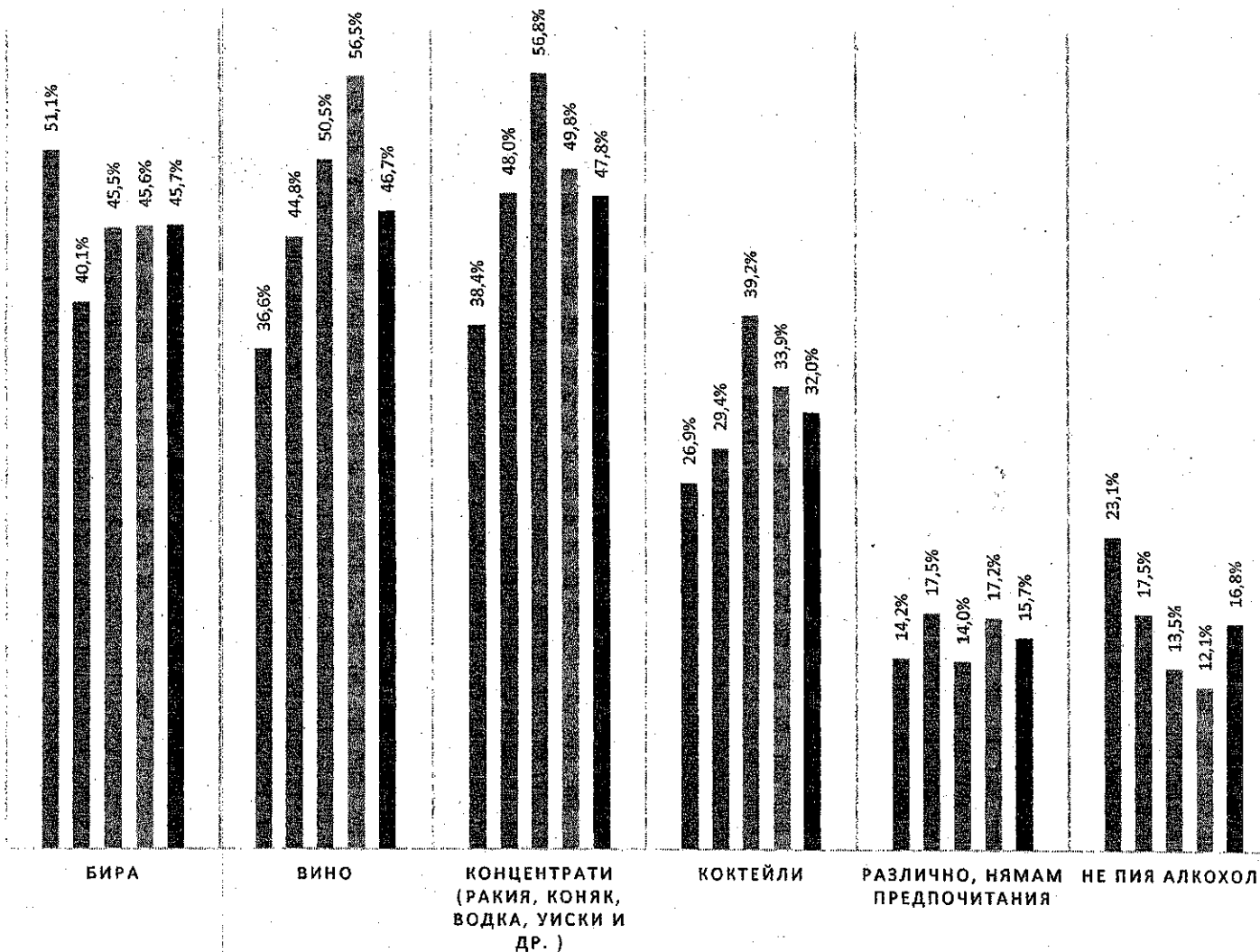

■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Топал

7. Предимно какъв алкохол пиете?

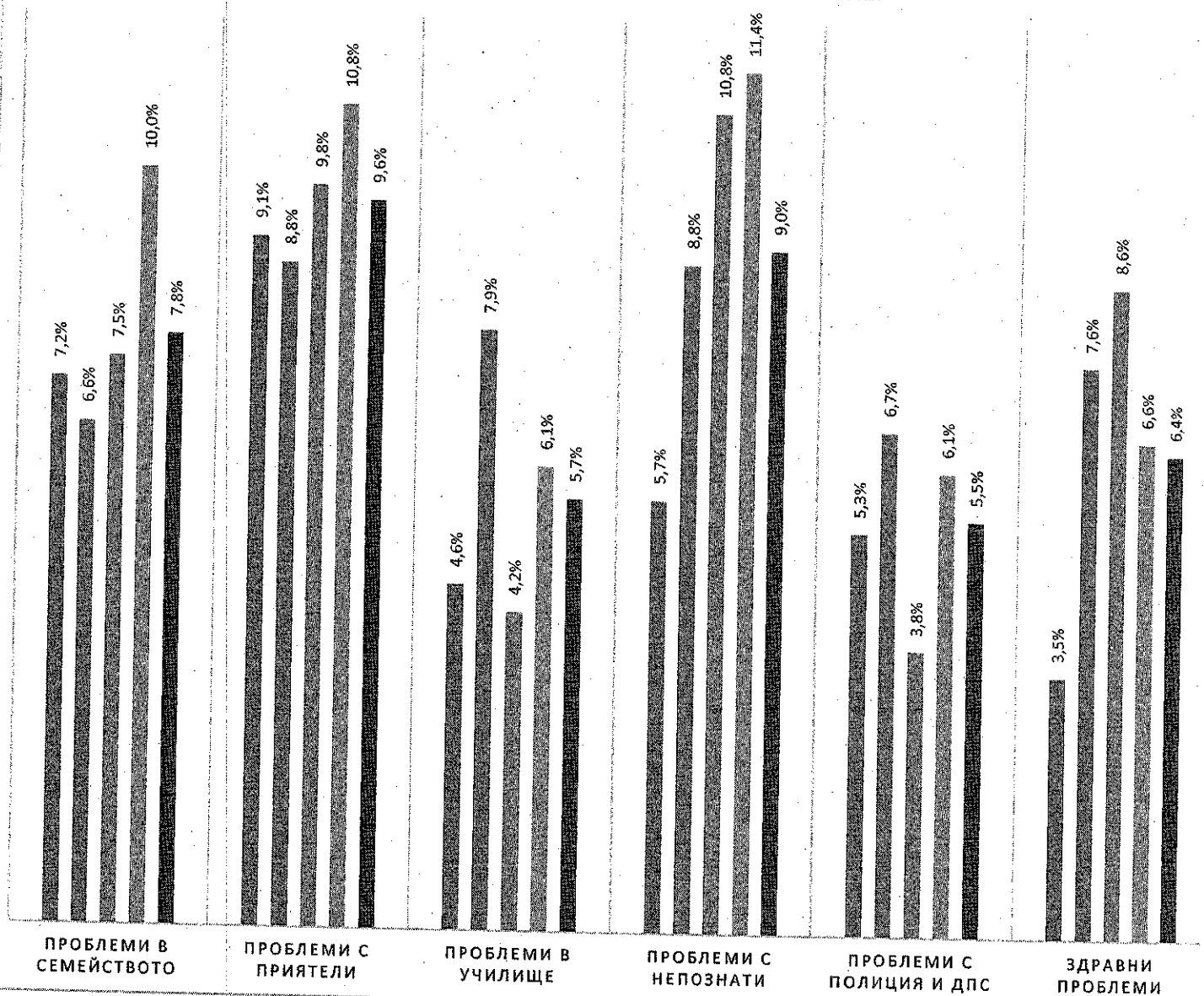
Що се отнася до предпочитанията към алкохолните напитки може да се отбележи, че около 50 % от по-големите ученици предпочитат по-твърд алкохол като вино и концентрати, докато 51,1% от респондентите в 9ти клас пият предимно бира. Отново най-голям дял от посочилите, че не пият алкохол има сред учениците от 9 клас – 23,1%, докато сред дванадесетокласниците този процент е около два пъти по-малък – 12,1%.

8. Имал(а) ли сте някога някой от посочените долу проблеми във връзка с ваша употреба на алкохол?

Има малка част от участниците в тази анкета, която се е сблъскала с негативни аспекти и ефектите, които могат да бъдат предизвикани от употребата на алкохола – 7,8% в семейството, 9,6% с приятели, 5,7% в училище и 9% с непознати хора. Употребата на алкохол зачестява с възрастта и достига пикови стойности най-често сред 17 годишните (11 клас), с което може да се обяснят и увеличаващите се процентни стойности в разпределението на отговорите по възраст.

■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Total

9. Да предположим, че употребите наркотик. Според вас как биха реагирали вашите приятели?

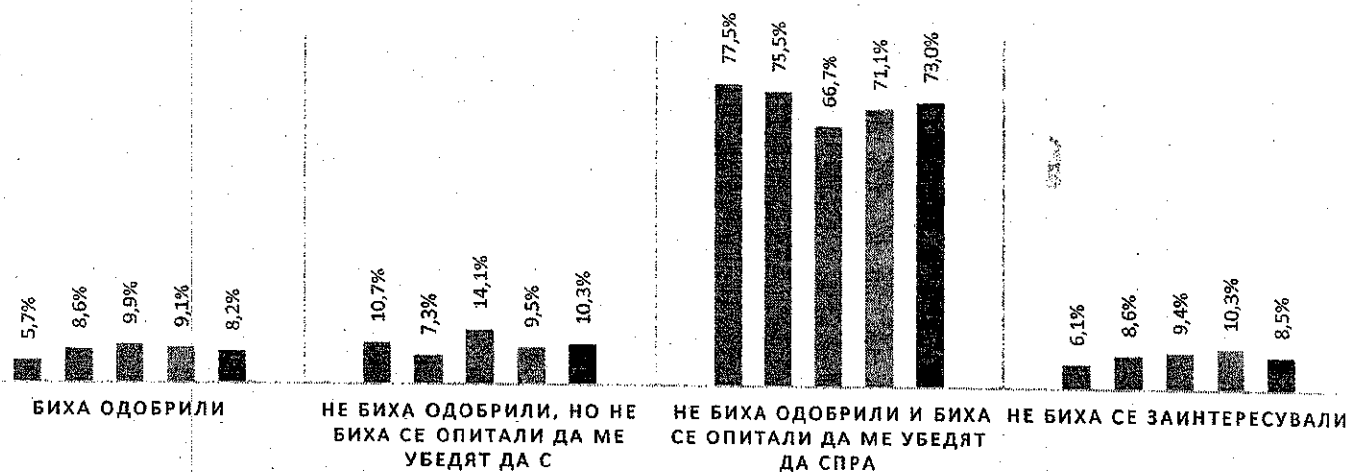
А ако ваш приятел ви предложи да опитате някакъв наркотик ще се съгласите ли?

Общо 73% от анкетираните са отговорили, че приятелите им не биха одобрили, ако разберат, че употребяват наркотик и биха се опитали да ги спрат. Общо 10,3% твърдят, че въпреки неодобрението, връстниците приятелите им няма да се опитат да ги спрат.

Общо 79,3% казват, че не биха се съгласили, ако техен приятел им предложи, като най-много от далите този отговор са деветокласниците – 89,1% от тях. 9,1% биха приели, а 11% не са сигурни как ще постъпят.

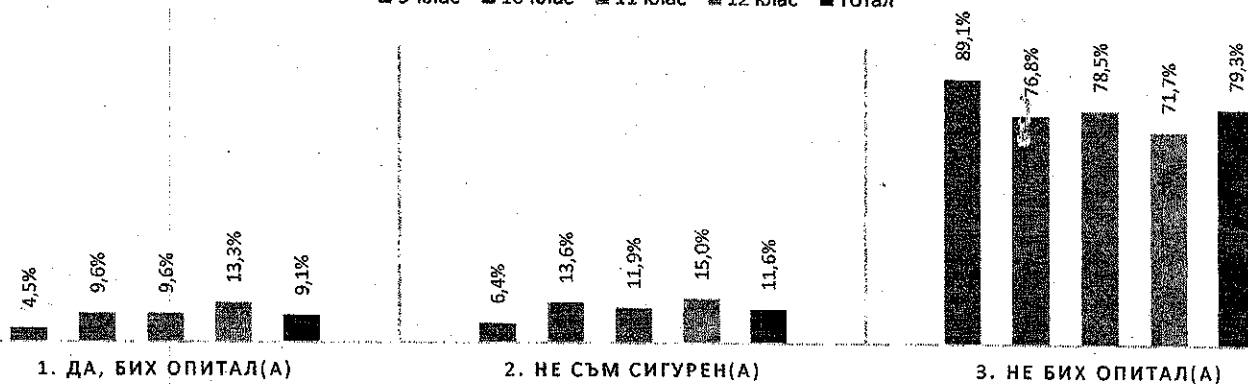
БИХА РЕАТИРАЛИ ВАШИТЕ ПРИЯТЕЛИ?

■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Топал

АКО ВАШ ПРИЯТЕЛ ВИ ПРЕДЛОЖИ ДА ОПИТАТЕ НЯКАКЪВ НАРКОТИК ЩЕ СЕ СЪГЛАСИТЕ ЛИ?

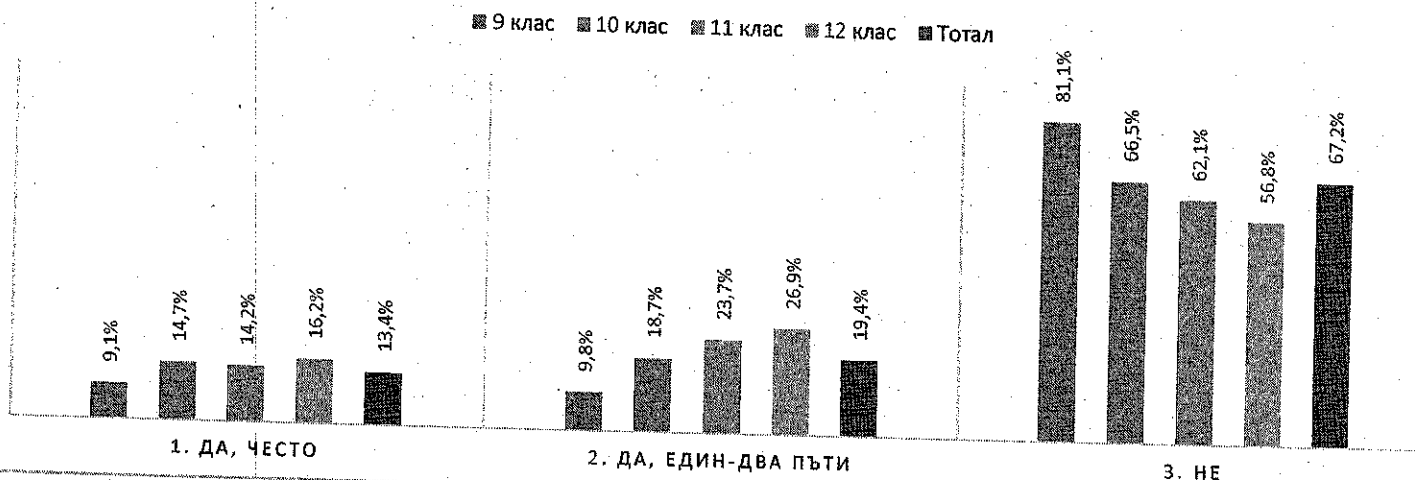
■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Топал

10. През последната година присъствал(а) ли сте на купон, на който са се вземали наркотици?

Най-висок е процентът сред деветокласниците – 81,1% казват, че не са били на купон, на който е имало наркотични вещества. С нарастването във възрастта се увеличава и количеството на положителни отговори на въпроса за наличие на дрога на ученическите събирания. Все пак процента на отговорите, които отказват това да се е случвало остава по-голям – 66,5% от 10 клас, 62,1% -11 клас, 56,8% от 12 клас.

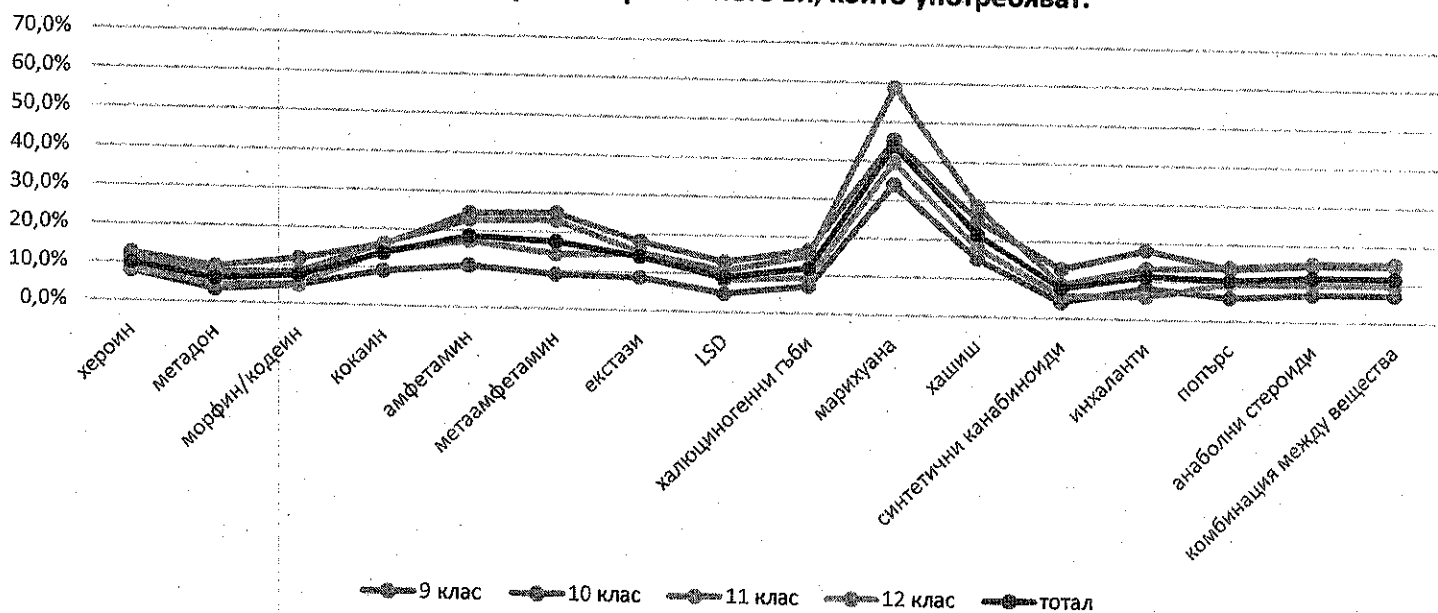
ПРЕЗ ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА ПРИСЪСТВАЛ(А) ЛИ СТЕ НА КУПОН, НА КОЙТО СА СЕ ВЗЕМАЛИ НАРКОТИЦИ?

11. Има ли хора в обкръжението ви, които употребяват:

44% отговарят, че в обкръжението им има хора, които употребяват марихуана и 21,5%, които употребяват хапиша. С най-малък процент е метадона – 6,3%. 11,5% казват, че имат познати, които употребяват едновременно две или повече вещества.

Има ли хора в обкръжението ви, които употребяват:

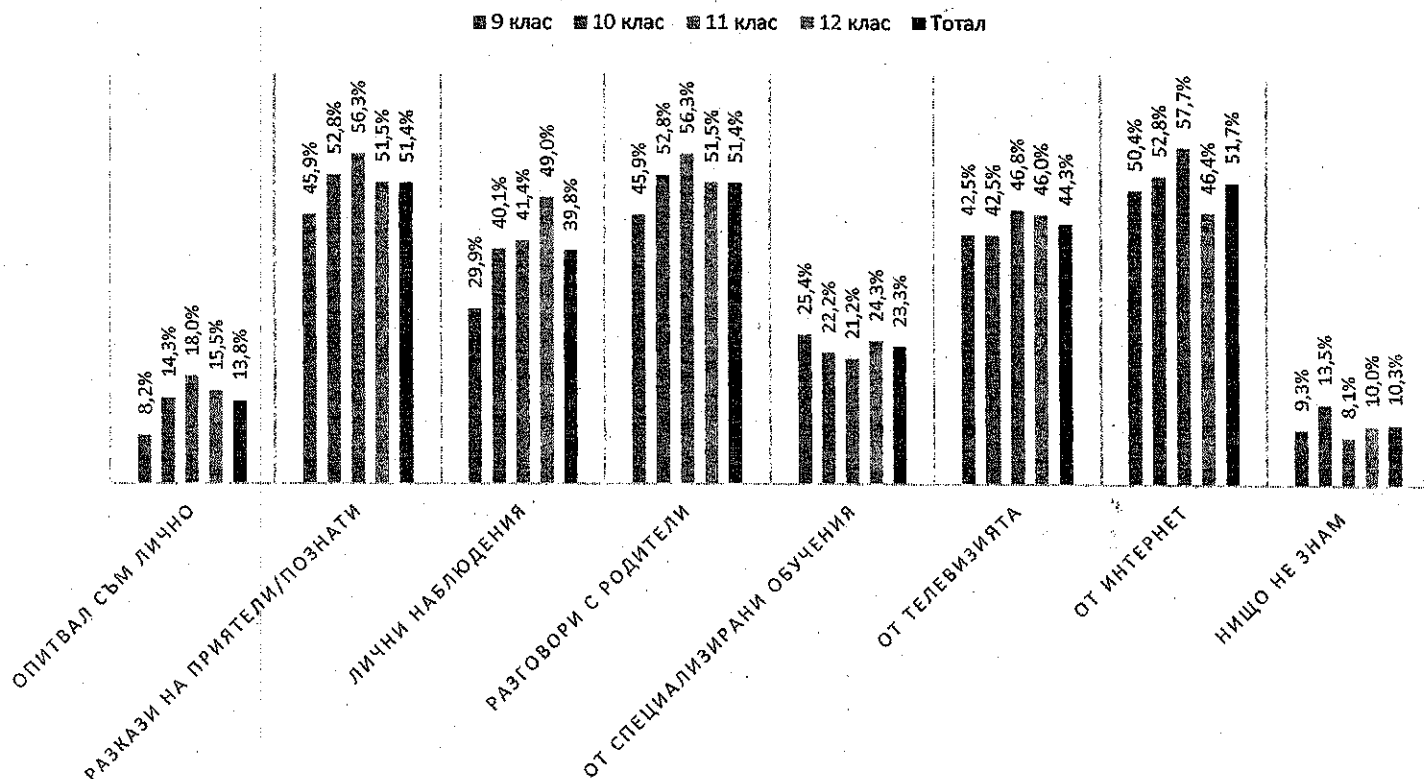

12. Откъде предимно знаете за въздействието и последствията от употребата на наркотици?

Информацията за причините, въздействията и последиците от употребата на наркотици е изключително важна. 51,4% казват, че имат най-много информация по тази тема от свои приятели, познати и колеги, а 39,8% са наблюдавали случаи на употреба на наркотик. 13,8% от отговорилите, признават, че

възрастови групи доста често се допитват до интернет, където информацията не е напълно достоверна. Делът на отговорите относно информацията получена от специализирани обучения е 23,3%.

ОТКЪДЕ ПРЕДИМНО ЗНАЕТЕ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО И ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ?

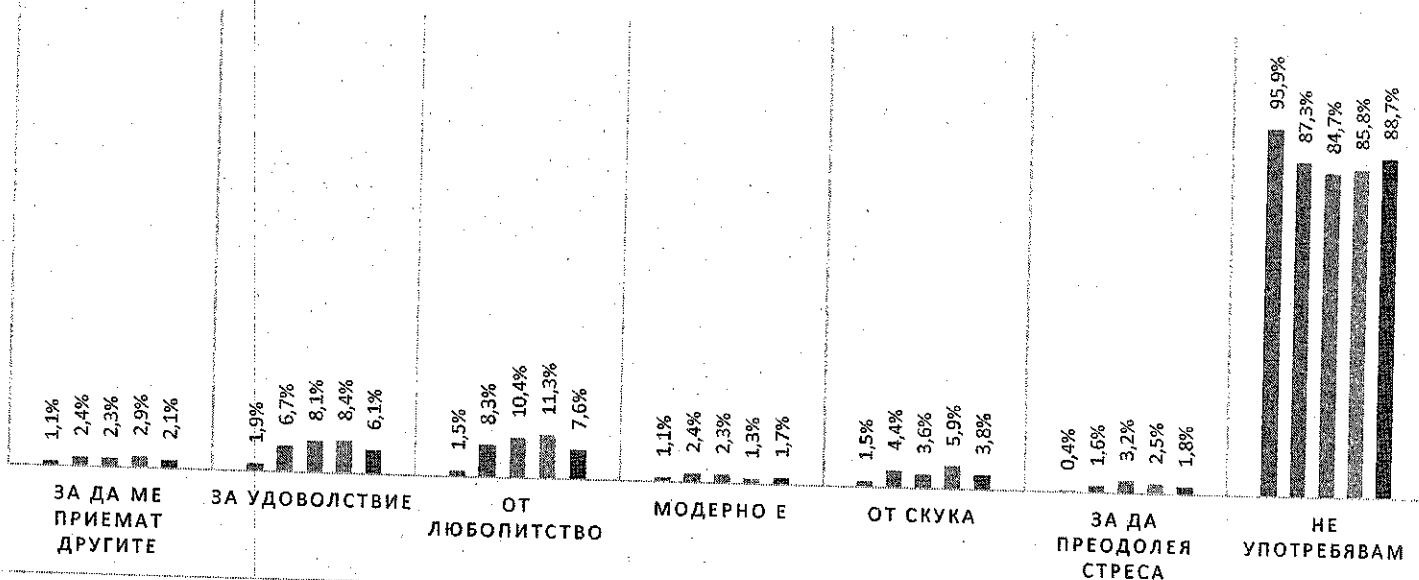

13. Каква беше причината за първата ви употреба на някое от веществата?

Най-често избраните причини за употреба на наркотици са любопитство (7,6%), като най-любопитни са учениците от 11 клас – 11,3% от тях са посочили този отговор. Друга често посочвана причина е удоволствието (6,1%). За 1,7% от всички респонденти употребата на наркотици е модерна практика. Някои посочват отговори, като това, че е лесно достъпно и по този начин могат да премахнат психическия стрес. На този въпрос 88,7% са отговорили, че никога не са вземали наркотици.

ВЕЩЕСТВАТА?

■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Топал

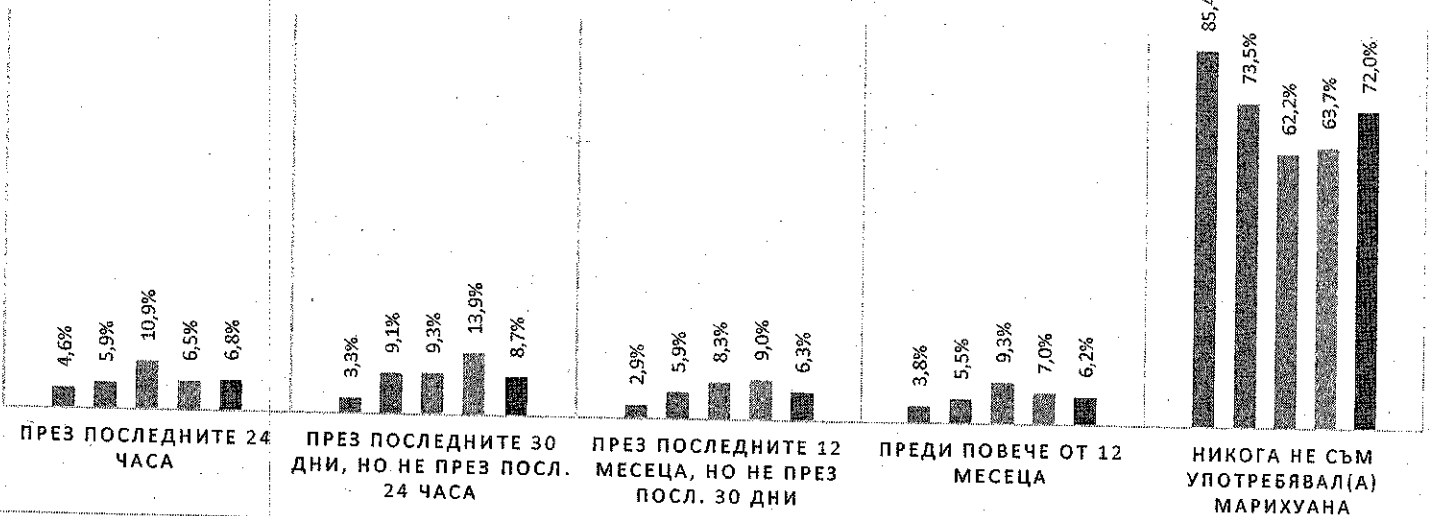
14. Кога за последно сте употребявал(а) марихуана?

Сред всички вещества най-разпространена е марихуаната. 6,8% казват, че са я потребявали в последните 24 часа. 72% отричат употребата й въобще.

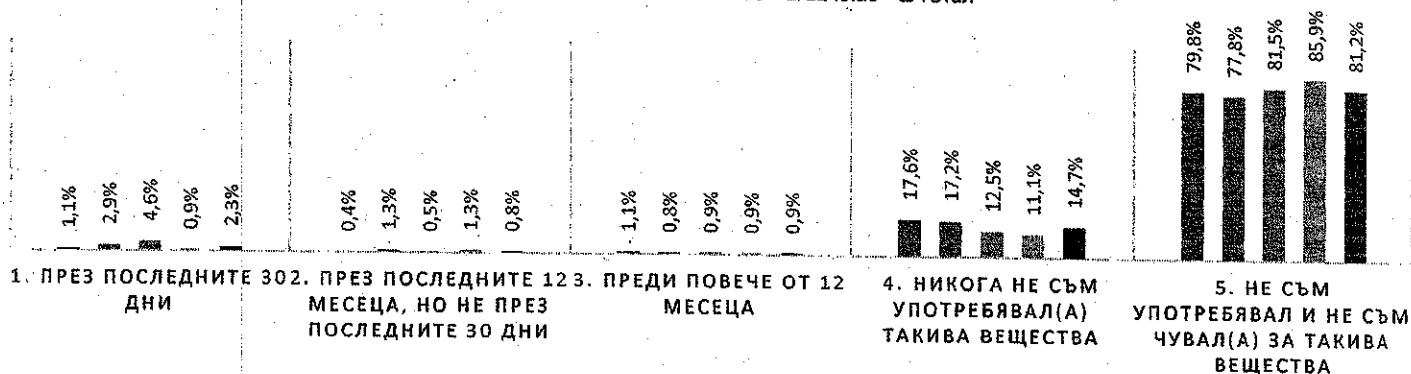
81,2% твърдят, че никога не са приемали дизайнерски наркотик. Най-висок процент заявили, че са консумирали такъв, от четирите класа, са учениците в 11 клас – 4,6% от всички отговорили с ДА за периода от последните 30 дни.

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) МАРИХУАНА?

■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Топал

■ 9 клас ■ 10 клас ■ 11 клас ■ 12 клас ■ Тотал

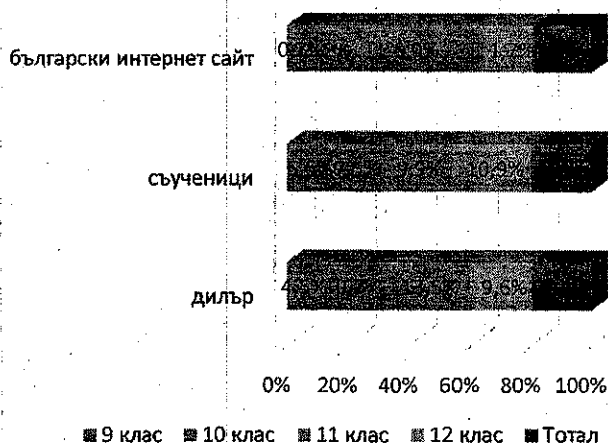

15. От къде се снабдихте с наркотик през последните 12 месеца? Под каква форма бяха тези вещества

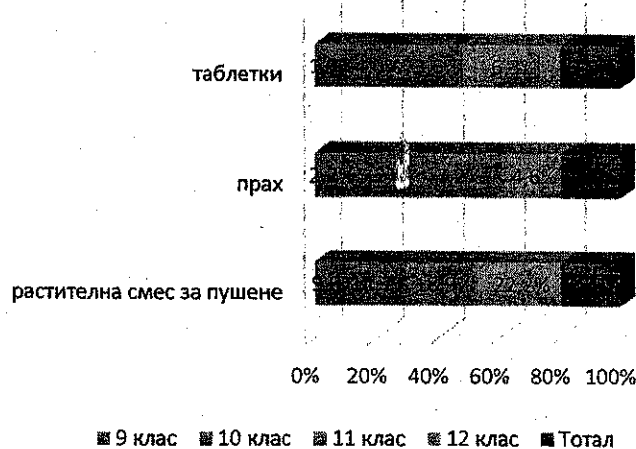
Респондентите в изследването са запитани от къде се сдобиват с наркотици. Най-висок процент го правят чрез дилър – 9,4%, а 8,4% - от свои съученици. Тази информация показва, че част от тийнейджърите не само приемат, но и разпространяват дрога или пък имат контакт с хора, от които системно могат да си набавят дози.

Данните сочат, че най-често това е растителна смес – 15,9% от употребяващите участници в анкетата, като тук дванадесетокласниците имат най-висок процент, който възлиза на 22,2%. Веществата на прах са на второ място - 4,7%, като те са най-разпространени сред учениците от 11 клас или 7,2% от тях. Таблетките и течностите са с по-ниска популярност, като процента и при двете е 3,9%.

От къде се снабдихте с наркотик през последните 12 месеца?

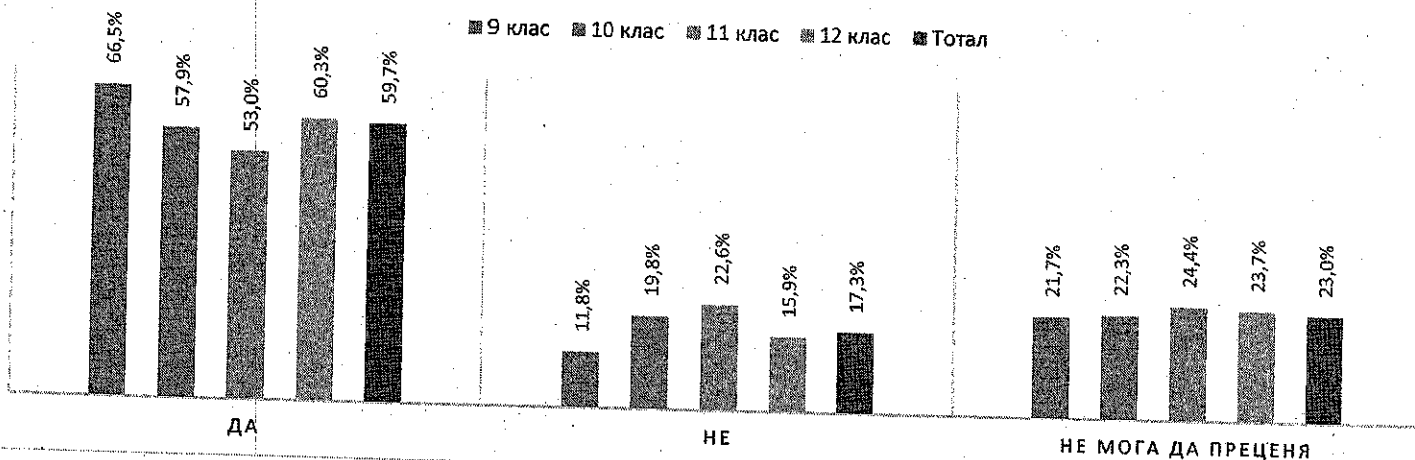
Под каква форма бяха тези вещества, които сте употребявал(а) през изминалата една година?

16. Според вас употребата на наркотици проблем ли е за страната ни?

Респондентите са запитани дали оценяват наркотиците като проблем за страната ни. По-голямата част от тях, 59,7% са дали положителен отговор. 17,3% обаче са на противоположното мнение и не споделят

СПОРЕД ВАС УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ ПРОБЛЕМ ЛИ Е ЗА СТРАНАТА НИ?

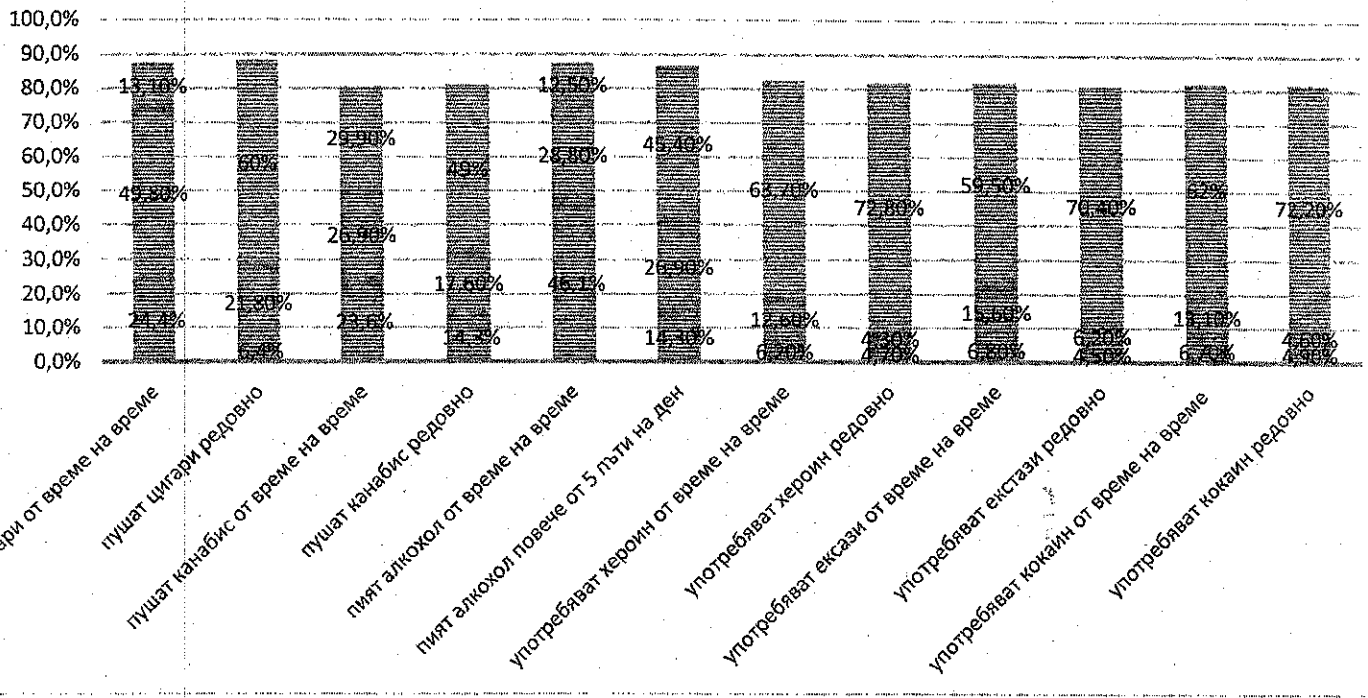

17. Смятате ли, че има риск за здравето на хората, които:

49,8% от участващите в изследването смятат, че тютюнопушенето има умерен риск. Все пак повече от половината (или 60%) са на мнение, че прекомерната употреба може да доведе до проблеми и така рискът става голям. Интересно е да се отбележи, че канабисът е смятан за по-малко вреден от цигарите (23,6%). Все пак 29,9% са на мнение, че това е практика, с голям рисков коефициент. И тук редовната консумация и прекаляването води до преобладаващо мнение (49%), че може да бъде опасна. Алкохолът е най-често приемането психоактивно вещество. 45,4% са на мнение, че той може да носи голям риск. Хероинът остава с най-високи стойности за голям рисков фактор – 63,7%, а редовната му употреба се оценява от 72,8% от участниците като високо застрашаваща. Същото мнение се споделя и за екстазите и кокаина съответно от 70,4% и 72,2% от анкетираните.

ХОРАТА, КОИТО:

■ Няма риск ■ Умерен риск ■ Голям риск

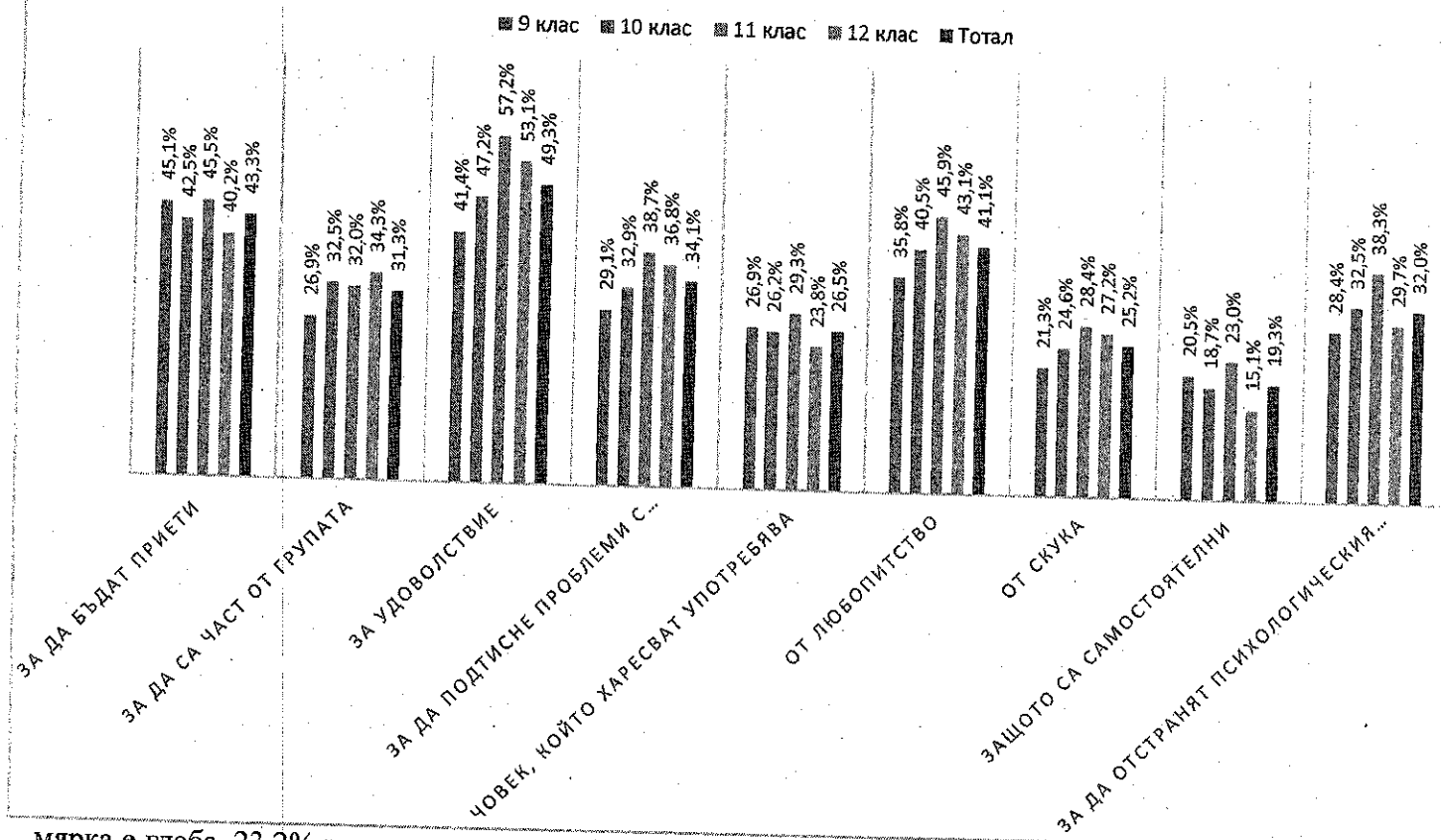
18. Според вас каква е причината връстниците ви да употребяват наркотици?

Данните посочиха, че лично за себе си, учениците участвали в анкетата не смятат, че принадлежността към група и одобрението на значимите други би ги подтикнало или мотивирало да прибегнат към вземане на дрога. В отговорите си те посочват, че биха го сторили поради любопитство и скука. Що се отнася до мнението им за причините, които биха накарали връстниците им да прибегнат към такава практика, резултатите показват обратни стойности. Много по-голям процент смятат, че мотивите на техни приятели, познати и съученици се коренят в потребността от това да бъдат харесвани и приемани от останалите (43,3%) или да се почувстват като част от едно цяло (31,3%). 26,5% отговарят, че го правят, за да спечелят симпатиите на човек, когото харесват, а 34,1% за да преодолеят проблеми с общуването. Водещ импулс остава стремежът към удоволствие – 49,3%. Любопитството и скуката събират съответно по 41,1% и 25,2%.

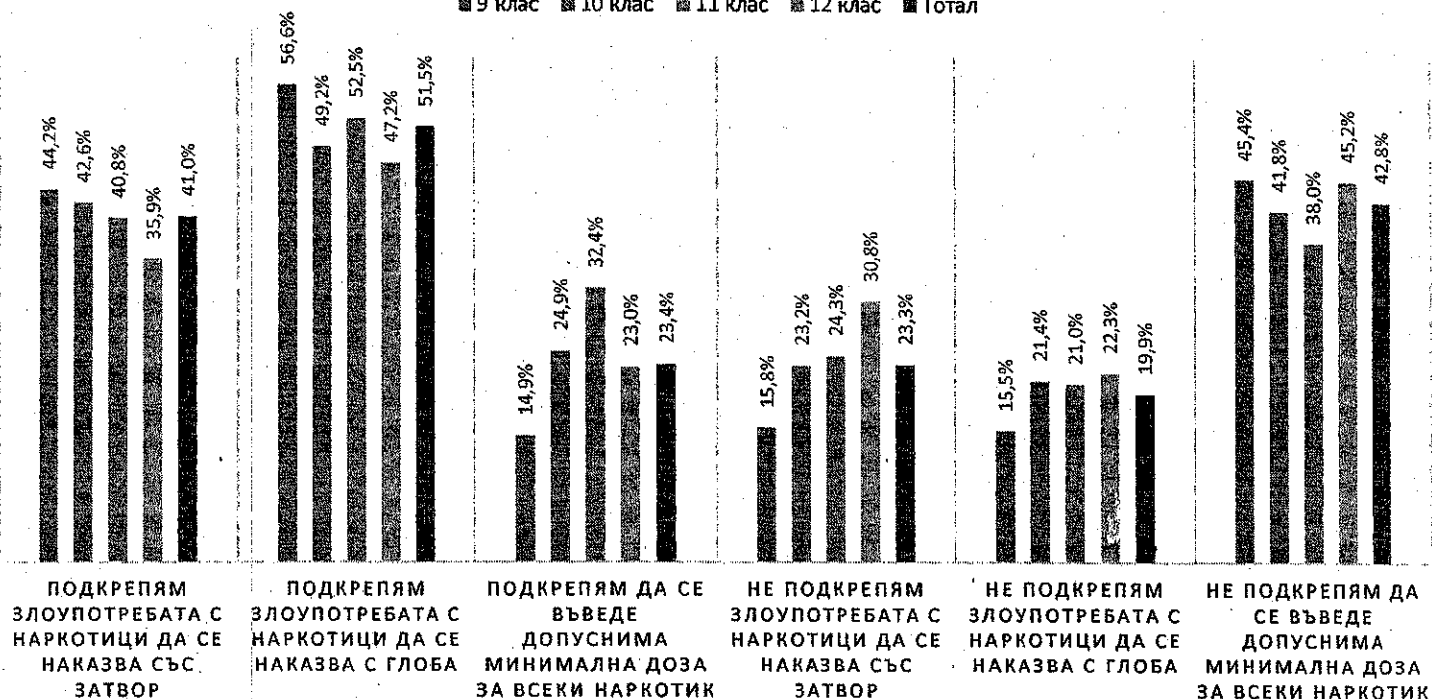
19. Какво е отношението ви към следните твърдения?

За 41% от анкетираните наркотиците са криминално деяние и разпространителите и потребителите им подлежат на съдебна санкция лишаване от свобода, а 51,5% смятат, че ефективната превантивната

СПОРЕД ВАС КАКВА Е ПРИЧИНАТА ВРЪСТНИЦИТЕ ВИ ДА УПОТРЕБЯВАТ НАРКОТИЦИ?

мярка е глоба. 23,2% процента не са съгласни с подсъдимостта на тази практика, а 19,9% не одобряват налагането на парична санкция. Респондентите са запитани дали са съгласни с въвеждането на допустима легална доза от всеки наркотик. 45,4% от най-малките и 45,2% от най-големите по възраст са против това нововъведение. Най-голям процент от тези, които са съгласни са единадесетокласниците – 32,4% от тях.

20. Какво е отношението ви към употребата на екстази:

64,3% от всички участници в анкетата отговарят, че не приемат екстази, като най-висок дял тук имат деветокласниците – 68,6%. 4,3% посочват, че приемат екстази. Най – много анкетираните дали този отговор са учениците от 10 клас – 6,9%. От тези, които са посочили, че приемат, но в ограничени количества (4,4%), най-висок дял имат единадесетокласниците – 5,3% от тях. Общо 27% не са дали отговор на този въпрос.

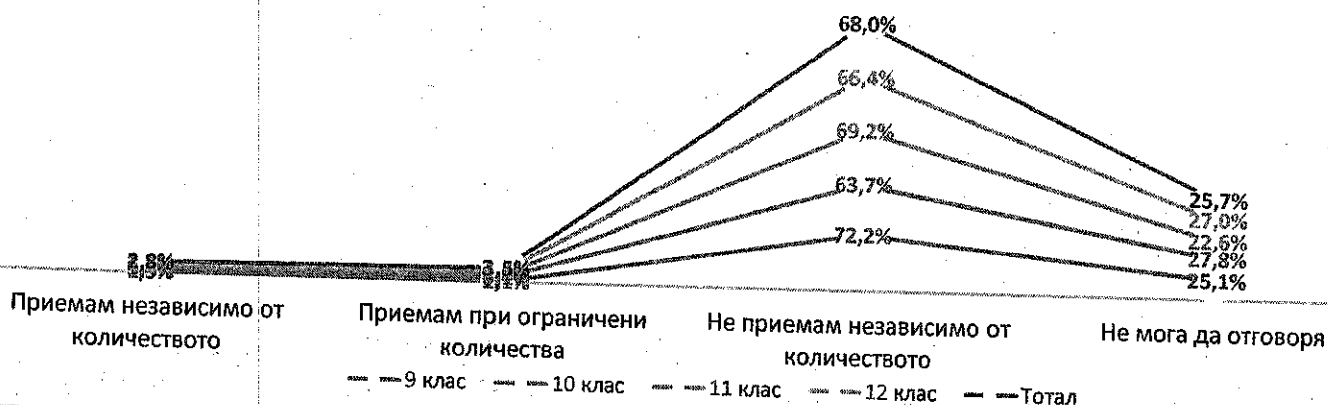
КАКВО Е ОТНОШЕНИЕТО ВИ КЪМ УПОТРЕБАТА НА ЕКСТАЗИ 1-2 ПЪТИ?

Какво е отношението ви към употребата на хероин:

68% отговарят, че не приемат хероин, а 3,5% казват, че употребяват в ограничени количества, като висок процент дали този отговор има сред учениците в 10 клас – 5,1%. 2,8% признават, че вземат хероин, без значение от количеството. Най-много от тях са в 11 клас – 4,3%. Общо 25,7% не могат на отговорят на този въпрос.

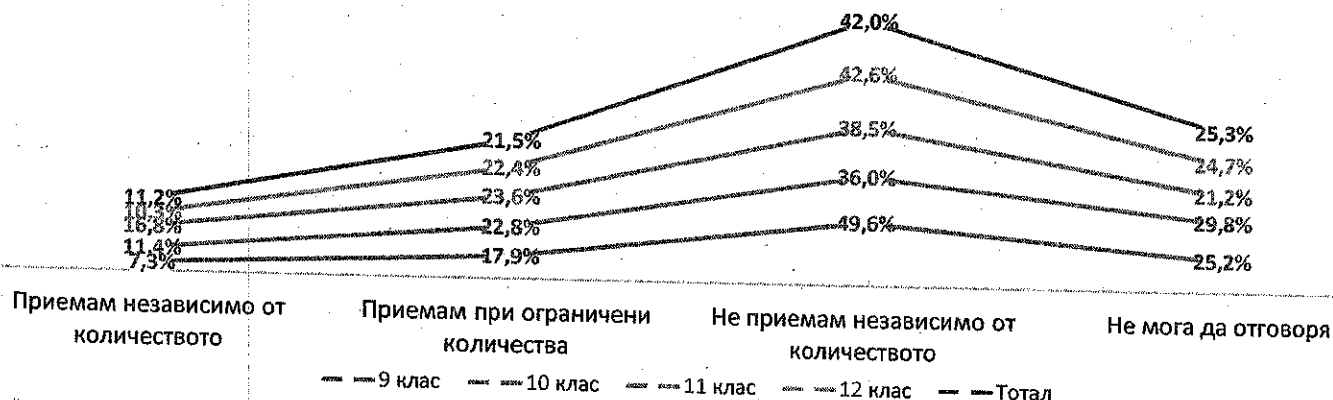
КАКВО Е ОТНОШЕНИЕТО ВИ КЪМ УПОТРЕБАТА НА ХЕРОИН 1-2 ПЪТИ?

Какво е отношението ви към редовното тютюнопушене:

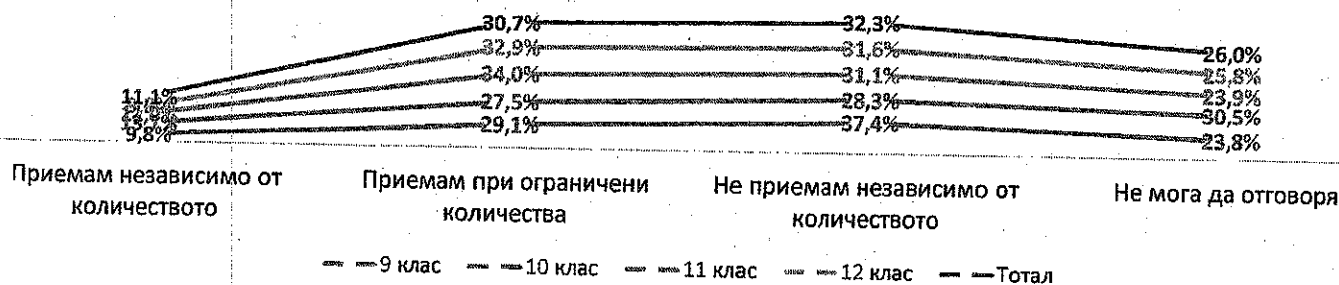
42% казват, че не употребяват цигари. 21,5% пушат в ограничени количества, като най-много дали този отговор има сред учениците от 11 клас – 23,6% от тях. 11,2% от всички анкетиране са редовни пушачи, като отново най-висок дял има сред единадесетокласниците – 16,8%. Общо 25,3% не мога да отговорят.

КАКВО Е ОТНОШЕНИЕТО ВИ КЪМ РЕДОВНОТО ТЮТЮНОПУШЕНЕ?

Какво е отношението ви към редовното пиене на алкохол:

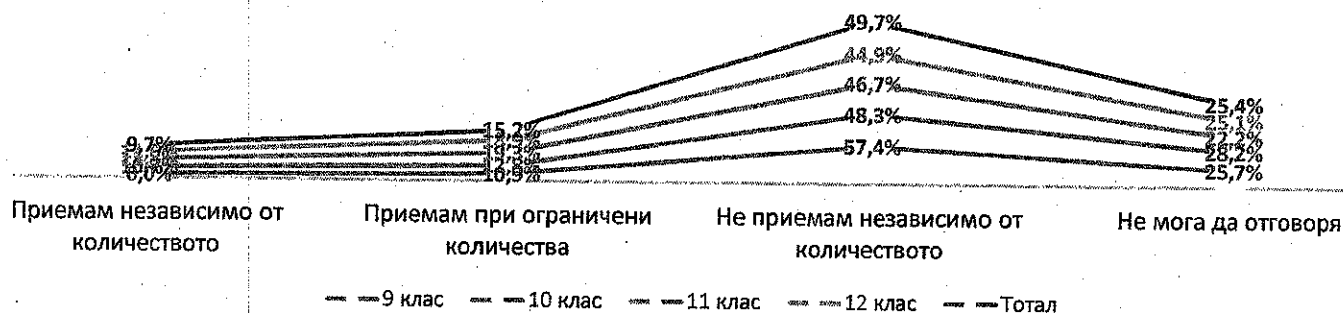
32,3% отговарят, че не пият алкохол. Най – висок процент на далите този отговор има сред девстокласниците – 37,4%. Общо 11,1% приемат независимо от количеството, като най-много са десетокласниците – 13,7% от тях. 30,7% приемат алкохол в ограничени количества. 34% от учениците в 11 клас отговарят така. 26% общо не отговарят на въпроса.

Какво е отношението ви към употребата на канабис:

Що се отнася до канабиса, 49,7% отричат употребата му. Най – много са учениците от 9 клас – 57,4%. Тук процента на не употребяващите канабис намалява обратно пропорционално на възрастта. В 10 и 11 клас посочилите този отговор възлизат съответно на 48,3% и 46,8%, а дванадесетокласниците са 44,9%. Общо 9,7% употребяват редовно, а 15,2% в умерени количества. Пиковите стойности тук са в 11 клас – 11,8% от единадесетокласниците пушат независимо от количеството, а 19,3% го правят умерено. 25,4% общо не отговарят.

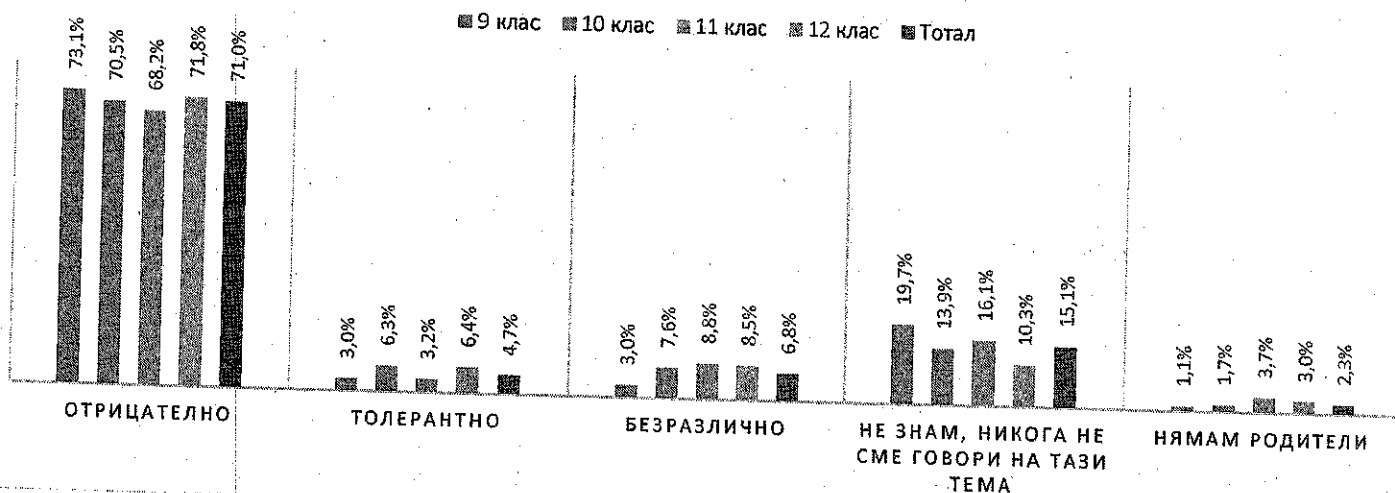
КАКВО Е ОТНОШЕНИЕТО ВИ КЪМ ПУШЕНЕТО НА КАНАБИС?

21. Какво е отношението на родителите ви към лицата, употребяващи наркотици?

71% от анкетираните отговарят, че родителите им имат отрицателно отношение към употребяващите наркотици. 15,1% от далите отговор на този въпрос твърдят, че никога не са разговаряли в къщи по тези въпроси. 4,7% от учениците участвали в анкетата, твърдят, че родителите им са толерантни към наркотиците, а 6,8% са посочили, че семействата им са безразлични към тези вещества.

УПОТРЕБЯВАЩИ НАРКОТИЦИ?

Проведеното анкетно проучване целеше пълното и структурирано добиване на информация относно нагласите и отношението на младите хора в града към психоактивните вещества, техните ефекти и последиците, до които води употребата им. От резултатите може да се заключи, че повечето младежи разполагат с информация за дрогата и нейните влияния, която получават главно от общуването с връстниците си, не одобряват практиките, свързани с нея, особено, ако те са прекомерни като количество и честота. Част от респондентите признават, че са употребявали наркотик най-често от любопитство и в стремежа си да си доставят удоволствие. Много по-голям процент, смятат, че решението на връстниците им за консумацията на наркотични вещества е повлияно и подтикнато, не само от стремежа към удоволствие и забавление, но и от желанието да бъдат одобрени и харесвани, както и за да се впишат в дадена група, споделяйки с нея обща практика - факт, който не признават що се отнася до личните им мотиви. Масовизацията и negliжирането на влиянията на психоактивните вещества като цяло, успешно спомага разпространението им в обществото въпреки негативите, които имат, а това е фактор, който винаги влияе на поведението на младите хора. Основен проблем остава заниженото ниво на комуникация с родителите и подценяването на ролята на училищната институция, като структура работеща за развитие на юношите не само в училище, но и в живота.

Доклад

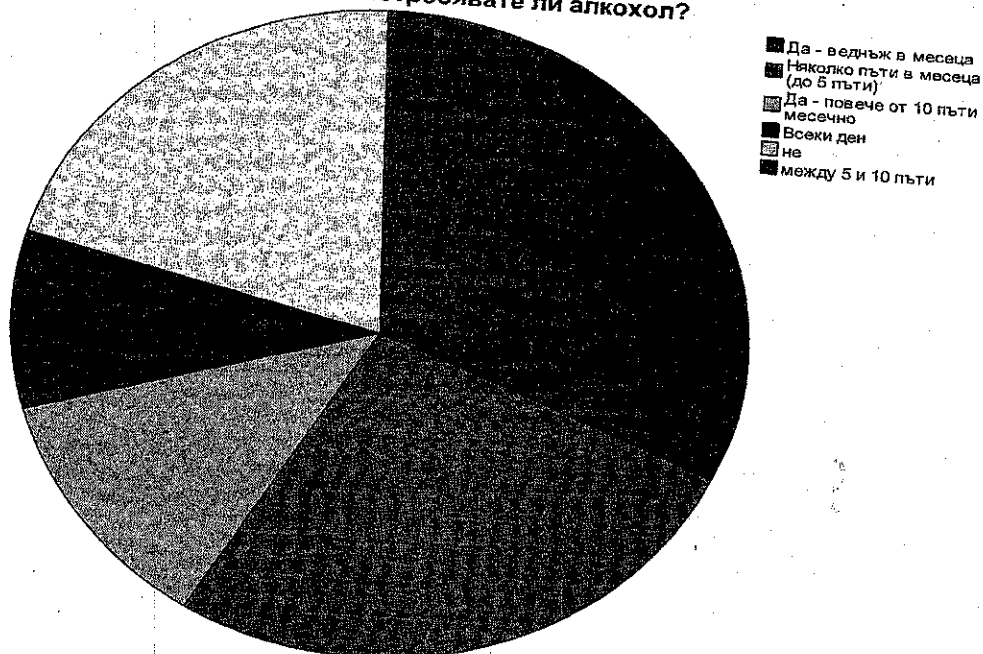
на резултатите от анкетно проучване
по проект „ОРБИТА – Образование за Развитие – за Бъдеще, Израстване,
Толерантност и Активност”, относно причините за употребата на психоактивни
вещества и последствията в здравословен, психологически и социален аспект
2017 г.

Въпрос 1. Употребявате ли алкохол?

Според данните най-често респондентите са отговаряли, че пият алкохол веднъж месечно – 31,4% или 81 човека. До 5 пъти в месеца пият 69 души (26,7%). Делът на младежите, които казват, че консумират ежедневно възлиза на 8,9%. 20,5% или 53 души от участниците в анкетата са отбелязали, че не пият алкохол.

Употребявате ли алкохол?	Брой хора	Процент
Да - веднъж в месеца	81	31,4
Няколко пъти в месеца (до 5 пъти)	69	26,7
Да - повече от 10 пъти месечно	31	12,0
Всеки ден	23	8,9
Не	53	20,5
между 5 и 10 пъти	1	,4
Total	258	100,0

Употребявате ли алкохол?

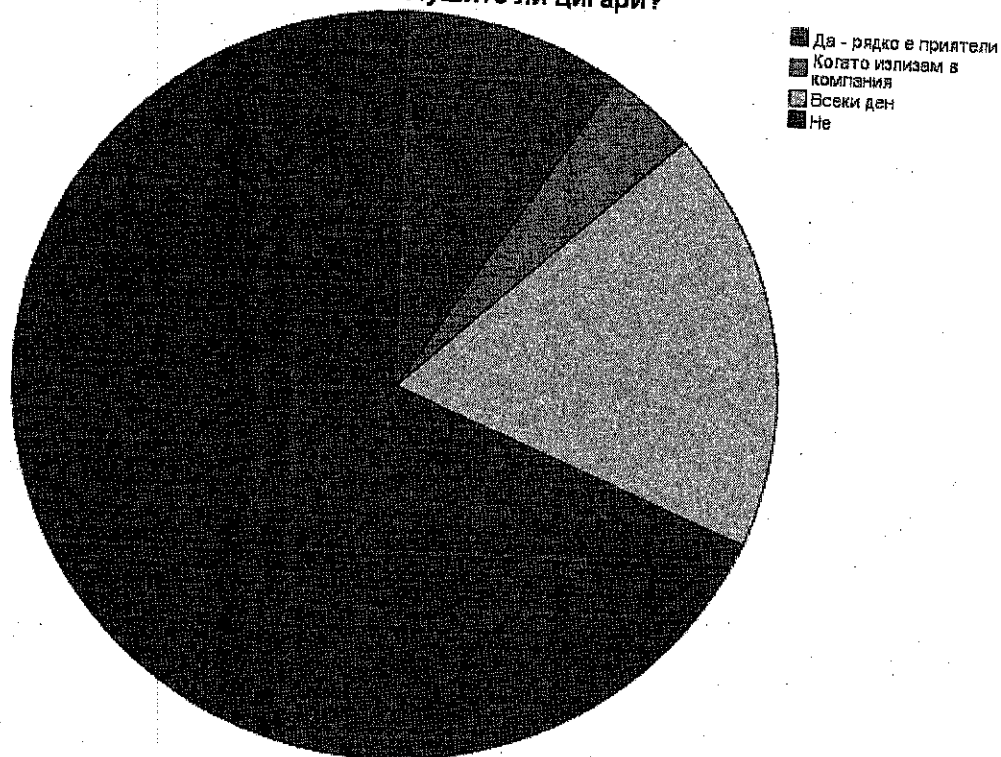

Въпрос 2: Пушите ли цигари?

По-голямата част от анкетираните лица не пушат. 177 души или 68,6% посочват този отговор. Редовните пушачи са 18,2% или 47 души от цялата извадка. 13,2% отбелязват, че пушат когато са в компания или с приятели.

Пушите ли цигари?	Брой хора	Процент
Да - рядко с приятели	24	9,3
Когато излизам в компания	10	3,9
Всеки ден	47	18,2
Не	177	68,6
Total	258	100,0

Пушите ли цигари?

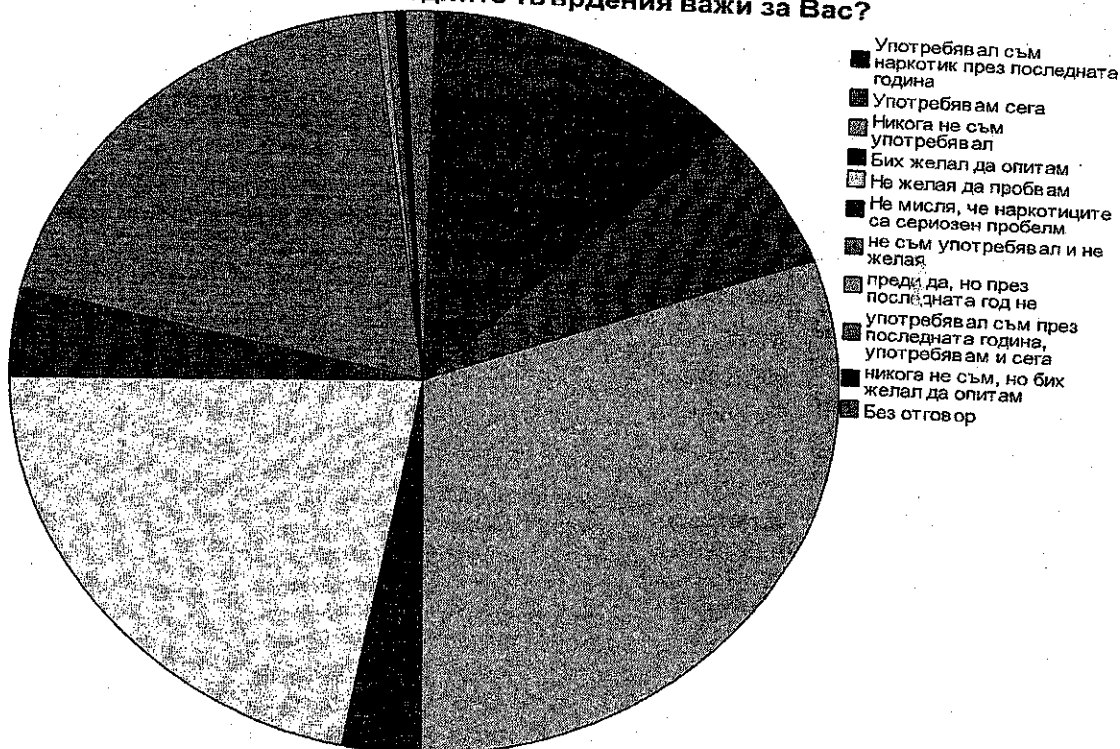

Въпрос 3: Кое от следните твърдения важи за Вас?

Резултатите показват, че 6,6% т.е 17 анкетирувани признават настояща употреба на дрога, а 12,4% (32 човека) казват, че са вземали наркотик през последната година. От всички 258 човека участвали в анкетата най-голям процент респонденти, а именно 30,6% (79 човека) отговарят, че никога не са употребявали наркотик. 21,7% (56 човека) не желаят да опитват. Още 19,4% или 50 младежи са посочили и двата отговора – не са и не желаят да вземат наркотични вещества. Има и такива, които отговарят, че биха искали да опитат – 8 човека или 3,1%. За 10 респонденти (3,9%) не споделят мнението, че наркотиците могат да бъдат сериозен проблем. 1,2% не са отговорили на въпроса.

Кое от следните твърдения важи за Вас?	Брой хора	Процент
Употребявал съм наркотик през последната година	32	12,4
Употребявам сега	17	6,6
Никога не съм употребявал	79	30,6
Бих желал да опитам	8	3,1
Не желая да пробвам	56	21,7
Не мисля, че наркотиците са сериозен проблем	10	3,9
Не съм употребявал и не желая	50	19,4
Преди да, но през последната год не	1	,4
Употребявал съм през последната година, употребявам и сега	1	,4
Никога не съм, но бих желал да опитам	1	,4
Без отговор	3	1,2
Total	258	100,0

Кое от следните твърдения важи за Вас?

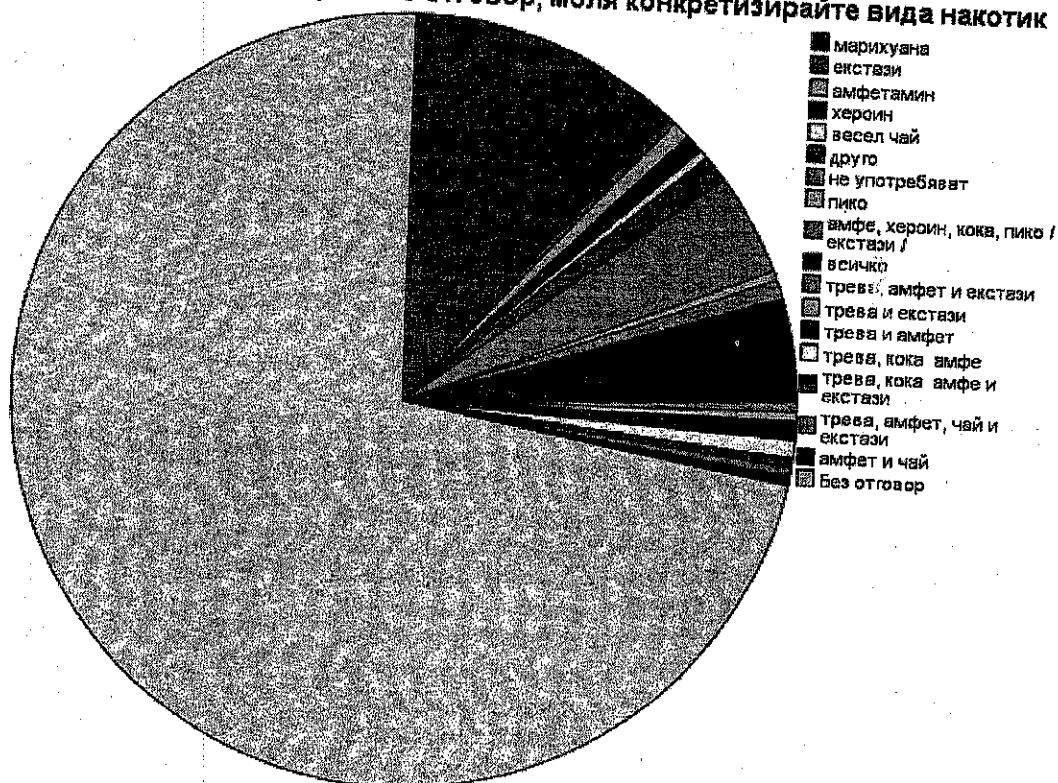

Ако сте посочили "да" като отговор, моля конкретизирайте вида наркотик

72,1% или 186 човека не са отговорили на този въпрос, защото са посочили, че не употребяват. 4,3% или 11 човека пък не само, че не са дали отговор, поради това, че не употребяват, но и сами са дописали, че не вземат подобни вещества. Валидните случаи тук са 72 на брой или 27,9%. Следователно 23,6% (61 човека) от всички участници в извадката, приемат някакъв вид наркотик. Най-често това е марихуана – 29 човека или 11,2% отговарят така. Останалите изброени видове в анкетата като екстази, амфетамини, хероин, кокаин събират значително по-малко посочвания. С оглед на данните има много случаи, където освен марихуана, респондентите са посочвали и други вещества на равно с нея и в различни комбинации като: трева и амфетамини; трева, амфетамини и екстази или чай, трева, амфетамин и екстази.

Ако сте посочили "да" като отговор, моля конкретизирайте вида наркотик	Брой хора	Процент
Марихуана	29	11,2
Екстази	1	,4
Амфетамин	2	,8
Хероин	2	,8
весел чай	1	,4
Друго	3	1,2
Не употребяват	11	4,3
Пико	1	,4
Амфетамини, хероин, кока, пико / екстази /	2	,8
Всичко	11	4,3
Трева, амфет и екстази	1	,4
Трева и екстази	1	,4
Трева и амфет	2	,8
Трева, кока амфе	2	,8
Трева, кока амфе и екстази	1	,4
Трева, амфет, чай и Екстази	1	,4
Амфет и чай	1	,4
Без отговор	186	72,1
Total	258	100,0

Ако сте посочили "да" като отговор, моля конкретизирайте вида наркотик

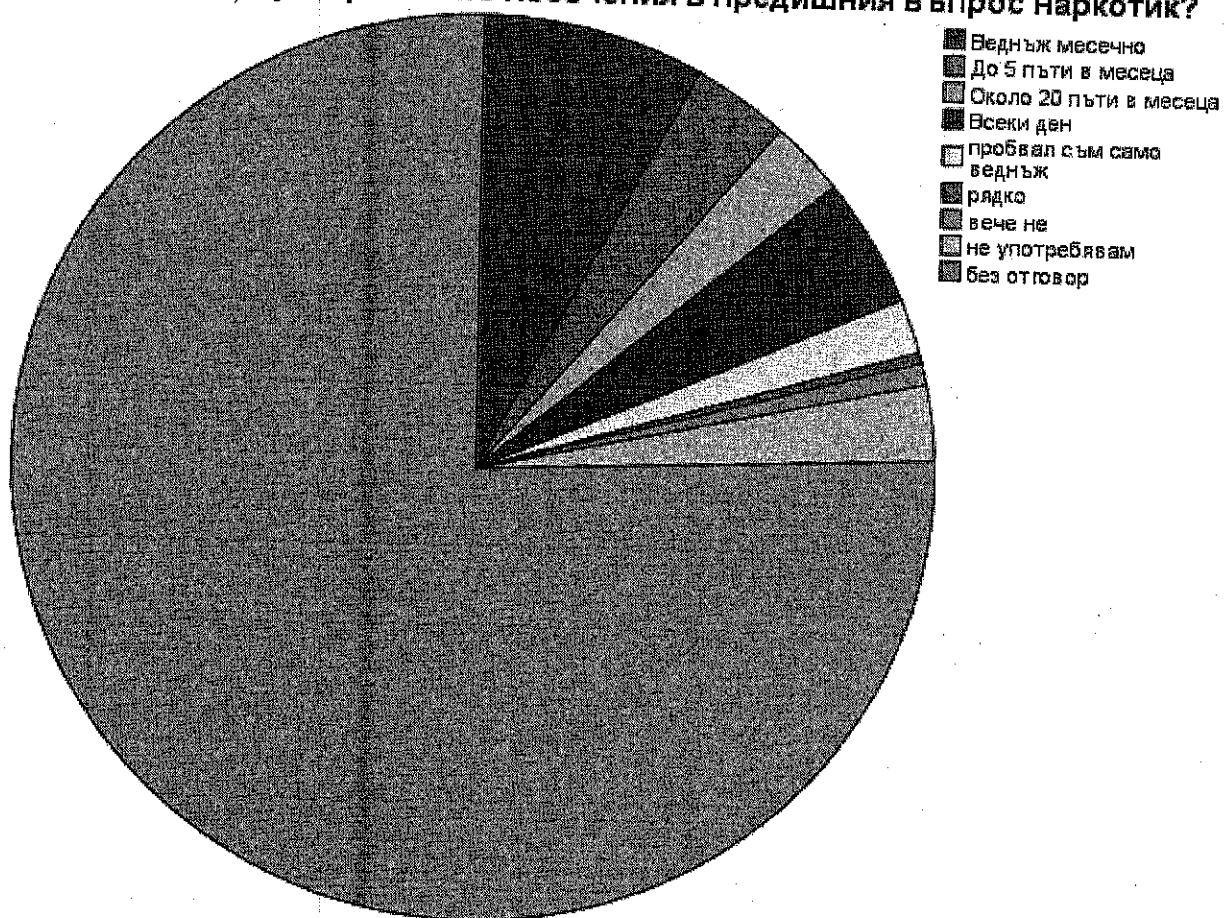

Въпрос 4: Колко често употребявате посочения в предишния въпрос наркотик?

195 човека или 75,6% не са посочили отговор, защото вече са отбелязали, че не използват наркотици, а още 2,7% и тук са дописали, че не употребяват. Така валидните случаи са 24,4%, като най-често давания период, в който анкетираните лица признават, че са вземали наркотик е един път в месеца – 7,8% от цялата извадка или 40,8% от отбелязалите, че употребяват. Двама човека отговарят с „вече не“. Петима споделят, че до сега им се е случвало да опитат веднъж. Респондентите, вземали наркотик ежедневно, са 4,7% от общата съвкупност, а от всички потребяващи делът им възлиза на 24,5%.

Колко често употребявате посочения в предишния въпрос наркотик?	Брой хора	Процент
Веднъж месечно	20	7,8
До 5 пъти в месеца	9	3,5
Около 20 пъти в месеца	7	2,7
Всеки ден	12	4,7
пробвал съм само веднъж	5	1,9
Рядко	1	,4
Вече не	2	,8
Не употребявам	7	2,7
без отговор	195	75,6
Total	258	100,0

Колко често употребявате посочения в предишния въпрос наркотик?

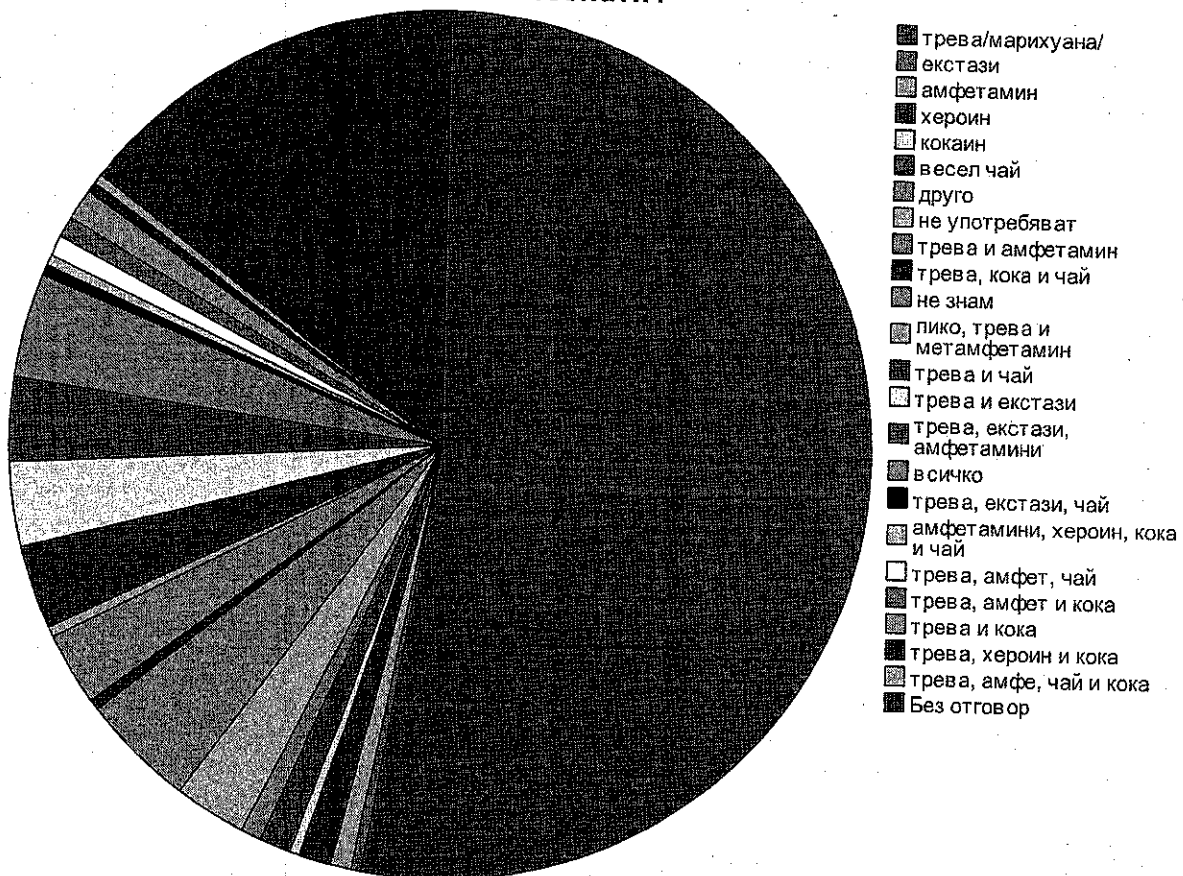

Въпрос 5: Какви наркотични вещества се употребяват от вашите връстници и познати?

Респондентите бяха попитани каква е информацията им относно наркотичните вещества, които техните съученици и приятели вземат. И тук най-често посочвана бе марихуаната - 52,7% отбелязват само нея, а 18,3% са я маркирали заедно с други дроги, отново най-често наред с амфетамини – 11 човека или 4,3%, а по 3,1% я избират заедно с екстази или кокаин. Само употреба на твърди наркотици са посочвани сравнително рядко. 38 човека или 14,7% не са дали отговор, а 5,4% казват, че нямат информация, защото нямат опит с подобни вещества.

Какви наркотични вещества се употребяват от вашите връстници и познати?		Брой хора	Процент
Valid	Трева/марихуана/	136	52,7
	Екстази	1	,4
	Амфетамин	2	,8
	Хероин	3	1,2
	Кокаин	1	,4
	Весел чай	3	1,2
	Друго	2	,8
	Не употребяват	7	2,7
	Трева и амфетамин	11	4,3
	Трева, кока и чай	1	,4
	Не знам	7	2,7
	Пико, трева и метамфетамин	1	,4
	Трева и чай	8	3,1
	Трева и екстази	8	3,1
	Трева, екстази, Амфетамини	8	3,1
	Всичко	10	3,9
	Трева, екстази, чай	1	,4
	Амфетамини, хероин, Кока и чай	1	,4
	Трева, амфет, чай	2	,8
	Трева, амфет и кока	2	,8
	Трева и кока	3	1,2
	Трева, хероин и кока	1	,4
	Трева, амфе, чай и Кока	1	,4
	Без отговор	38	14,7
	Total	258	100,0

Какви наркотични вещества се употребяват от вашите връстници и познати?

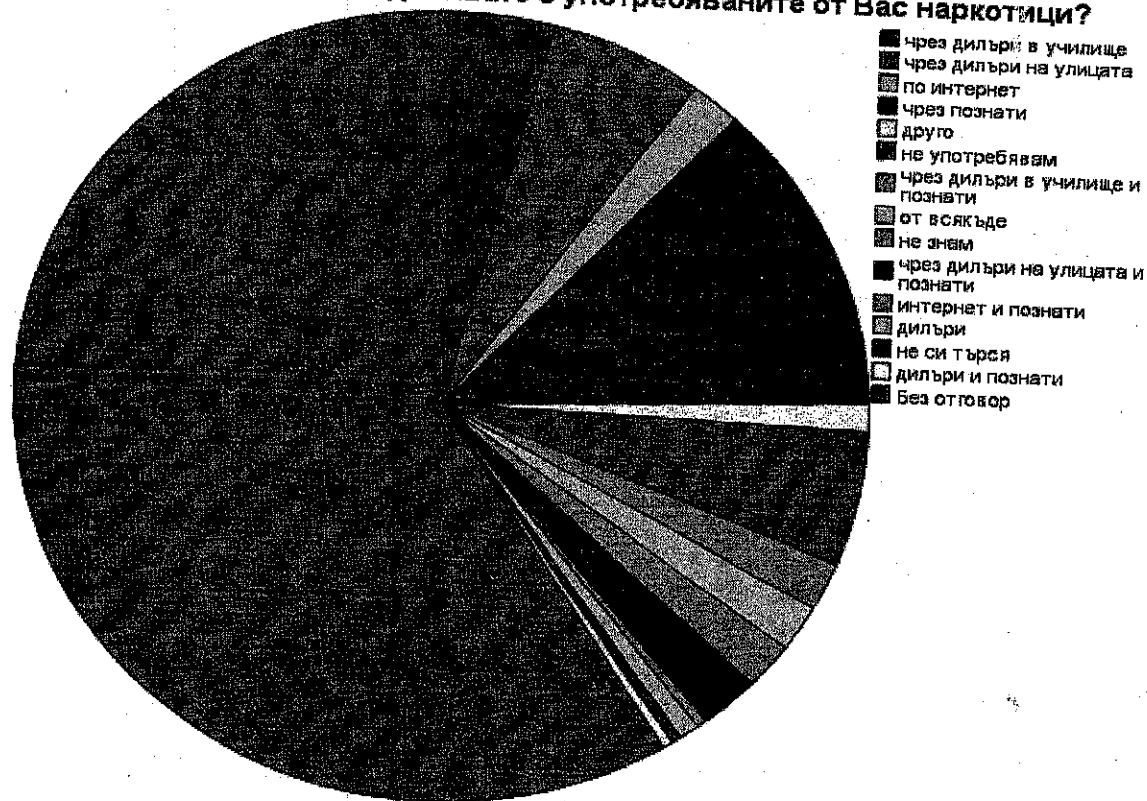

Въпрос 6: По какъв начин се сдобивате с употребяваните от Вас наркотици?

33,3% или 86 души от участниците в анкетата споделят пътищата, които знаят или използват, за да се сдобият с дрога. Въпреки, че снабдяването по интернет не събира голям дял валидни проценти в тази извадка, най-вероятно мрежата способства комуникацията между дилърите и техните клиенти. Най-висок процент - 17,4% най-често отговарят, че се установява връзка с дилър от улицата. Друг често даваният отговор тук е „чрез познати” - 12,8%. Дилърите в училище са по-рядко посочвани – 3,9%.

По какъв начин се сдобивате с употребяваните от Вас наркотици?		Брой хора	Процент
Valid	Чрез дилъри в училище	10	3,9
	Чрез дилъри на улицата	15	5,8
	По интернет	5	1,9
	Чрез познати	33	12,8
	Друго	3	1,2
	Не употребявам	14	5,4
	Чрез дилъри в училище и познати	5	1,9
	Отвсякъде	5	1,9
	Не знам	5	1,9
	Чрез дилъри на улицата и познати	5	1,9
	Интернет и познати	6	2,3
	Дилъри	1	,4
	Не си търся	2	,8
	Дилъри и познати	1	,4
	Без отговор	1	,4
Total		152	58,9
		258	100,0

По какъв начин се сдобивате с употребяваните от Вас наркотици?

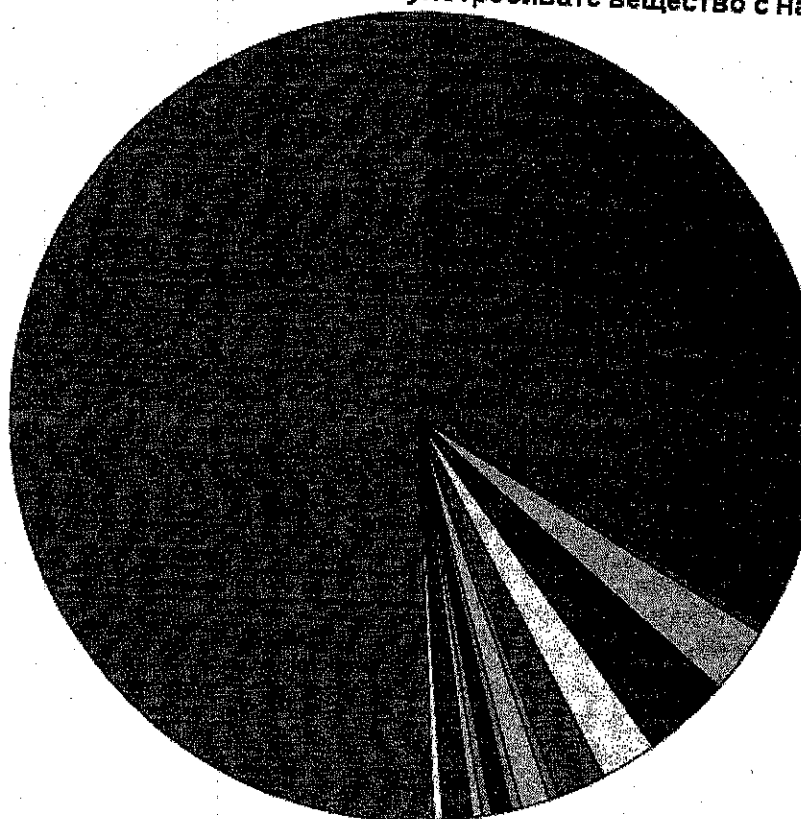

Въпрос 7: Защо бихте пробвали или употребявате вещество с наркотично действие?

Според данните най-често посочвания фактор, който оказва влияние е именно любопитството – 32,9% или 85 души от цялата извадка са отговорили така, а само от посочилите, че употребяват - процентният дял възлиза на 67,5%. Някои респонденти виждат в това спасение от тревогите, неприятностите и самотата – общо около 17%, а други 6% пък смятат, че това е начинът да бъдат интересни, популярни и да спечелят симпатиите на другите. Един респондент смята, че дрогата е път към развитие. 51,2% не са дали никакъв отговор.

Защо бихте пробвали или употребявате вещество с наркотично действие?		Брой хора	Процент
Valid	От любопитство, за да видя какъв ефект има	85	32,9
	Защото повечето им познати употребяват наркотични вещества	1	,4
	За да съм забавен/интересен	7	2,7
	Защото така ще избягам от всичко, което ме тревожи	9	3,5
	Защото така ще забравя за лошото тъжното и неприятното	6	2,3
	Защото никой не ме разбира/ обича	5	1,9
	Развитие	1	,4
	Ще забравя за лошото и защото не ме обичат/разбират	3	1,2
	Любопитство и неразбиране	1	,4
	Всичко	2	,8
	Любопитство, за да избягам от реалността и тъгата и за да съм като др	1	,4
	За да избягам от тревогата и неприятното и за да съм интересна	1	,4
	Любопитство, за да избягам и забравя за лошото	3	1,2
	За да съм интересен и защото никой не ме обича	1	,4
	Без отговор	132	51,2
	Total	258	100,0

Защо бихте пробвали или употребявате вещество с наркотично действие?

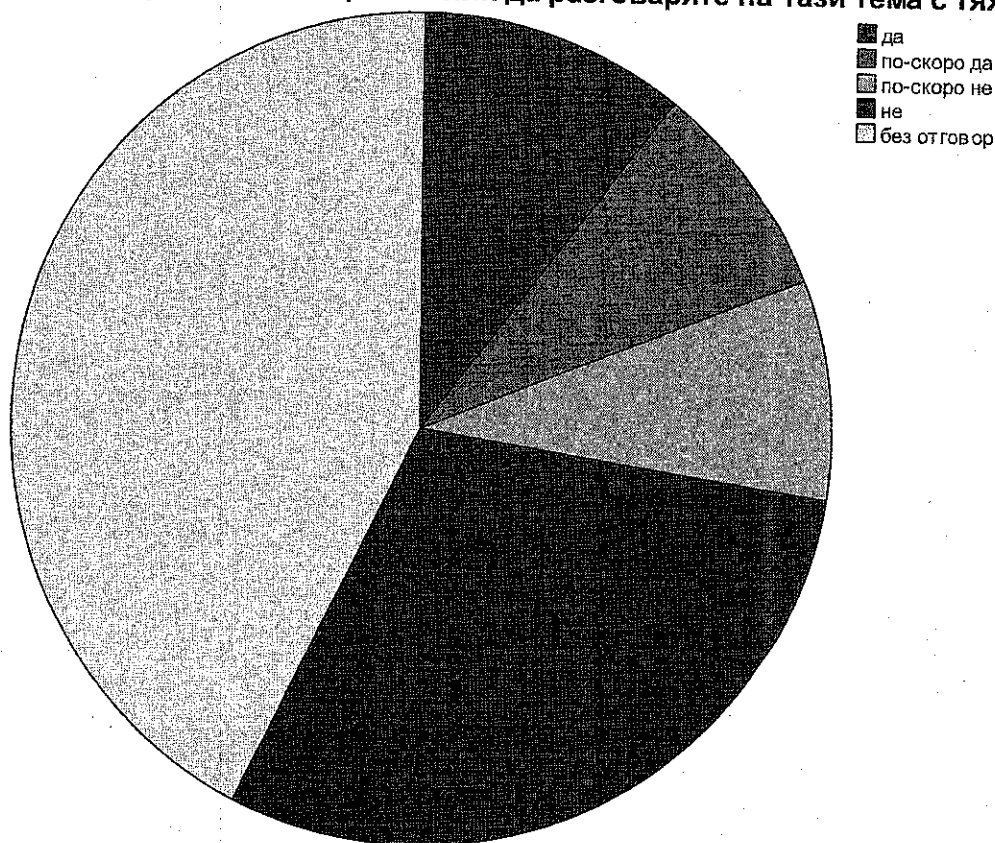

Въпрос 8: Искате ли да споделяте с родителите си, че употребявате някакви наркотични вещества или да разговаряте на тази тема с тях?

От данните става ясно обаче, че по-голямата част от респондентите не желаят да споделят с родителите си. Що се отнася до темата за наркотиците — едва 10,5% са съгласни да проведат подобен разговор, а 29,8% са категорични, че не искат да говорят с тях за това. По 8,5% по-скоро се колебаят дали имат желание да споделят родителите си или не.

Искате ли да споделяте с родителите си, че употребявате някакви наркотични вещества или да разговаряте на тази тема с тях?		Брой хора	Процент
Valid Да		27	10,5
По-скоро да		22	8,5
По-скоро Не		22	8,5
Не		77	29,8
Без отговор		110	42,6
Total		258	100,0

Искате ли да споделяте с родителите си, че употребявате някакви
наркотични вещества или да разговаряте на тази тема с тях?

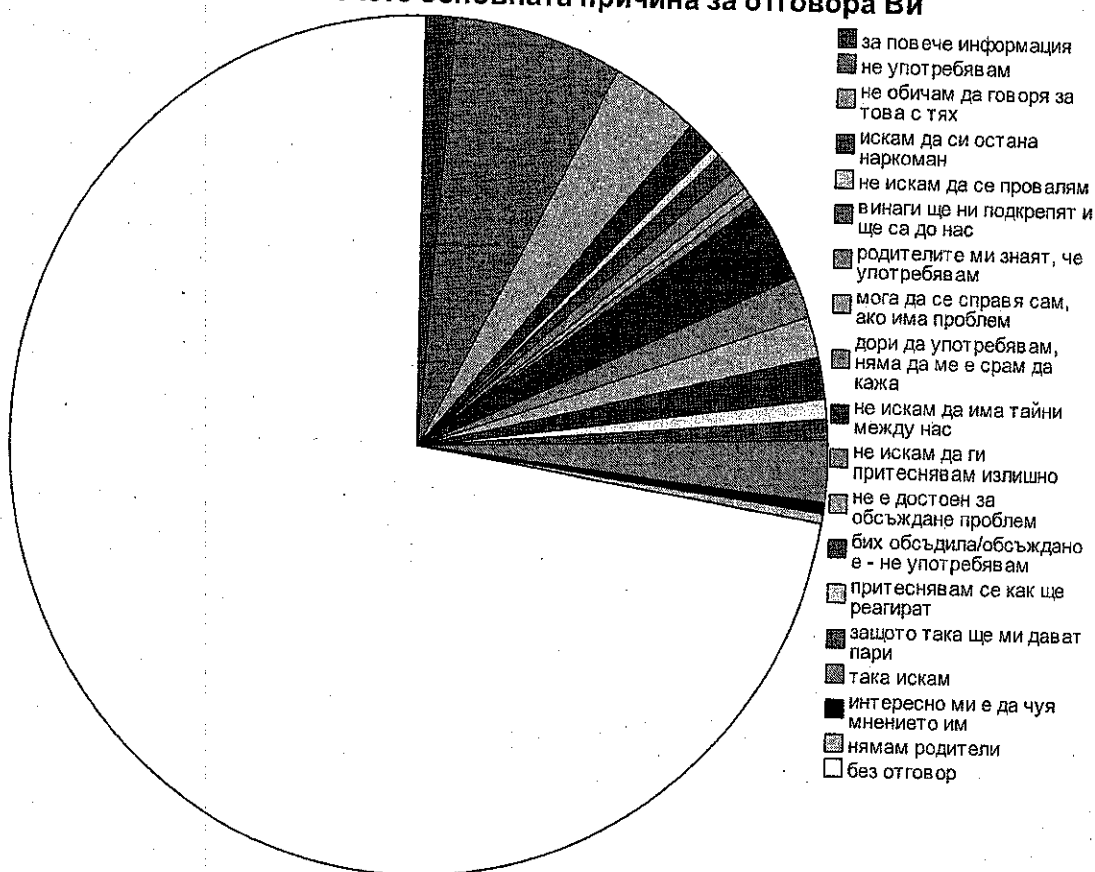

Моля посочете основната причина за отговора Ви

Повечето анкетирани лица (72,5%) не са дали отговор, вероятно защото преди това са написали, че не употребяват и това за тях автоматично означава, че нямат причина, поради която да дискутират подобни теми. Младешите дали аргументация са 71 на брой или 27,5%. От тях 17 човека или 24% са написали, че нямат причина да повдигат подобна тема, понеже дрогата не влиза в личният им спектър на потребление. 12,7% признават, че не обичат да говорят с родителите си. Има единични случаи на отговори, в които респондентите смятат, че ще могат да се справят сами, ако има проблем. Четирима смятат, че наркотиците не са достоен за обсъждане проблем. Още толкова не искат да тревожат родителите си. Има и младежи, които смятат, че споделянето с родителите е полезно. 11,3% от отговорилите или 3,1% от цялата извадка не желаят да имат тайни от родителите си, а 2,8% са на мнение, че родителите са хората, на които най-често могат да се доверят и да потърсят помощ

Моля посочете основната причина за отговора Ви		Брой хора	Процент
Valid	За повече информация		
	Не употребявам	3	1,2
	Не обичам да говоря за това с тях	17	6,6
	Искам да си остана наркоман	9	3,5
	Не искам да се провалям	3	1,2
	Винаги ще ни подкрепят и ще са до нас	1	,4
	Родителите ми знаят, че употребявам	2	,8
	Мога да се справя сам, ако има проблем	2	,8
	Дори да употребявам, няма да ме е срам да кажа	1	,4
	Не искам да има тайни между нас	1	,4
	Не искам да ги притеснявам излишно	8	3,1
	Не е достоен за обсъждане проблем	4	1,6
	Бих обсъдила/обсъждано е - не употребявам	4	1,6
	Притеснявам се как ще реагират	4	1,6
	Защото така ще ми дават пари	2	,8
	Така искам	2	,8
	Интересно ми е да чуя мнението им	6	2,3
	Нямам родители	1	,4
	Без отговор	1	,4
	Total	187	72,5
		258	100,0

Моля посочете основната причина за отговора Ви

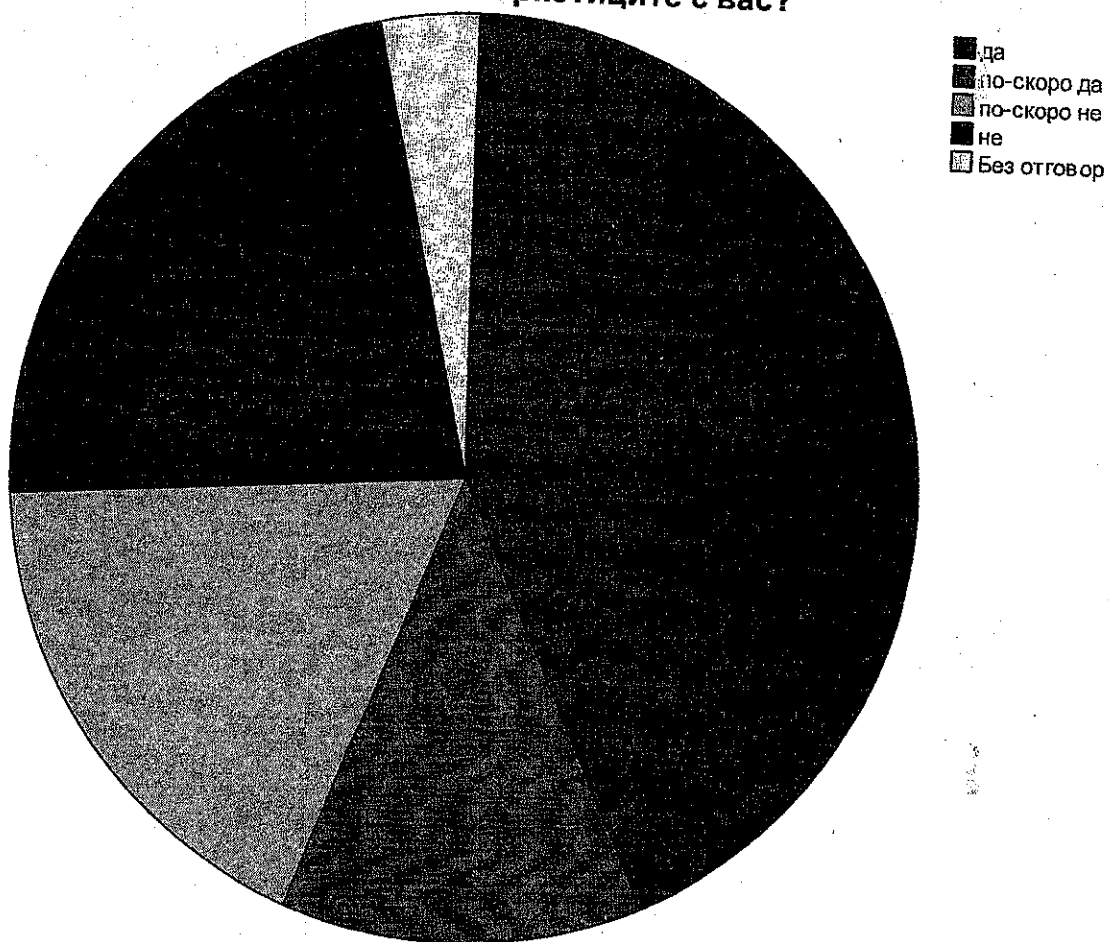

Въпрос 9: Родителите Ви поемат ли инициативата да разговарят на теми, свързани с наркотиците с вас?

Желанието на родителните за разговори и споделяне се оказва много по-голямо от това на децата им според данните. 43,4% отговарят, че родителите им поемат инициативата да разговарят с тях по теми свързани с дрогата, а 12,8% признават, че забелязват подобна склонност у тях. Общо 40,3% са посочили, че не говорят с тях за това и родителите им не са проявявали подобни желания. 3,5% не са дали отговор.

Родителите Ви поемат ли инициативата да разговарят на теми, свързани с наркотиците с вас?		Брой хора	Процент
Valid	Да	112	43,4
	По-скоро да	33	12,8
	По-скоро не	46	17,8
	Не	58	22,5
	Без отговор	9	3,5
Total		258	100,0

Родителите Ви поемат ли инициативата да разговарят на теми, свързани с наркотиците с вас?

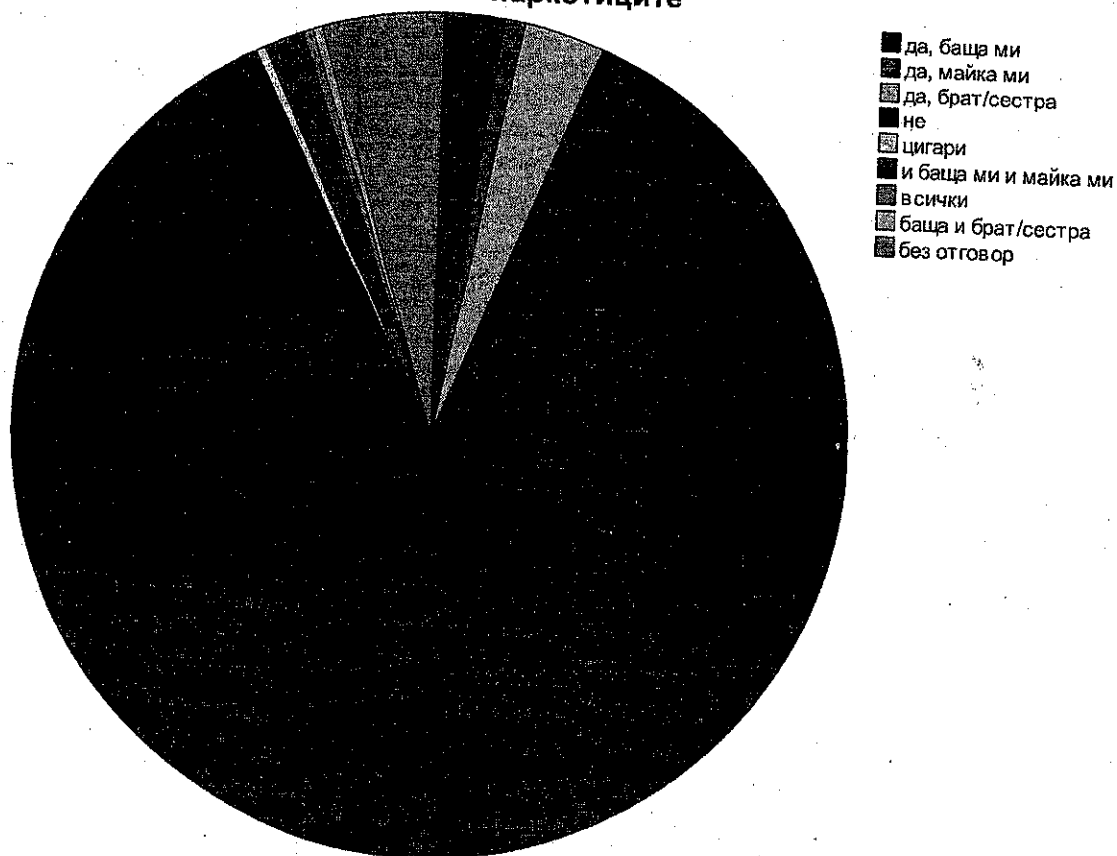

Въпрос 10: Има ли член на вашето семейство, който злоупотребява с алкохола и наркотиците?

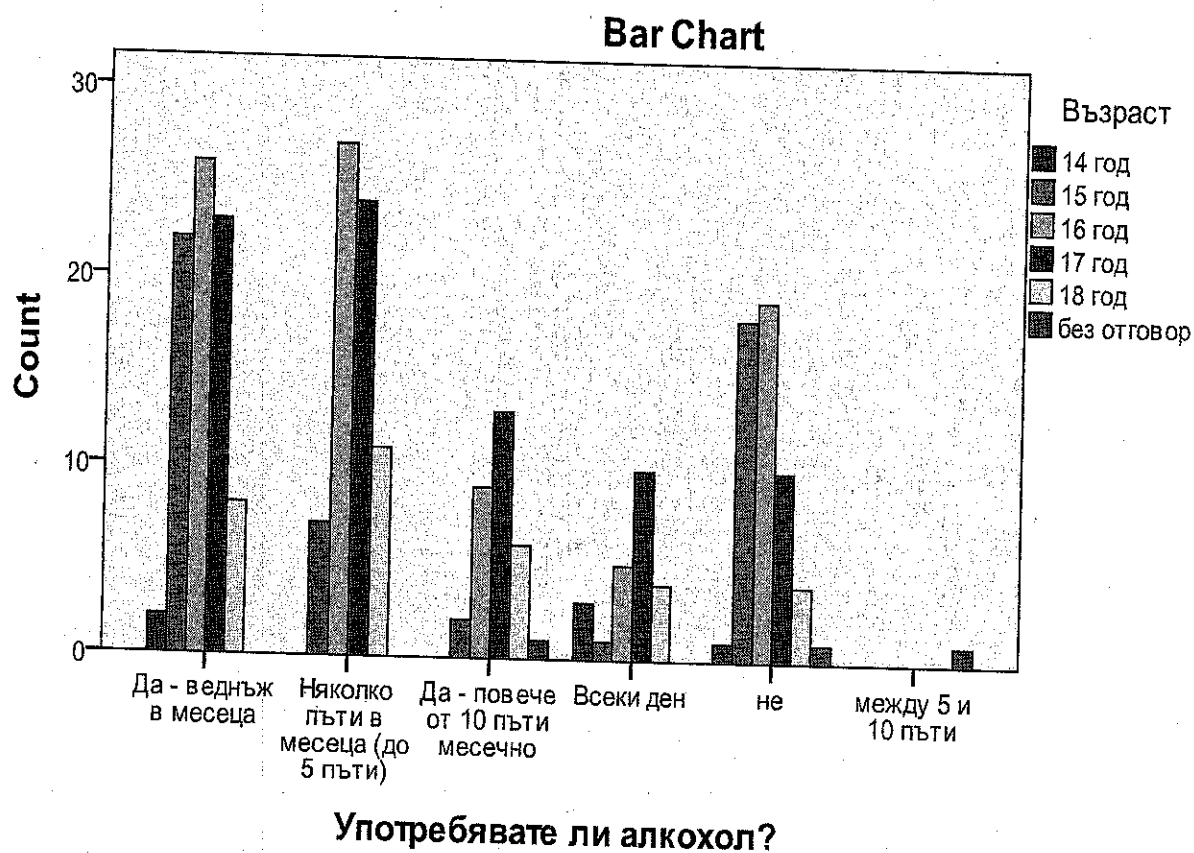
Като цяло може да се каже, че по-голямата част от учениците оценяват семейната си среда като безпроблемна. 86,4% от респондентите са отговорили, че в домовете им няма злоупотреба с алкохол или наркотици, а 4,7% не са отговорили на този въпрос. Остава малък процент с потвърдителни отговори, сред които най-често посочвани като злоупотребяващи са по-големите братя и сестри – 3,1%, като това най-вероятно може да се обясни с тяхната младежка възраст и тенденцията към излизания и развлечения, където често могат да се срещнат именно с употреба на някое такова вещество. 2,3% посочват бащата като човек, който прекалява с дадена консумация. Има 4 души или 1,6%, които признават, че са свидетели на такъв проблем и при двамата си родители. Като злоупотребител най-рядко е отбелязвана майката – 0,8%. 12 анкетиращи лица или 4,7% на фона на цялата извадка не са отговорили.

Има ли член на вашето семейство, който злоупотребява с алкохола и наркотиците		Брой хора	Процент
Valid	Да, баща ми	6	2,3
	Да, майка ми	2	,8
	Да, брат/сестра	8	3,1
	Не	223	86,4
	Цигари	1	,4
	И баща ми и майка ми	4	1,6
	Всички	1	,4
	Баща и брат/сестра	1	,4
	Без отговор	12	4,7
	Total	258	100,0

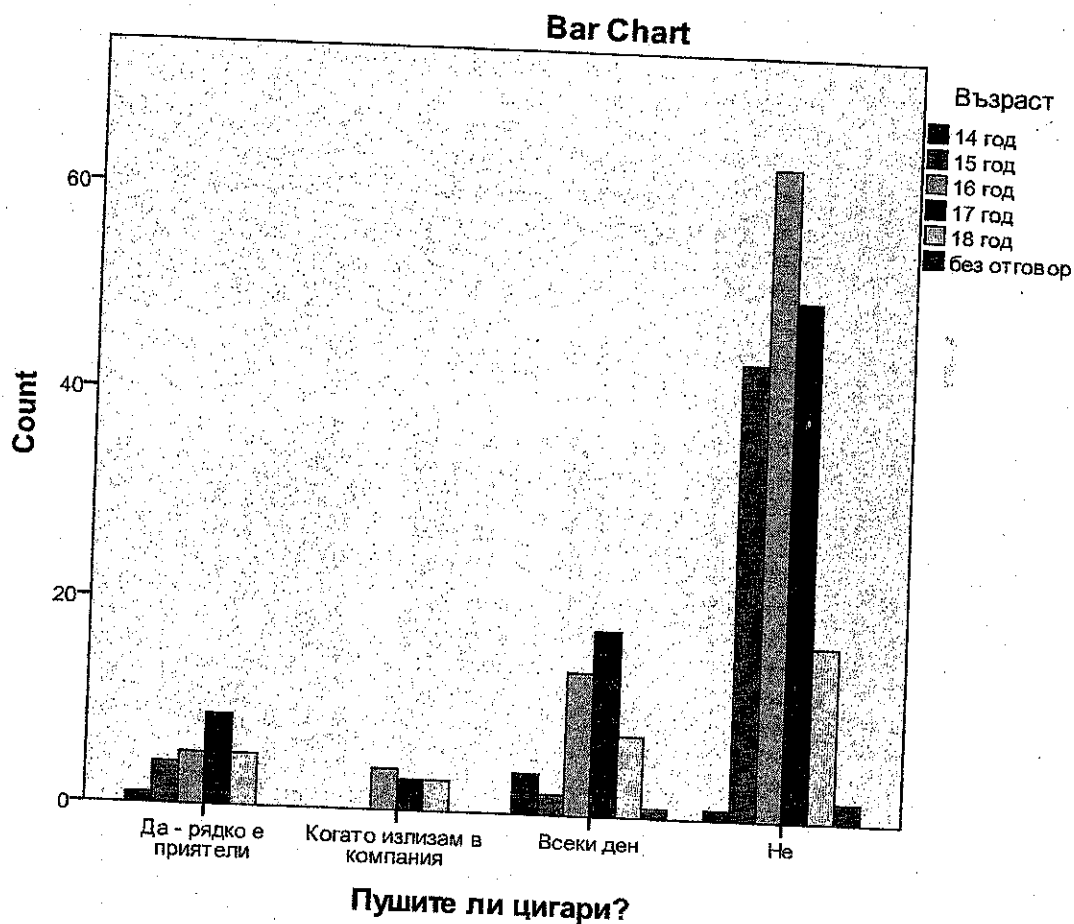
Има ли член на вашето семейство, който злоупотребява с алкохола и наркотиците

От всички 81 човека, които са отговорили, че консумират алкохол веднъж месечно, най-голям дял имат учениците между 14 и 16 години – 61,6% от далите този отговор. Съответно употребата на по-големите ученици се характеризира с по-висока честота. 60,9% от тези, които признават, че това за тях е ежедневна практика са на възраст от 17-18 години, като най-висок процент отговорили има именно сред 17-годишните – 43,5% от тях са дали този отговор. Тенденцията е запазена и при делът на посочилите като валиден отговор твърдението, че пият повече от 10 пъти в месеца, в различните възрастови групи.. Може да се потвърди, че употребата на алкохол нараства с възрастта, като най-рядко се среща сред най-младата възрастова група – 2,3%.

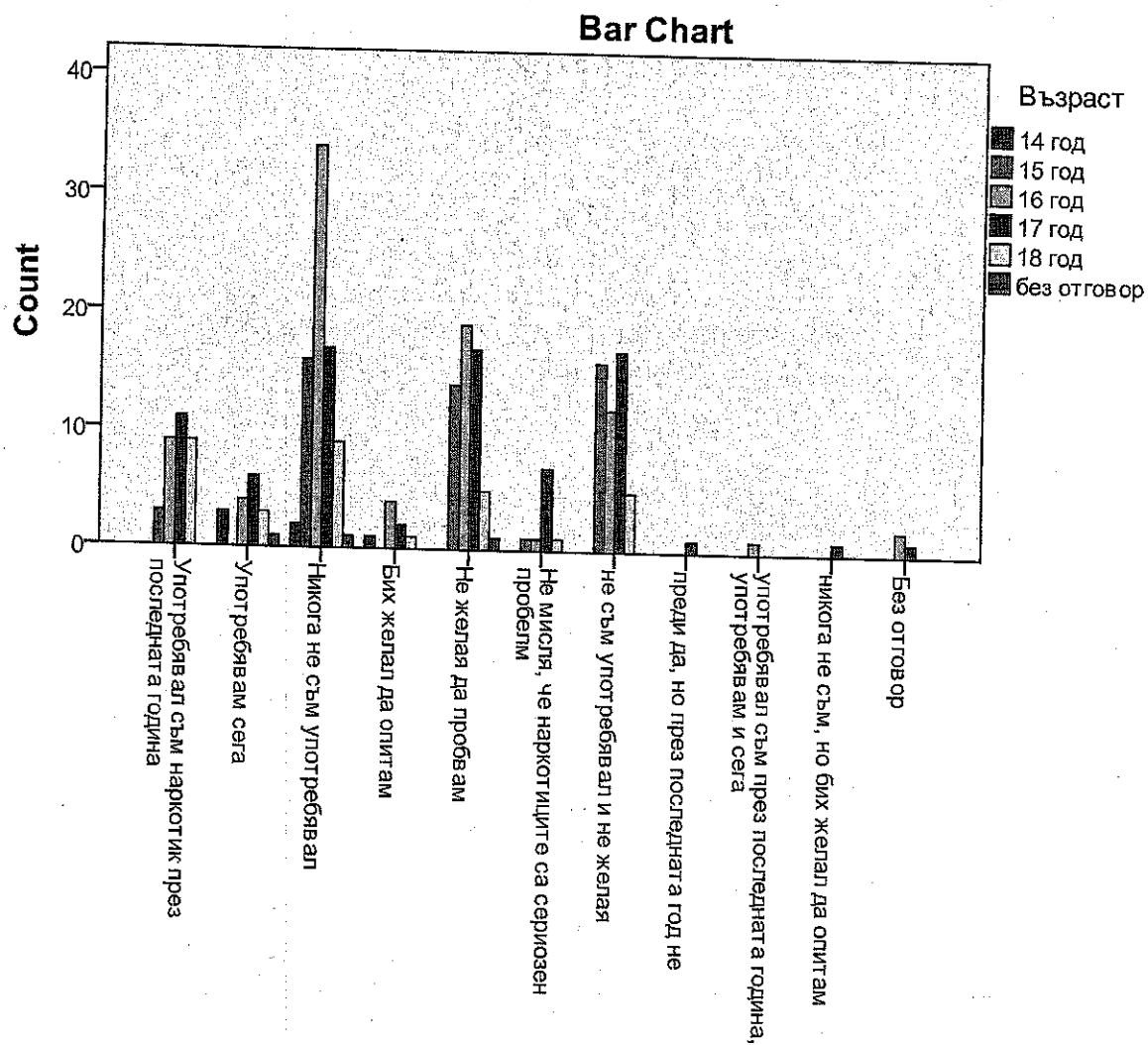

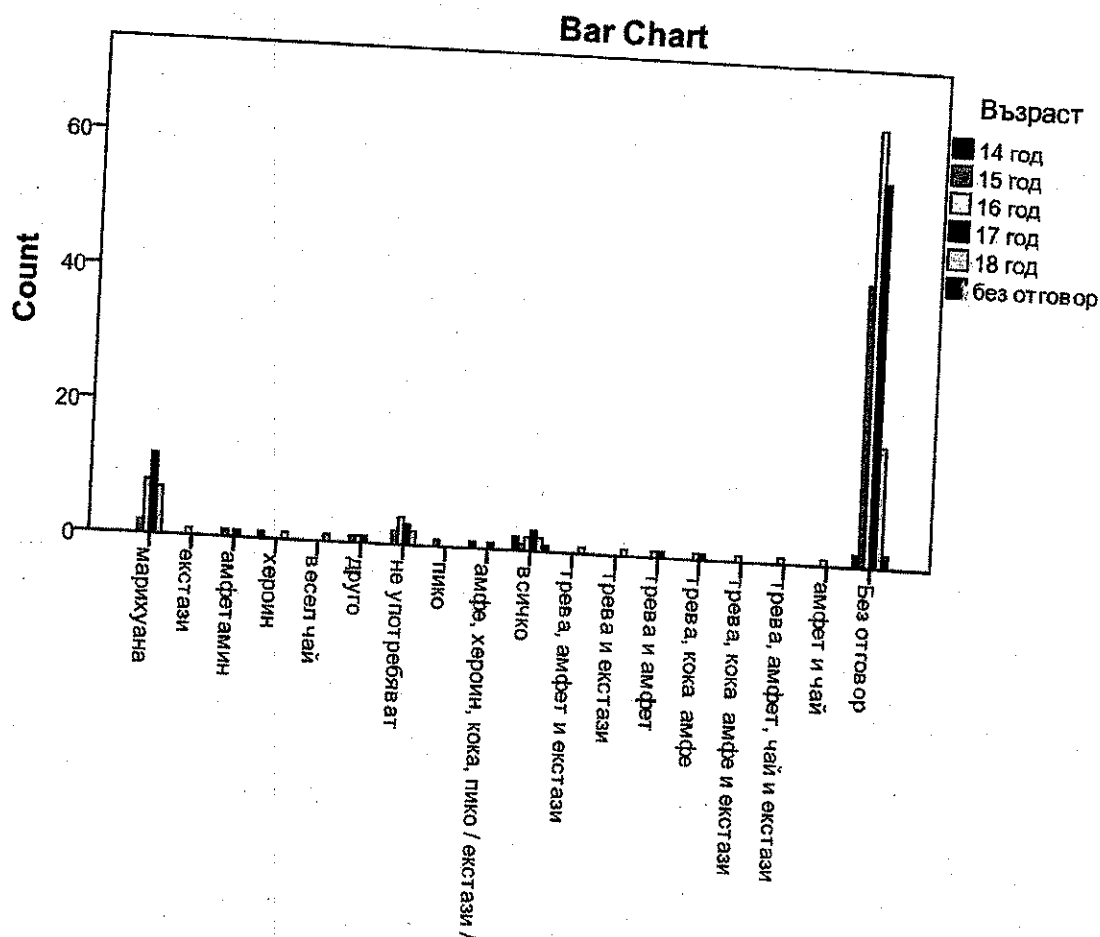
38,3% от анкетираните са на 17 години и пушат всеки ден. Можем да забележим, че в двете съседни възрасти делът на редовните пушачи е доста по-малък – при младежите на 16 той възлиза на 29,8%, а от 18-годишните - 17%. По-голямата част от зрелостниците или 51,5% от тях отговорят, че не пушат.

79 младежи от участниците в анкетата или 30,6% отговарят, че никога не са употребявали наркотици досега. 21,7% (56 човека) не желаят да придобиват подобен опит, а тези, които и никога не са опитвали и не желаят да го правят възлизат на 19,4% или 50 души от всички участници в това изследване. Около 4% признават, че биха искали да опитат. Общо 19% са употребявали наркотици сега и преди, от които 6,6% - сега, а 12,4% - в рамките на една година назад във времето. 3 човека не

са отговорили. Данните сочат, че и тук отново срещаме пикови резултати сред групата на 17-годишните.

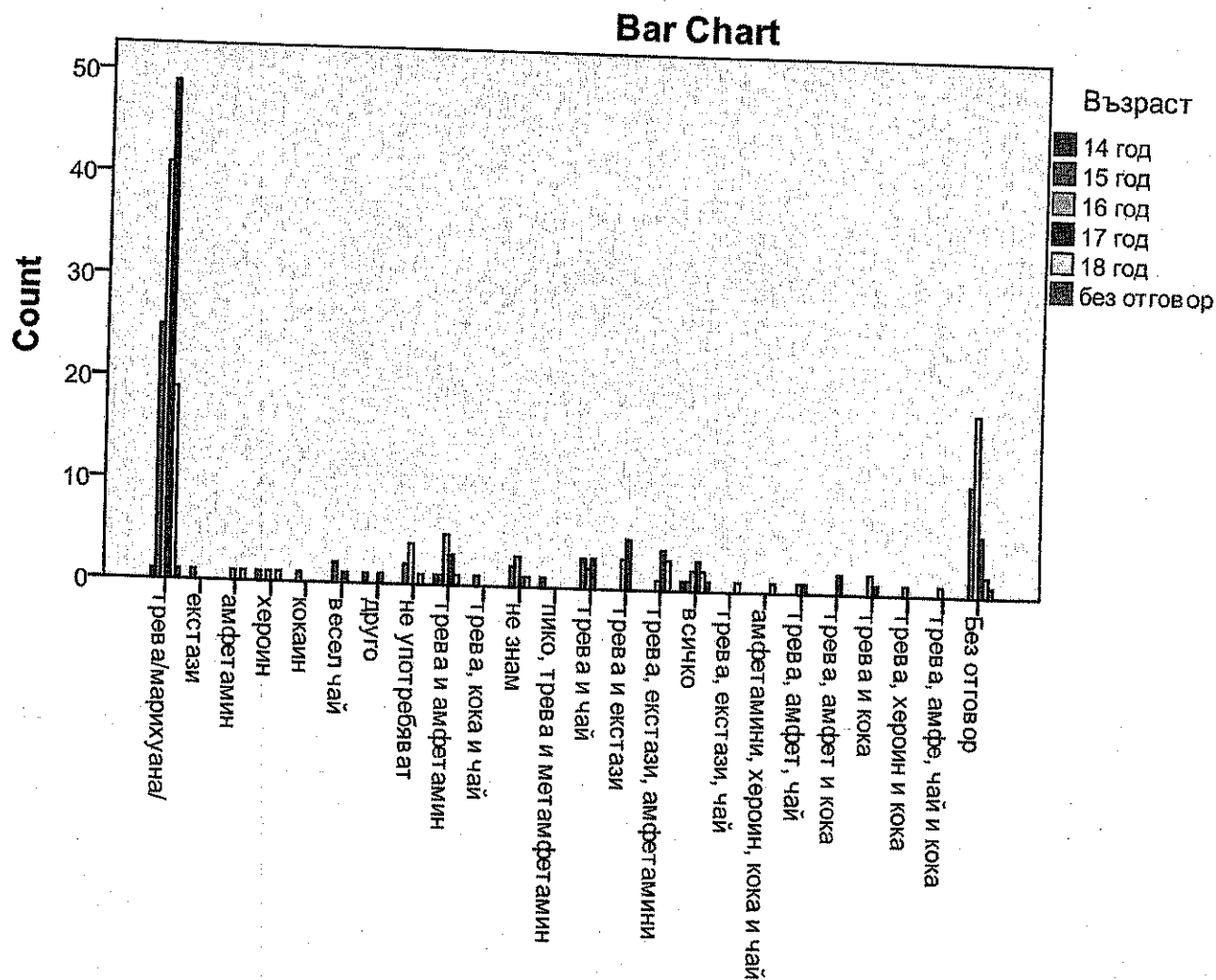

Ако сте посочили "да" като отговор, моля ...

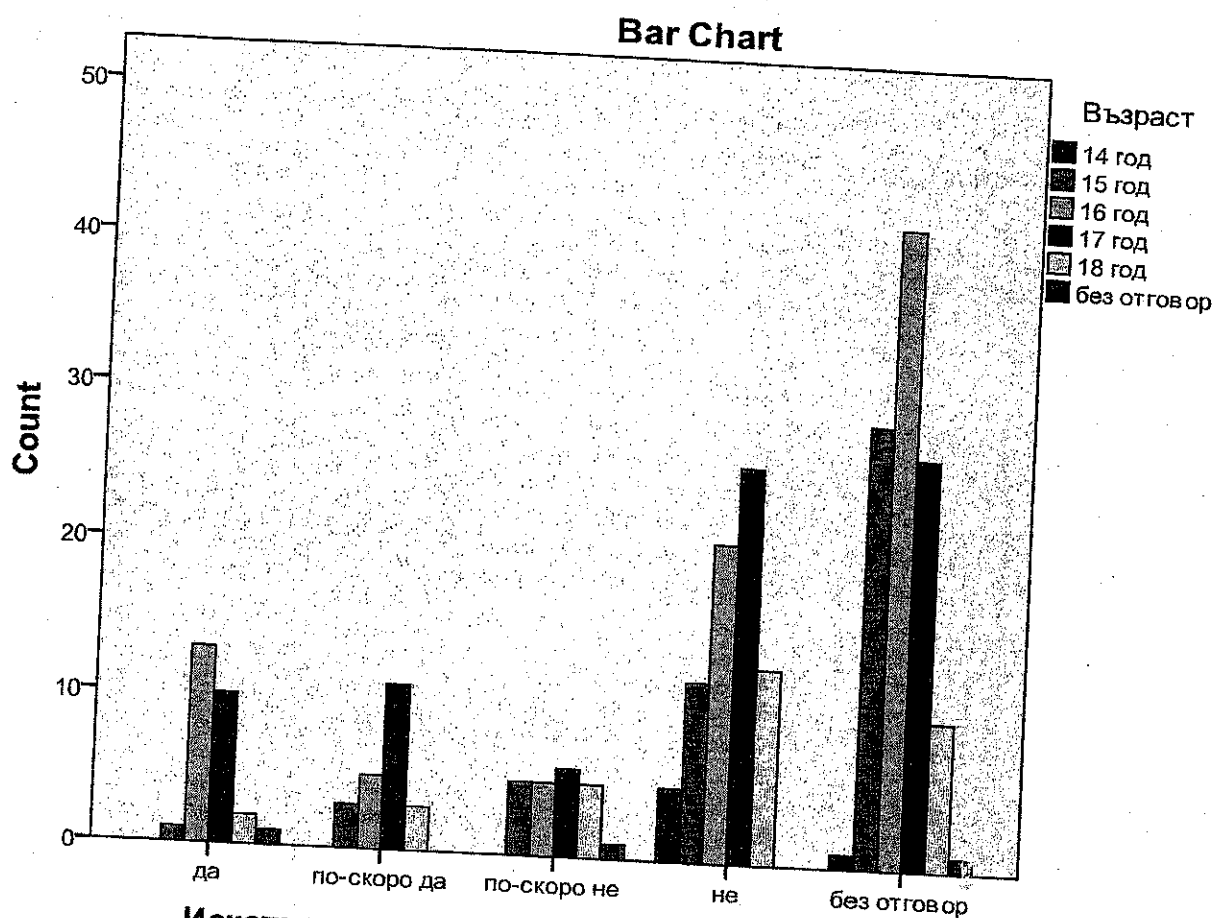
На въпроса свързан с видовете наркотици, които се използват 72,1% не са отговорили. Валидните случаи тук са 72 на брой или 27,9% от всички. 4,3% или 11 човека пък не само, че не са дали отговор, поради това, че не употребяват, но и сами са дописали, че не вземат подобни вещества. Следователно 23,6% от всички участници в извадката, приемат някакъв вид наркотик. Най-често това е марихуана – 29 човека или 11,2% отговарят така. Останалите изброени видове в анкетата като екстази, амфетамини, хероин, кокаин събират значително по-малко посочвания. С оглед на данните обаче има много случаи, където освен марихуана, респондентите са посочвали и други вещества на равно с нея и в различни комбинации като: трева и амфетамини; трева, амфетамини и екстази или чай, трева, амфетамин и екстази. На места пък някои анкетирани яха добавили LSD и пико. Що се отнася до техните връстници може да се наблюдава същата тенденция.

И тук най-често посочвана бе марихуаната - 52,7% отбелязват само нея, а 18,3% са я маркирали заедно с други дроги, отново най-често наред с амфетамини – 11 човека или 4,3%, а по 3,1% я избират заедно с екстази или кокаин. Само употребата на твърди наркотици са посочвани сравнително рядко. 38 човека или 14,7% не са дали отговор, а 5,4% казват, че нямат информация, защото нямат опит с подобни вещества.

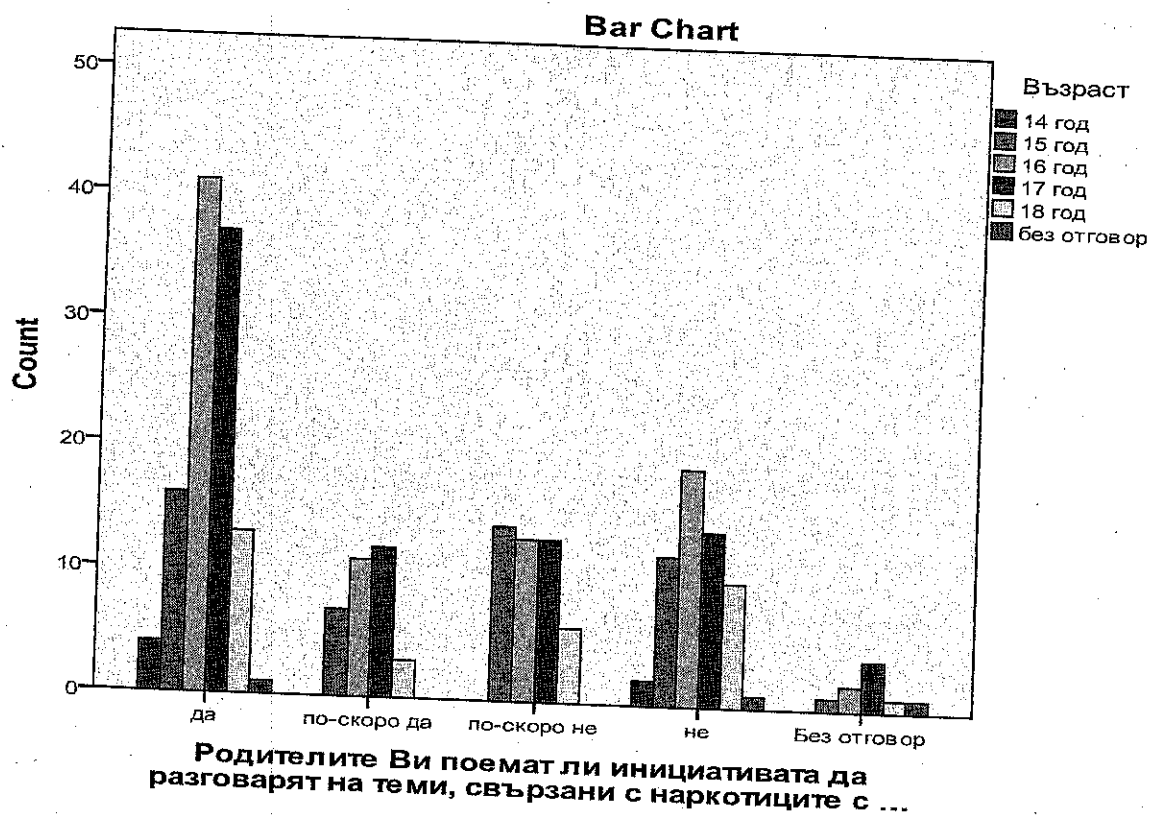
Какви наркотични вещества се употребяват от вашите връстници и познати?

Що се отнася до темата за наркотиците – едва 10,5% са съгласни да проведат подобен разговор, а 29,8% са категорични, че не искат да говорят с тях за това. По 8,5% по-скоро се колебаят дали имат желание да споделят с родителите си или не.

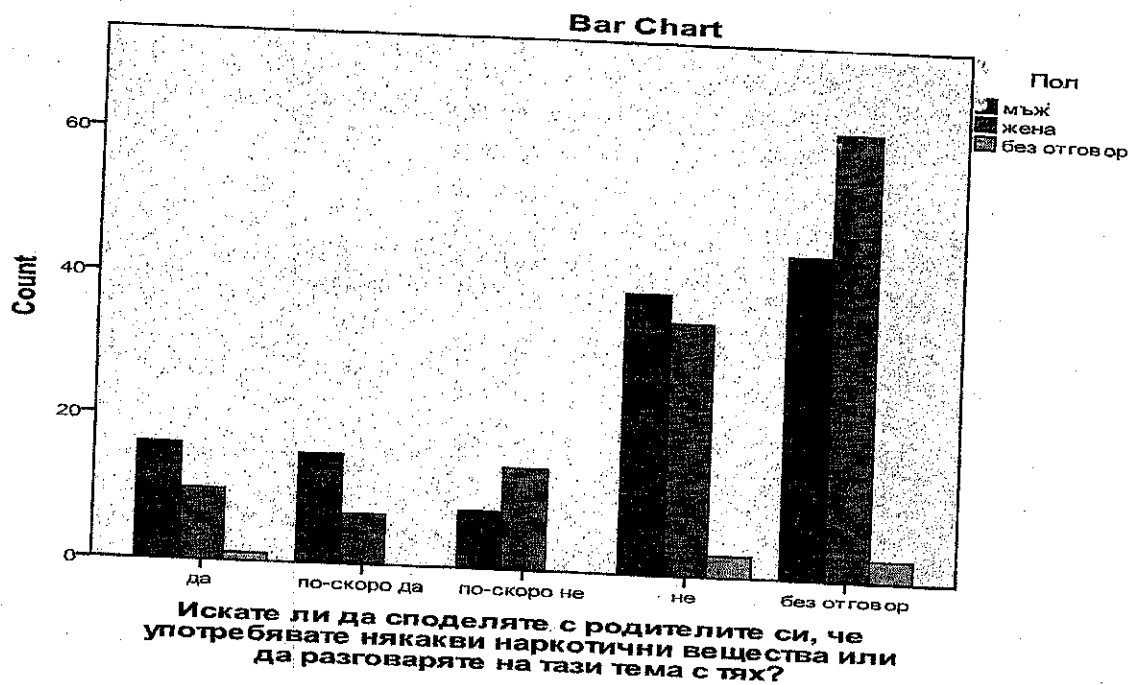

Искате ли да споделяте с родителите си, че употребявате някакви наркотични вещества или да разговаряте на тази тема с тях?

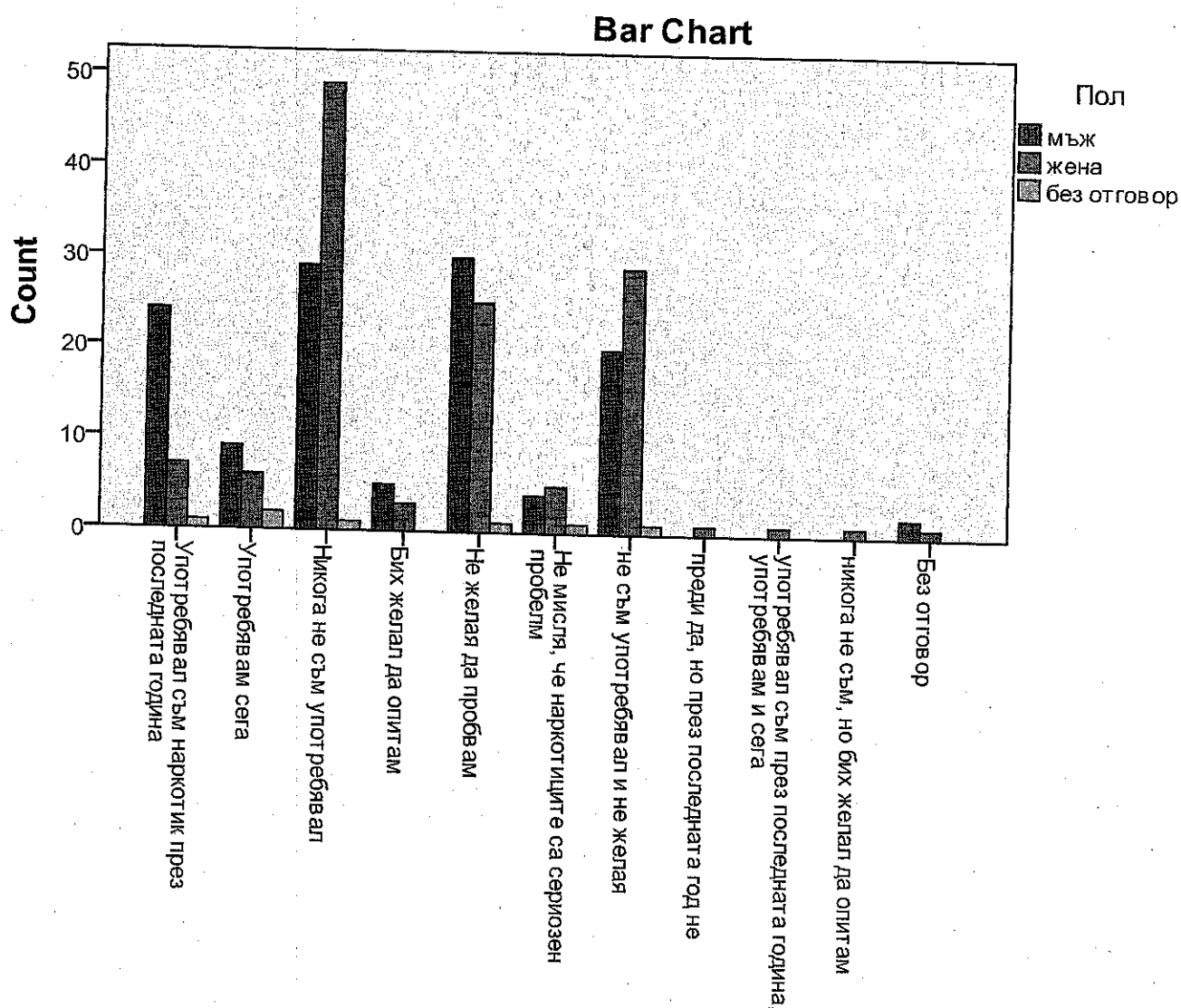
Желанието на родителите обаче за разговори и споделяне се оказва много по-голямо от това на децата им поред данните. 43,4% отговарят, че родителите им поемат инициативата да разговарят с тях по теми свързани с дрогата, а 12,8% признават, че забелязват подобна склонност у тях. Общо 40,3% са посочили, че не говорят с тях за това и родителите им не са проявявали подобни желания.

Интересно е да се отбележи, че от тук използваната съвкупност момчетата сякаш са по-склонни да разговарят с родителите си от момичетата, които по-скоро не желаят или не смятат за необходимо да обсъждат подобни теми с възрастните, защото не взимат дрога.

Данните сочат, че употребата на наркотици при момчетата е по-висока от тази при момичетата. Въпреки това много от респондентите от мъжки пол също не желаят да вземат дрога.

С оглед на данните в тази анкета, можем да заключим, че предпоставките и причините към избора за консумация на алкохол, тютюнопушене и употреба на наркотици не могат да бъдат самостоятелно изолирани и разглеждани поотделно. Колаборационните взаимодействия между семейната и училищната среда, приятелския кръг и тенденциите наложени сред връстниците имат специфичен характер за всеки и съответно оказват различно психологично влияние. Едновременно с това идентични остават и съпровождащите и дефиниращите тези фактори социални, физиологични и личностови условия и изисквания. Личната предразположеност, умение и възможност на младите хора да отговорят, да се адаптират и да се впишат в желаната среда по зададените изисквания остават строго субективни.